

**T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

GAZİANTEP İLİ 2014 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

GAZİANTEP - 2015

ÖNSÖZ

Çevre; insanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamdır. Ülkemiz enerji, sanayi, tarım, ulaştırma ve turizm ile ilgili artan çevresel baskılar ile yüz yüzedir. Bu baskılar hava kalitesi, su kaynakları, atık yönetimi, toprak erozyonu ve doğanın korunmasının yanı sıra deniz sorunları gibi bir dizi çevresel sorun şeklinde görülmektedir. Var olan ve giderek artması muhtemel çevre sorunlarının insanın yaşam kalitesini olumsuz etkilemesinin önüne geçip, çokta uzak olmayan bir gelecekte, insanların temel yaşamsal ortamını yok edecek seviyelere ulaşacağı fark edilmiş olmasının da etkisi büyüktür. Sağlıklı yaşamın ancak çevre değerleriyle uyum halinde mümkün olduğu gerçeğinden hareketle, başta insan yerleşimi, diğer canlıların varlığı, yeşil alanlar, toprak, hava ve su gibi temel yaşam unsurlarının korunması giderek daha bir önem kazanmaktadır. Bu amaçla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz, tecrübeli personeliyle kanun ve yönetmelikler doğrultusunda başarılı çalışmalar yürütmektedir. İnsanlarımızın ve diğer canlıların yaşamını etkileyen olumsuzlukların oluşmasını engellemek, tabiatın bize sunduğu zenginlikleri korumak ve geliştirmek temel hedeflerimiz arasındadır.

Hızlı nüfus artışına bağlı olarak insanların ihtiyaçlarının çeşitlenmesi, beslenme, enerji, çarpık kentleşme, sağlıksız sanayileşme, azalan ve tükenen canlı türler, artan kirlilik, ormanların ve meraların yok olmasına bağlı iklim değişiklikleri çevre sorunlarını oluşturmaktadır.

İlimizin çevre dengelerinin mevcut durumunun ortaya konulması amacıyla; gerekli olan veri vb. bilgilerin toplanması, sınıflandırılması, kullanıcılara sunulması için “ Çevre Envanteri” ‘nin oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Bilindiği gibi, İl Çevre Durum Raporları, O ilin tüm çevre bilgileri ve değerlerini bir sistem bütünlüğü içerisinde toplayacağı gibi Bakanlığımızca hazırlanacak Türkiye Çevre Durum Raporu ve Çevre Envanterinin hazırlanmasına önemli bir temel kaynak oluşturacaktır. Çevre Durum Raporları ve Çevre Envanterleri dengeli ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirirken korunması gereken ekosistemlerin, ihtiyaçlar ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında araştırmacılara temel bilgi sunarken, yön ve hedeflerinin belirlenmesinde ÇED Raporlarının hazırlanmasında, Çevreye ait bilgilerin tespitinde önemli kaynak özelliğini taşımaktadır.

Çevre Durum Raporunda sunduğumuz bu bilgilerin bir araya getirilmesi, güncellenmesinde emek sarf eden başta ÇED ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğümüz olmak üzere raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Hasan ALAN

Çevre ve Şehircilik İl Müdür V.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
GİRİŞ	13
A. Hava	16
A.1. Hava Kalitesi	16
A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar	17
A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar	21
A.4. Ölçüm İstasyonları	22
A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü	24
A.6. Gürültü	24
A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar	24
A.8. Sonuç ve Değerlendirme	26
Kaynaklar	28
B. Su ve Su Kaynakları	29
B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli	29
B.1.1. Yüzeysel Sular	29
B.1.1.1. Akarsular	29
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	30
B.1.2. Yeraltı Suları	31
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	32
B.1.3. Denizler	33
B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi	33
B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu	38
B.3.1. Noktasal kaynaklar	38
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	38
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	38
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar	39
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	39
B.3.2.2. Diğer	39
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri	39
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	39
B.4.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	39
B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından kullanılma su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	40
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	41
B.4.2. Sulama	41
B.4.2.1. Sulama salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	43
B.4.2.2. Damlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	44
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	44
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	44
B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	44
B.5. Çevresel Altyapı	45
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve hizmeti alan nüfus	45

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	50
B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri	56
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	56
B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü	56
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar	56
B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı	56
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	58
B.6.4. Tarımsal faaliyetler ile oluşan toprak kirliliği	58
B.7. Sonuç ve Değerlendirme	58
Kaynaklar	59
C. Atık	60
C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)	61
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları	64
C.3. Ambalaj Atıkları	65
C.4. Tehlikeli Atıklar	66
C.5. Atık Madeni Yağlar	69
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler	71
C.7. Bitkisel Atık Yağlar	73
C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller	75
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)	75
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	75
C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar	76
C.12. Tehlikesiz Atıklar	76
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	81
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	81
C.12.3. Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	81
C.13. Tıbbi Atıklar	81
C.14. Maden Atıkları	82
C.15. Sonuç ve Değerlendirme	82
Kaynaklar	82
Ç. Kimyasalların Yönetimi	83
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar	83
Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme	83
Kaynaklar	83
D. Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik	84
D.1. Ormanlar ve Milli Parklar	84
D.2. Çayır ve Mera	88
D.3. Sulak Alanlar	89
D.4. Flora	113
D.5. Fauna	118

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları	122
İÇİNDEKİLER	
	<u>Sayfa</u>
D.7. Sonuç ve Değerlendirme	132
Kaynaklar	133
E. Arazi Kullanımı	134
E.1. Arazi Kullanım Verileri	134
E.2. Mekânsal Planlama	139
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	139
E.3. Sonuç ve Değerlendirme	140
Kaynaklar	140
F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	140
F.1. ÇED İşlemleri	140
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri	141
F.3. Sonuç ve Değerlendirme	145
Kaynaklar	145
G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları	145
G.1. Çevre Denetimleri	145
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi	148
G.3. İdari Yaptırımlar	148
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları	149
G.5. Sonuç ve Değerlendirme	149
Kaynaklar	149
H. Çevre Eğitimleri	150
I. İl Bazında Çevresel Göstergeler	152
Açıklamalar	152
1. Genel	152
1.1. Nüfus	152
1.1.1. Nüfus Artış Hızı	152
1.1.2. Kentsel Nüfus	153
1.2. Sanayi	154
1.2.1. Sanayi Bölgeleri	154
1.2.2. Madencilik	157
2. İklim Değişikliği	158
2.1. Sıcaklık	158
2.2. Yağış	159
2.3. Deniz Suyu Sıcaklığı	160
3. Hava Kalitesi	161
3.1. Hava Kirleticiler	161
4. Su-Atıksu	162
4.1. Su Kullanımı	162
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları	162
4.3. Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler	163

4.4. Kanalizasyon Şebekesi İle Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusu	163
İÇİNDEKİLER	
	<u>Sayfa</u>
4.5. Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı	164
5. Arazi Kullanımı	165
6. Tarım	166
6.1. Kişi Başına Tarım Alanı	166
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi	166
6.3. Tarım İlacı Kullanımı	167
6.4. Organik Tarım	167
7. Orman	168
8. Balıkçılık	169
9. Altyapı ve Ulaştırma	170
9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı	170
9.2. Motorlu Kara Taşıtı Sayısı	170
10. Atık	171
10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı	171
10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması	172
10.3. Tıbbi Atıklar	172
10.4. Atık Yağlar	173
10.5. Bitkisel Atık Yağlar	174
10.6. Ambalaj Atıkları	175
10.7. Ömrünü Tamamlamış Lastikler	176
10.8. Ömrünü Tamamlamış Araçlar	176
10.9. Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar	177
10.10. Maden Atıkları	177
10.11. Tehlikeli Atıklar	178
11. Turizm	178
11.1. Yabancı Turist Sayıları	178
11.2. Mavi Bayrak Uygulamaları	179
EK-1: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu	179
Açıklamalar	179
Bölüm I. Hava Kirliliği	179
Bölüm II. Su Kirliliği	184
Bölüm III. Toprak Kirliliği	189
Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları	190

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge A.1 - Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu	16
Çizelge A.2 - Gaziantep ilinde 2014 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	19
Çizelge A.3 - Gaziantep ilinde 2014 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı	19
Çizelge A.4 - Gaziantep İlinde Doğalgaz Abone Sayısında Yıllara Göre Değişim	20
Çizelge A.5 - Gaziantep İlinde 2014 Yılında Sanayide Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler	21
Çizelge A.7 - Gaziantep ilindeki Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler	21
Çizelge A.8 - Gaziantep ilinde 2014 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri	23
Çizelge A.9 - Gaziantep ilinde 2014 Yılı Hava Kirletici Gazların Ortalama Konsantrasyonları Değerleri ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları	23
Çizelge A.10 - 2014 Yılında Gaziantep İlindeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı	24
Çizelge A.11 - 2008-2014 Kış Dönemi Sağlanması Gereken Eşik Değerler	27
Çizelge B.1 - Gaziantep ilinin Akarsuları	29
Çizelge B.2 - İlimizden Geçen Fırat Nehri üzerinde yer alan Alabalık Çiftlikleri	29
Çizelge B.3 - Doğal Göller	30
Çizelge B.4 - Barajlar	30
Çizelge B.5 - Göletler	30
Çizelge B.6 - Proje Aşamasındaki Göletlerin Öngörülen Kullanım Amaçları	30
Çizelge B.7 - Gaziantep İli DSİ Sulama Tesisleri	31
Çizelge B.8 - Gaziantep ilinin Yeraltısuyu Potansiyeli	32
Çizelge B.9 - Gaziantep İli Ortalama debi > 50 l/s Kaynaklar Listesi	33
Çizelge B.10- Gaziantep ilinde 2014 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları	33
Çizelge B.11- Gaziantep İlının İçme Suyu Temin Edilen Kaynağın Özellikleri	41
Çizelge B.12- Tarım Alanlarının Sulama Durumu	42
Çizelge B.13- Gaziantep İli DSİ Sulama Tesisleri	42
Çizelge B.14- Gaziantep İli Diğer Sulama Tesisleri	43
Çizelge B.15- Türkiye’de Uygulanan Sulama Şekilleri	43
Çizelge B.16- Gaziantep İlindeki Sulama Kooperatifleri	43
Çizelge B.17 - Hidroelektrik Enerji Üretimi	44
Çizelge B.18 - Gaziantep ilinde 2014 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	47
Çizelge B.19 - Gaziantep ilinde Belediyenin Atıksu Arıtma Tesisinden Çıkan Arıtma Çamuru Analizi	48

Çizelge B.20 -	İlimizdeki (2014) Yılı OSB'lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu	50
----------------	--	----

ÇİZELGELER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Çizelge B.21 –	Gaziantep ilinde OSB nin Atıksu Arıtma Tesisinden Çıkan Arıtma Çamuru	51
Çizelge B.22 –	Gaziantep ilinde 2014 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları	58
Çizelge B.23 –	Gaziantep ilinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb)	58
Çizelge C.1 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu	61
Çizelge C.2 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri	62
Çizelge C.4 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları	66
Çizelge C.5 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler	68
Çizelge C.6 -	Gaziantep ilinde Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları	70
Çizelge C.7 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler	71
Çizelge C.8 -	Gaziantep ilinde Atık Yağ Geri Kazanımı Sonucu Elde Edilen Ürün Miktarları	71
Çizelge C.9 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler	72
Çizelge C.10 -	Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı	72
Çizelge C.11 -	Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı	73
Çizelge C.12 -	Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı	73
Çizelge C.13 -	Gaziantep ilinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi	73
Çizelge C.14 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler	74
Çizelge C.15 -	Gaziantep ilinde 2009-2014 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı	75
Çizelge C.16 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler	75
Çizelge C.19 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı	76
Çizelge C.25 -	2014 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar	82

ÇİZELGELER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Çizelge C.26 -	Gaziantep ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı	82
Çizelge Ç.1 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı	83
Çizelge D.1-	Endemik Türler ve Türlerin Tehlike Durumu	94
Çizelge D.2-	Nadir Türler	94

Çizelge D.3-	Alanda bulunan sürüngen ve çift yaşamlı türleri	97
Çizelge D.4-	Güney Fırat Havzası- Karakmış Sulak Alanında Gözlemlenen Kuş Türleri Sayımı	99
Çizelge D.5-	2007 kış ortası kuş sayımı	102
Çizelge D.6-	Tahta Köprüde Bulunan Kuş Türleri	111
Çizelge D.7-	Alanda Bulunan Bitki Türleri	112
Çizelge D.8-	Alanda Bulunan Kuş Türleri	113
Çizelge D.9-	"Flora Of Turkey"e Göre İlimizde Yayılışı Gösterilen 56 Endemik Bitkinin Familya, Tür ve Türkçe Adı	114
Çizelge D.10-	Gaziantep İlinde Bulunan Kuşlar	118
Çizelge D.11-	Gaziantep İlinde Bulunan Diğer Hayvanlar	121
Çizelge E. 1-	Arazi kullanımının İlçeler İtibarı İle Dağılımı	134
Çizelge E. 2-	2014 Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması	136
Çizelge F.1 -	Gaziantep ilinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı	140
Çizelge F.2 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları	141
Çizelge F.3-	Red Edilen Başvuru Sayıları	142
Çizelge F.4-	Çevre İzni Muafiyeti Verilen Tesis Sayısı	142
Çizelge F.5-	Geçici Faaliyet Belgesi Sektörel Dağılımı	142
Çizelge G.1 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı	145
Çizelge G.2 -	Gaziantep ilinde 2014 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları	148
Çizelge G.3	Gaziantep ilinde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı	148

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>	
Grafik A.1-	İlimizde doğalgaz abone sayısında yıllara göre yaşanan değişim	20
Grafik. A.2-	İlimizde doğalgaz Evsel Isınma kullanım miktarında yıllara göre yaşanan değişim	20
Grafik A.3-	İlimizde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	22
Grafik A.4-	İlimizde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu SO ₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği	22
Grafik A.5-	İlimizde 2014 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikâyetlerin Dağılımı	24
Grafik B.1-	Gaziantep İli Su Kullanım Oranları	38
Grafik B.2-	İlimizde 2014 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle	

	Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı	40
Grafik B.3-	Tarım Alanlarının Kullanım Şekilleri	41
Grafik B.4-	İlimizde 1994-2014 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı	45
Grafik B.5-	İlimizde 2003-2014 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı	45
Grafik C.1-	Gaziantep ilinde oluşan hafriyat atıkları miktarlarının(ton) yıllara göre dağılımı	65
Grafik C.2-	Gaziantep ilinde 2014 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler	66
Grafik C.3-	TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi	67
Grafik C.4-	Gaziantep ilinde Atık Yağ Toplama Miktarları	70
Grafik C.5-	Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı	72
Grafik C.6-	Gaziantep ilinde 2014 Yılı Bitkisel Atık Yağlardan Geri Kazanılan Ürün Dağılımı	74
Grafik E.1-	İlimizin 2014 Yılı Arazi Kullanım Durumu	134
Grafik E.2-	İlimizin 2013 Yılı Arazi Kullanım Durumu	138
Grafik F.1-	İlimizde 2014 Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	140
Grafik F.2-	İlimizde 2014 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı	141
Grafik F.3-	İlimizde 2014 Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı	143

GRAFİKLER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Grafik F.5-	İlimizde 2014 Yılında Verilen Lisansların Konuları	144
Grafik G.1-	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2014) Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	146
Grafik G.2-	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2014) Yılında Gerçekleştirilen Plansız (Ani) Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	146
Grafik G.3-	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2014) Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı	147
Grafik G.4-	İlimizde ÇŞİM Tarafından (2014) Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı	147
Grafik G.5-	İlimizde (2014) Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı	148
Grafik G.6-	İlimizde (2014) Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı	149

HARİTALAR DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Harita A.1 -	Gaziantep ilinde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri	21
Harita D.1-	Güney Fırat Havzası – Karkamış Sulak Alanı	91
Harita E.1-	Gaziantep ili 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	133

RESİMLER DİZİNİ

		<u>Sayfa</u>
Resim D.1-	Gaziantep'te Ormandan Bir Görünüm	85
Resim D.2-	Dülükbaba Tabiat Parkı	87
Resim D.3-	Dülükbaba Tabiat Parkı	88
Resim D.5-	Fırat Nehri Uydu Fotoğrafı	92
Resim D.6-	Karkamış Sulak Alanı Su Basar Ağaçları	92
Resim D.7-	Fırat Kavağı/Nadja Rüger	95
Resim D.8-	Fırat Kaplumbağası	95
Resim D.9-	Karkamış Sulak Alanından Genel Bir Görünüm	106
Resim D.10-	Karkamış Sulak Alanı Kuş Populasyonları	106
Resim D.11-	Karkamışta Kuş Populasyonları	107
Resim D.12-	Rumkaleden Bir Görünüm	108
Resim D.13-	Rumkaleye Gelen Ziyaretçiler	108
Resim D.14-	Zeugma Kalıntıları	109
Resim D.15-	Zeugma Kalıntıları	109
Resim D.16-	Zeugma Mozaik Portresi	109
Resim D.17-	Zeugma Anıt Mezarları	110
Resim D.18-	Arabanda Bulunan Hisar Anıt Mezarı	110
Resim D.19-	Tahtaköprüden Bir Görünüm	110
Resim D.20-	Karasu Çayı	112
Resim D.21-	Fritilloria	117
Resim D.22-	Antep Geveni	117
Resim D.23-	Peygamber Çiçeği	117
Resim D.24-	Dut Ağacı	123
Resim D.25-	İran Meşe Palamutu	124
Resim D.26-	Dut Ağacı	124
Resim D.27-	Dut Ağacı	124
Resim D.28-	Antep Fıstığı Ağacı	125
Resim D.29-	Antep Fıstığı Ağaçları	125
Resim D.30-	Morcalı Köyü Çınar Ağacı	126
Resim D.31-	Çınar Ağacı	126
Resim D.32-	Meşe Palamut Ağaçları	127

Resim D.33-	Buttum Ağacı	128
Resim D.34-	Buttum Ağacı	128
Resim D.35-	Buttum Ağacı	128
Resim D.36-	Buttum Ağacı	129
Resim D.38-	Doğu Çınarı	129
Resim D.40-	Doğu Çınarı	130
Resim D.41-	Satureja aintabensis P.H. Davis	131
Resim D.42-	Satureja aintabensis P.H. Davis	132

GİRİŞ

Gaziantep, ülkemizin sürdürülebilir kalkınma sürecinde ekonomik ve sosyal gelişme dinamiklerini içinde barındıran Ortadoğu ve batı arasında ekonomik entegrasyonu sağlayan ve aynı zamanda kültürel köprü görevi gören önemli bir ildir. Çin'den başlayıp Avrupa'ya kadar uzanan, tüccarların, bilgelerin, fikirlerin, dinlerin ve kültürlerin yolu olan dünyaca ünlü 2000 yıllık İpek Yolu'nun üzerinde kurulmuş ve yükselmiş olması, İpek Yolu'nun Anadolu'ya açılan kapısı konumunda olan Gaziantep'in karakteristik özellikleri olan üretkenlik ve ticari kabiliyetin temellerini oluşturmuştur. Coğrafi yönden GAP'ın giriş kapısı, sanayisi ve ticari hacmi ile GAP'ın merkezi olan Gaziantep, ekonomik yönden çevresindeki birçok ili etkisi altında tutarken son yıllarda turizm alanında da ciddi yatırımlar yapmaktadır. Gerçekleştirdiği üretim ve ihracat hacmi ile ülkemiz ekonomisine yön veren illerin başında gelmektedir.

İLİN NÜFUSU

Dünyanın üzerinde insan yaşayan en eski yerleşim merkezi olan Gaziantep, bugün nüfusu, ekonomik yapısı, turizm potansiyeli ve büyükşehir statüsü ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en büyük, Türkiye'nin ise 8. büyük kentidir. 1927 yılı nüfus sayımında 214.499 olan il nüfusu geçen 70 yıl içerisinde %534 oranında artış göstermiştir. Bu artış oranı aynı dönem için Türkiye genelinde % 317 olmuştur. Gaziantep uzun yıllar dikkate alındığında Türkiye nüfus artış hızının çok üzerinde bir nüfus artışı göstermiştir. Bunun sebebi aşırı derecede göç almasıdır. 2014 yılı Gaziantep İli toplam nüfusu 1.889.466 kişidir.

İLİN COĞRAFİ DURUMU

Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleşme noktasında yer alan ilimiz 36° 28' ve 38° 01' doğu boylamları ile 36° 38' ve 37° 32' kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır. Büyük bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batı kesiminde, bir bölümü de Akdeniz bölgesinin doğusunda yer alan Gaziantep topraklarını Akdeniz'den ayıran Amanos (Nur) Dağları batıda Osmaniye'yle, Fırat Irmağı da doğuda ilin Şanlıurfa'yla arasında ki doğal sınırını çizer.

İlimizin doğusunda Şanlıurfa, batısında Osmaniye ve Hatay, kuzeyinde Kahramanmaraş, güneyinde Suriye, kuzeydoğusunda Adıyaman ve güneybatısında Kilis illeri bulunmaktadır. İlimiz 6887 km²'lik alanıyla Türkiye topraklarının yaklaşık olarak %1'lik bölümünü kapsamaktadır.

Genelde dalgalı ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. İl merkezinin denizden yüksekliği 850 metredir. Yüzey alanının yaklaşık % 52' sini dağlar, % 27' sini ise ovalar kaplamaktadır. Güneydoğu Torosların uzantıları olan Sof dağlarının bulunduğu ilde ayrıca Dülükbaba, Sam, Ganibaba ve Sarıkaya Dağları da yer almaktadır. İslahiye, Barak, Araban, Yavuzeli ve Oğuzeli ilin önemli ovalarını oluşturmaktadır.

Karasu, Araban ovasından geçip batıdan Fırat'a katılır. Sof Dağında kaynaklanan Bozatl (Merzimen) Deresi ise Yavuzeli'nin güneyinden geçip Fırat'a karışır. İl ve Türkiye sınırlarından çıkmadan Fırat'a karışan son önemli akarsu Nizip Çayıdır. Sof Dağından doğan Alleben Deresi ve İslahiye'nin kuzeyindeki Karagöl'den çıkan Karaçay ve Gaziantep platosunun güneybatısından kaynaklanan Balık Suyu diğer önemli akarsulardır.

Gaziantep'te çok sayıda pınar bulunmasına karşın hiç doğal göl bulunmamaktadır. Bu yüzden şehrin birçok yerine yapay göller ve barajlar inşa edilmiştir. Gaziantep'ten geçen Alleben Deresi iki merkez ilçeyi (Şahinbey-Şehitkamil) birbirinden ayırır.

İl merkezinin yakınında hiç doğal orman bulunmaz. Bu yüzden il çevresinde kızılçam ağaçlarından oluşan yapay ormanlar oluşturulmuştur (Dülükbaba ve Burç ormanlıkları).

İLİN İKLİMİ

Konumu sebebiyle Gaziantep'te Akdeniz İklimi ve Karasal iklimin bir karışımı görülmektedir. İlin güney kesimleri Akdeniz ikliminin etkisinde olmakla beraber, genel olarak yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve yağışlıdır. Hava özellikle Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında çok sıcaktır. Aralık, Ocak ve Şubat aylarında ise çok soğuktur. Gaziantep'te ölçülen en yüksek sıcaklık 44 °C, en düşük sıcaklık ise -17,5 °C'dir. İlde yağış en çok kış ve ilkbahar aylarında görülür. Haziran-Eylül arasında Gaziantep, en az yağışı alır. En çok yağışı ise Aralık-Şubat arasında alır. Mevsim değişirken gündüz ve gece arasında çok büyük bir sıcaklık farkı vardır. Denize kıyısı olmaması sebebiyle kentte nem oranı çok düşüktür. Bu yüzden hava çok sert değildir.

İLİN EKONOMİK DURUMU

Gaziantep ulaşım olanakları ve liman kentlerine yakınlığı sebebiyle ekonomik açıdan Türkiye'nin en zengin kentlerindedir. Gaziantep'teki en önemli geçim kaynakları, tarım, hayvancılık, enerji kaynakları, el sanatları, sanayi ve ticarettir. Maden kaynakları açısından son derece fakir olan Gaziantep'te fosfat, manganez ve boksit çıkarılır. Coğrafi yönden GAP'ın giriş kapısı, sanayisi ve ticari hacmi ile GAP'ın merkezi olan Gaziantep, ekonomik yönden çevresindeki birçok ili etkisi altında tutmaktadır.

SANAYİ

Gaziantep Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin tüm ürünlerinin işlendiği, iç ve dış pazara sunulduğu bir sanayi ve ticaret merkezidir. İlimiz sanayi ve ticarete yurt genelinde 5. Sırada olup Türkiye'nin en büyük sanayi sitesine sahiptir. Beş Organize Sanayi Bölgesi, birçok sanayi alanları, küçük sanayi siteleri, serbest bölgesi, jeopolitik konumu ve liman kentlerine yakınlığı ile Türkiye sanayisi ve ticaretinde çok önemli bir noktadadır. Gaziantep'teki en önemli sanayi dalları pamuk ve akrilik iplik, halı, un, irmik, makarna, gıda maddeleri, bitkisel yağ, plastik, deterjan üretimi ve deri üretimidir. Gaziantep'in ülke çapında ihracat payı %13'tür. Ayrıca kent, antepfıstığı üretim ve ihracatının %90'ı, kuruyemiş işleme ve ihracatının %85'ini, makarna işleme ve ihracatının %60'ını, pamuk ipliği imalat ve ihracatının %45'ini ve havlu imalat ve ihracatının %10'unu elinde tutmaktadır.

TARIM VE HAYVANCILIK

Gaziantep topraklarının 1/4'ü tarıma elverişli topraklardan oluşmuş olup, bu toprakların bir bölümü Fırat Nehri'nin sularıyla sulanmaktadır. Gaziantep'in sulama yapılan bu topraklarında Antepfıstığı, zeytin, pamuk, üzüm, kırmızı biber ve keten gibi ekonomik değeri yüksek sanayi bitkileri ile mercimek, buğday ve arpa gibi hububat ürünleri yetiştirilmektedir.

Tarım kadar olmasa da hayvancılık da Gaziantep ekonomisinde önemli bir yer tutar. İlde mera alanları çok olsa da verimsiz olduğu için kentte daha çok küçükbaş hayvan yetiştirilir. Kentte en çok yetiştirilen hayvan koyundur. Kentten Arap ülkelerine çok sayıda canlı hayvan ihraç edilir.

TURİZM

Ekonomisinin yanında tarihi, kültürel ve yerel zenginlikleri, mutfak kültürü, sınır kenti oluşu ile Gaziantep turizm açısından önemli bir etkinliğe sahiptir.

Bölgenin, ilk uygarlıklarının doğduğu Mezopotamya ve Akdeniz arasında bulunuşu, Anadolu'daki insan topluluklarının kültürünü yansıtan en eski merkezlerden birisi oluşu, Güneyden ve Akdeniz'den doğuya, kuzeye ve batıya giden yolların kavşağında oluşu, Tarihi İpek yolunun da buradan geçmiş olması, ilin önemini ve canlılığını devamlı olarak korumasını sağlamıştır.

Osmanlılar döneminde çok sayıda cami, medrese, han ve hamam yapılmış, kent aynı zamanda üretim, ticaret ve el sanatları yönünden de ilerlemiştir.

Gaziantep; gezilip görünmeye değer tarihi, turistik ve doğal güzellikleri, Kurtuluş Savaşı ve Antep savunması hatıraları, yaylaları, ovaları, ören yerleri, leziz yemekleri, eşsiz el sanatları, camileri, türbeleri, medreseleri, Antep evleri, hanları, hamamları, kастelleri, kiliseleri, adını verdiği baklavası ve fıstığı, sanayisi, insanların kendine has çalışkanlığı ve sıcaklığı ile geçmişin ve geleceğin bir arada yaşandığı Gaziler şehridir.

İL MÜDÜRLÜĞÜMÜZÜN YAPILANMASI

Müdürlüğümüzde 10 Şube Müdürlüğünün çatısı altında geçici görevlilerde dahil olmak üzere 170 personel görev yapmaktadır. Bu personellerden ÇED ve İzin Şube Müdürlüğünde; 4 Çevre Mühendisi, 2 Kimya Mühendisi, 1 Elektronik Mühendisi, 1 Elektrik ve Elektron. Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi, 1 Jeoloji Mühendisi, 1 Makine Teknikeri, Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürlüğünde; 9 Çevre Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 Endüstri Mühendisi, 2 Biyolog, 1 Ziraat Mühendisi, 1 İnşaat Teknikeri, 2 Teknisyen, Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünde görev yapmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye’de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990’lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO₂) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO₂) ve azotoksit (NO_x) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.*

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir.

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu

Hava Kalitesi İndeksi	SO ₂	PM10
	1 saatlik ortalama (µgr/m ³)	24 saatlik ortalama (µgr/m ³)
1 (çok iyi)	0-50	0-25
2 (iyi)	51-199	26-69
3 (yeterli)	200-399	70-109
4 (orta)	400-899	110-139
5 (kötü)	900-1499	140-599
6 (çok kötü)	>1500	>600

Gaziantep için 2014 yılı ortalama SO₂ değeri 7 µgr/m³ olup, bu değer çok iyi olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca 2014 yılı ortalama PM10 değeri 58 µgr/m³ olup, bu değer iyi olarak değerlendirilmektedir.

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkaçıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

Gaziantep'te hava kirliliği mevsimsel özellik göstermektedir. Kış ayları, sonbaharın geç dönemleri ile ilkbaharın erken dönemlerinde hissedilen ve tespit edilen kirlilik mevcuttur. Bu durum Gaziantep'te hava kirliliği kaynağının sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan bir kirliliğin değil, ısınmadan kaynaklanan bir hava kirliliğinin etkin olduğunu göstermektedir.

Gaziantep'te, gerek sanayi tesislerinin yoğunlaştığı alanların yer seçimlerinin hava kalitesi bakımından doğru yapılmış olması, gerekse de sanayide ağırlıklı olarak kullanılan enerji kaynaklarının (elektrik, doğalgaz) kirlitici vasıflarının düşük olması nedeni ile kent yerleşmesi üzerinde sanayi tesislerinden kaynaklı hava kirliliğinin etkisi oldukça düşüktür.

İlimizde, özellikle ısınma amaçlı olarak fosil yakıtların kullanımının son yıllarda artması sebebiyle, şehrimizdeki hava kirliliğinde artışlar meydana gelmiştir. Bu kirliliğinin nedeni ise, yakıt türünün ve çeşidinin kirletici vasfının yüksek olmasıdır.

Çizelge A.2 – İlimizde Eysel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (ÇŞİM,2014)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal Kömür	Rusya	223,000	6400	31	0,9	10	16
İthal Kömür	G.Afrika	250,000	6400	31	0,9	10	16
Yerli Kömür	Manisa- Amasya	109,050	4800	23,15	2	25	25
Prina	G.Antep	6.500	3700	1,5Yag	300ppm Na	15	

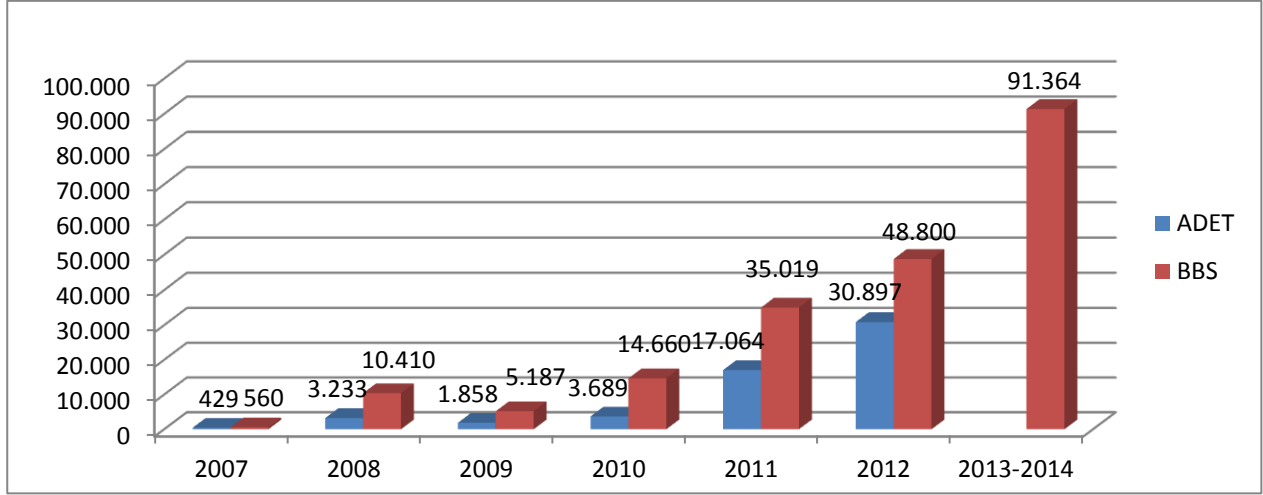
(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Şehrimizde doğalgaz çalışmaları 2004 yılında başlamıştır. 2006 yılında Organize Sanayi Bölgesi doğal gaz kullanmaya başlamıştır. Meskenlerde ise doğal gaz altyapı çalışmaları devam etmekle birlikte Karşıyaka –Merve şehir bölgesine doğalgaz Kasım 2007 yılında verilmeye başlanmıştır. 2008 yılı sonunda da şehrin yeni yerleşim alanları Atatürk Mah. ve Batıkent Mahallesi doğalgaz verilmiş meskenlerde kullanılmaya başlanmıştır.

Çizelge A.3 – İlimizde Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Gazdaş,2014)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	166.287,170	8250
Sanayi	361.623,857	8250

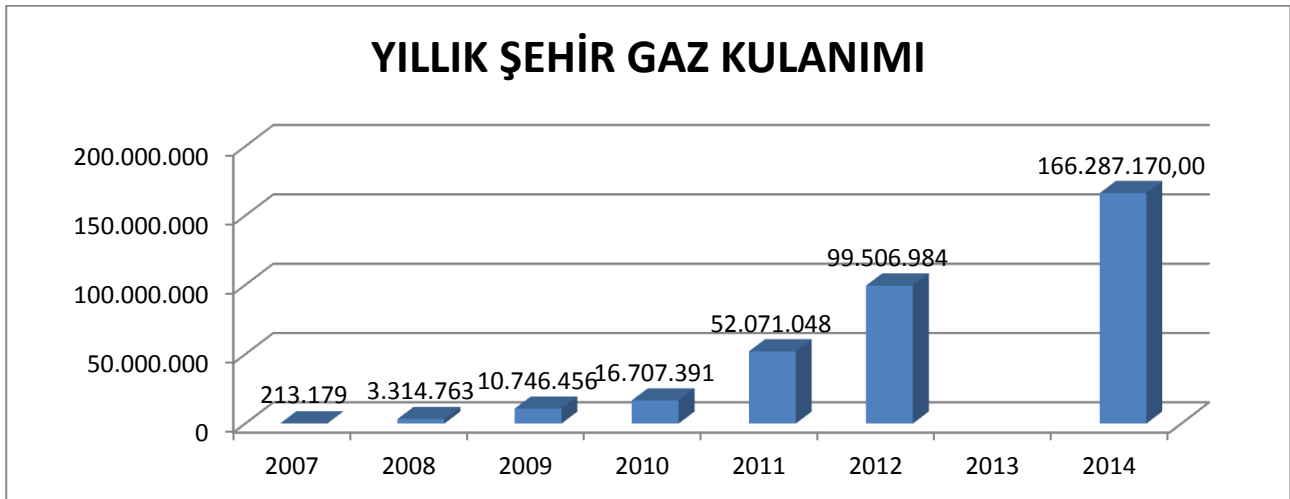
2014 yılı sonu itibari ile Gaziantep ilinde (Merkez ilçeler) toplam doğalgaz abone sayısı 206.000'dir. Doğalgaz kullanım yüzdesi % 37'dir. Bu rakamdan da görüldüğü üzere **ilimizde doğalgaz kullanım oranı henüz istenilen ve hedeflenen düzeyde değildir**. Gaziantep ili hava kalitesi ölçüm sonuçları incelendiğinde SO₂ değerlerinin normal olduğu, ancak PM10 değerlerinin sınır değerleri dönem dönem aştığı görülmektedir.

Grafik A.1- İlimizde doğalgaz abone sayısında yıllara göre yaşanan değişim (Gazdaş,2014)

Çizelge A.4 – İlimizde doğalgaz abone sayısında yıllara göre yaşanan değişim (Gazdaş,2014)

Abonelik	Yıllık Sayılar		Kümülatif Sayılar	
	Adet	BBS	Adet	BBS
2007	429	560	429	560
2008	3.233	10.410	3.662	10.970
2009	1.858	5.187	5.520	16.157
2010	3.689	14.660	9.209	30.817
2011	17.064	35.019	26.273	65.836
2012	30.897	48.800	57.170	114.636
2013-2014		91.364		206.000

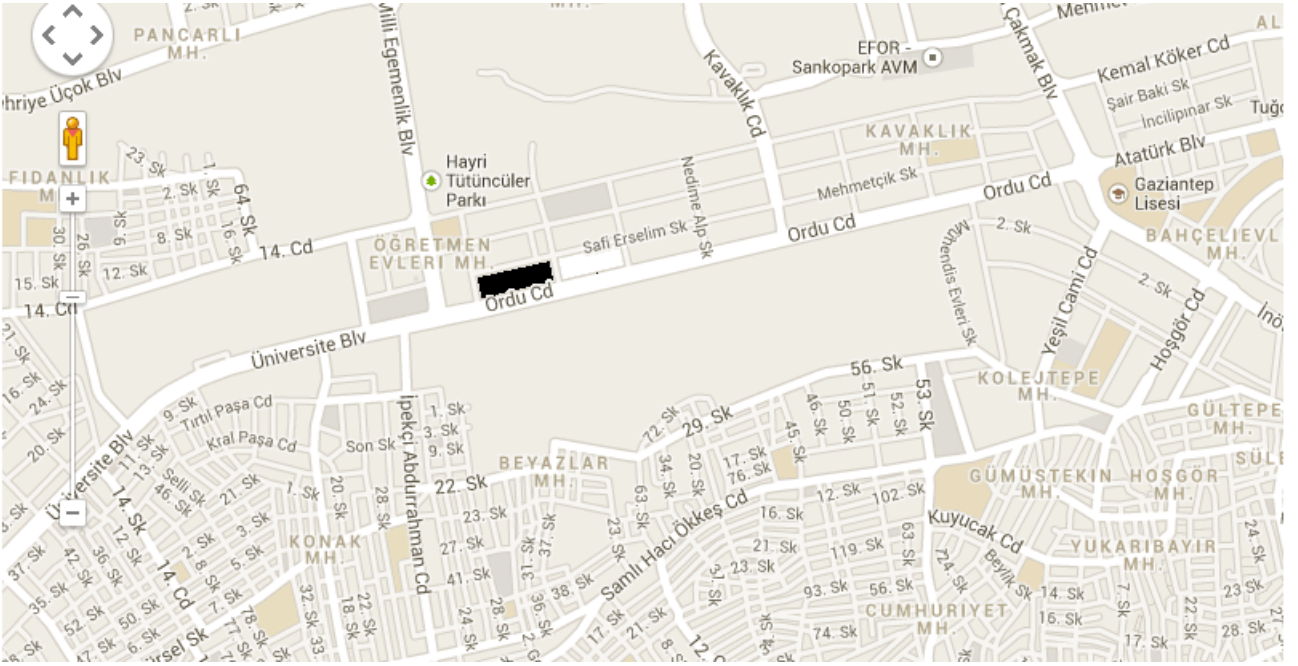
Grafik. A.2- İlimizde doğalgaz Evsel Isınma kullanım miktarında yıllara göre yaşanan değişim (Gazdaş,2014)

(Konuyla ilgili güncel veri ilgili kurum tarafından gönderilmemiştir.)

Egzoz gazı emisyonlarının kontrolüne yönelik ilimizdeki faaliyetler A.5. Bölümünde verilmektedir.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

Egzoz emisyon kontrolleri belirli periyotlarla devam etmektedir. Emniyet personelleri nezaretinde yollarda yapılan denetimin yanı sıra İl Müdürlüğümüz tarafından 1 (bir) adet egzoz gazı emisyon cihazı alınarak kontrollerin sadece evrak bazında değil ölçüm bazında da denetimi sağlanmıştır. Ayrıca kentimiz Kent-Air projesinin pilot illerinden biri olduğu için kirliliğin kaynaklarını belirleme ve önleme çalışmaları da devam etmektedir.

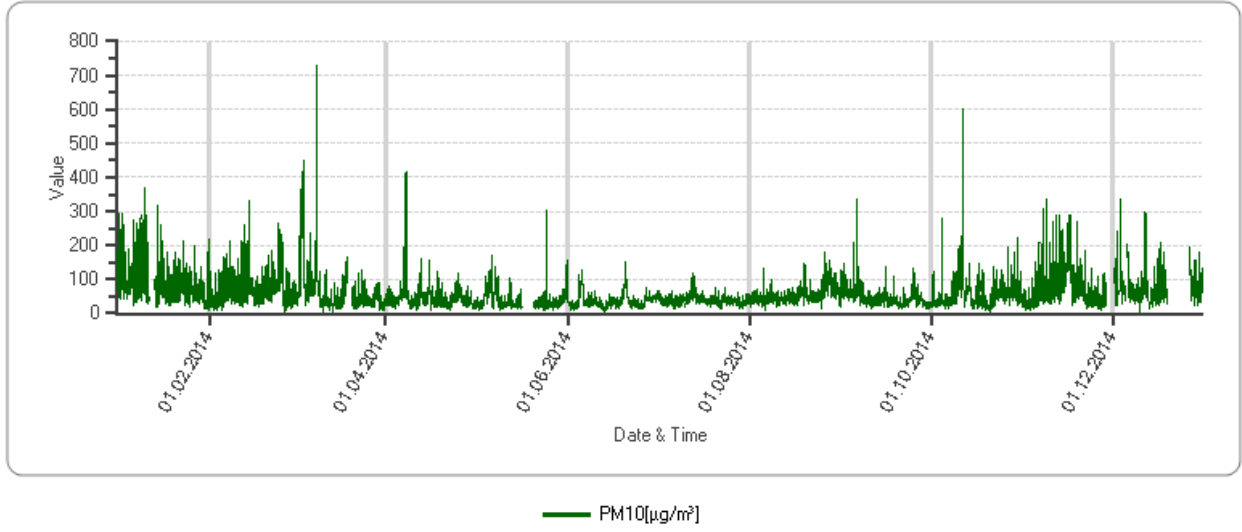
Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazlarının Yerleri (Google,2014)

Çizelge A.7- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yerleri ve Ölçülen Parametreler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2014)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ	
		S	PM
Meteoroloji İl Müdürlüğü	37 3' 30.75" K (enlem) 37 21' 3.32" D (boylam)		

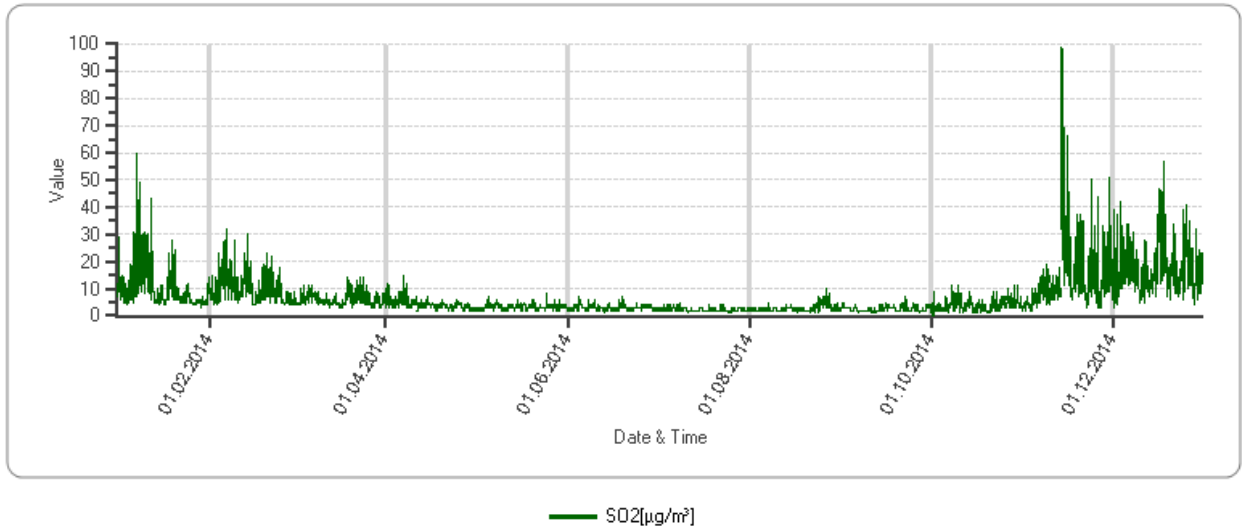
A.4. Ölçüm İstasyonları

Gaziantep Hava İzleme İstasyonu 2014 Yılı PM10 Günlük Ortalama Değerleri ve KVS Aşım Durumu

Grafik A.3- İlimizde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

Gaziantep Hava İzleme İstasyonu 2014 Yılı SO₂ Günlük Ortalama Değerleri ve KVS Aşım Durumu

Grafik A.4- İlimizde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu SO₂ Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

Çizelge A.8- İlimizde 2014 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri (Hava İzleme,2015)

METEOROLOJİ	SO ₂	PM10
Ocak	10	90
Şubat	10	75
Mart	6	66

Nisan	4	48
Mayıs	3	40
Haziran	3	37
Temmuz	2	40
Ağustos	3	53
Eylül	3	47
Ekim	4	56
Kasım	14	77
Aralık	17	79
ORTALAMA	7	58

Çizelge A.9 İlimizde 2014 Yılında Hava Kirletici Gazların Ortalama Konsantrasyonları ve Sınır Değerin Aşıldığı Gün Sayıları (Hava İzleme,2015)

2014	SO ₂	PM10
Ocak	0	10
Şubat	0	5
Mart	0	6
Nisan	0	12
Mayıs	0	0
Haziran	0	0
Temmuz	0	0
Ağustos	0	0
Eylül	0	0
Ekim	0	0
Kasım	0	2
Aralık	0	7
ORTALAMA	0	42

Çizelge A.10 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (2014) Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri

SO₂: kükürtdioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m ³)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerin aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	350	125	3	0	20
HKDYY ¹	-	150 ²	-	0	

Partikül Madde 10

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m ³)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m ³)	Sınır değerin aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m ³)
AB	50	35		40
HKDYY	140 ³	-	42	78

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 30 (otuz) adet emisyon ölçüm yetki belgesi ve 141.339 adet egzoz emisyon ölçüm pulu verilmiştir.

¹ HKDYY: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği

² HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

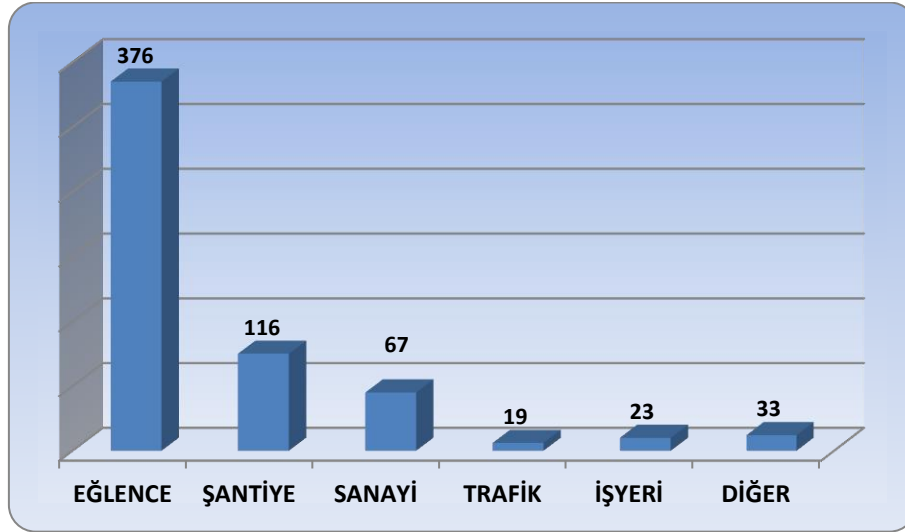
³ HKDYY EK-1/A'da yer alan geçiş süreci limit değeri (proje yılına göre değişir).

Çizelge A.5- İlimizde 2014 Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (İl Emniyet Müdürlüğü, ÇŞİM 2014)

Araç Sayısı				Toplam	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				Toplam
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri		Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	
184.458	81.528	13.489	35.922	315.397				141.339	

A.6. Gürültü

Gürültü konusunda 2006/16 sayılı genelge ile Büyükşehir Belediyesine yetki devri yapıldığından dolayı bilgiler, Zabıta Daire Başkanlığı tarafından verilmiştir. Uygulanan idari işlemler ilgili belediye tarafından yürütülmektedir. Şikâyetlerin konu bazında dağılımı aşağıda ki grafikte belirtilmektedir.

Grafik A.5– İlimizde 2013 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikâyetlerin Dağılımı (GBŞB, 2014 Güncel verilere ulaşılamamıştır)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

20 Eylül 2011 tarihinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İlimizin İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlanmıştır.

Enerji ve Sera Gazı Dengesi Sonuçları :

Gaziantep'in küresel enerji dengesi sadece yerel yük taşımacılığı göz önüne alındığında 960 ktoe'ye denk gelmektedir (ithalat, ihracat ve ziyaretçilerin etkisini dışarıda tutarak). Bu rakam,

havaalanındaki kerosen satışları ve yük taşıyan kamyonlara yapılan yakıt satışları dahil edildiğinde 990 ktOE'ye ulaşmaktadır.

Bölgenin enerji tüketiminin %34'ini gerçekleştirilmesiyle sanayi sektörü en çok tüketimin gerçekleştiği sektördür. Bu durum önemli endüstriyel bölgeleri ve artan sanayi kapasitesine bağlı olarak Gaziantep'e özgü bir durumdur.

Konut sektörü %33'lük bir pay ile sanayi sektörüne neredeyse eşit bir tüketim sergilemektedir.

Taşımacılık sektörü %20'lük enerji tüketimiyle üçüncü sırada yer almaktadır. Bu ufak oran toplu taşımanın halkın ulaşımındaki rolüyle doğrudan ilişkilidir.

Hizmet sektörü ise (genellikle küçük dükkanlar, ofisler ve kamu hizmetleri) bölgedeki enerji tüketiminin %13'sini oluşturmaktadır.

Sera Gazı Emisyonları

Küresel GHG emisyon dengesi (bölgenin ve konutların faaliyetlerini göz önünde bulundurarak) **4,560 ktCO_{2e}**'ye eşittir ve **kişi başına** düşen miktar **3.52 tCO_{2e}** dolaylarındadır.

Sera gazı emisyonlarının dağılımı aşağıdaki gibidir:

1. Doğrudan kadastroya ait emisyonlar kişi başı 1,63 tCO_{2e}'dir.
2. Elektriğe bağlı dolaylı emisyonlar kWh elektrik başına içerdikleri yüksek CO₂ oranından ötürü küresel dengeyi iki katına çıkarmaktadır. Bölgedeki doğrudan ve dolaylı emisyonların toplamı kişi başı 3.2 tCO_{2e}'yi bulmaktadır.
3. Enerji kaynaklı emisyonlar dışındaki atıklarla ilgili emisyonların eklenmesi ile denge kişi başı 3.44 tCO_{2e}'ye ulaşmaktadır.
4. "Taşımacılık sektörü dikkate alındığında da bölgedeki denge kişi başı 3.52 tCO_{2e}'ye yükselmektedir

Sera Gazı Emisyonu Azaltım Hedefleri

İklim Değişikliği Eylem Planı'nın asıl hazırlanma amacı, Gaziantep ilinin mevcut görünümünü analiz edip değerlendirmek, yakın gelecekte ortaya çıkabilecek fırsat ve tehditlere hazırlanmak ve gerekli iklim değişikliğini dindirme ve iklim değişikliğine adaptasyon eylemlerini proaktif olarak almaktır.

1. Kişi başına **3.00 tCO_{2e}** hedefine ulaşmak için, **2023**'e kadar kişi başına **%15** CO_{2e} azaltımı
2. **2023**'e kadar kişi başına **%15** enerji tüketimi azaltımı

Gaziantep'in gelişme aktivitesi ve ekonomisi göz önüne alındığında, bu azaltım hedefi oldukça iddialıdır ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin iklim değişikliğinin hafifletilmesi konusundaki bağlılığını göstermektedir.

Gaziantep için İklim Değişikliği Azaltım Faaliyetleri

Sera gazı emisyon azaltımı hedeflerine ulaşmak ve Gaziantep sakinleri için daha sürdürülebilir bir kentsel yaşam sağlamak için aşağıdaki plan ve programlar İklim Değişikliği Eylem Planı'nın "Eylem Fişleri" bölümünde belirlenmiş ve tanımlanmıştır. Bu Aksiyon Fişleri 3 eksene göre iklim değişikliği konusunu ele alacaktır:

1. Kentsel yenileme yönetimi
2. Kentsel genişlemenin planlanması

3. Dolaylı müdahale

Diğerleri arasından aşağıdaki eylemler dikkate alınmalıdır:

1. Konut ve hizmet sektörlerinde, soğutma ve ısıtma sistemleri için enerji verimliliğine doğru ilerleme (bölgesel ısıtma yaklaşımı),
2. Eko-bölge oluşturulması,
3. Yerel sakinler için “Enerji Bilgi Noktası” ve kurumlar için “Yerel Enerji Ajansı” oluşturulması,
4. Organize Sanayi Bölgesi için sürdürülebilirliğin geliştirilmesi,
5. OSB ve belediye tesisleri için önemli enerji geri kazanımları,
6. Mevcut ulaşım altyapısı kullanılarak toplu taşımının geliştirilmesi ve gelişmiş yeşil teknolojilere geçiş,
7. Enerji verimli araçlar kullanılması için teşvik ve destek,
8. Farkındalık yaratarak, kaynak ve ağ yönetimini geliştirerek su tüketimini ve su kayıplarını azaltmak,
9. Kanalizasyon suyu arıtma tesisleri ve çamur arıtma projeleri için enerji verimliliğinin artırılması.

İklim Değişikliği Eylem Planı ön çalışmasının hazırlanması, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’ne, olası iklim değişikliğine bağlı gelişmelere hazırlanma, riskleri değerlendirerek azaltma ve bu riskleri fırsatlara çevirme şansı vermiştir. Büyükşehir Belediyesi, sakinlerine daha sürdürülebilir bir yaşam sağlamak için, iklim değişikliğine karşı önemli bir adım atmıştır.

İklim Değişikliği Eylem Planı Uygulaması

Bu çalışma, önemli ve geniş çaplı bir programın verimli şekilde yönetilmesi için gereken uygulama stratejisini sağlamaktadır. İDEP, 2011-2015 yılları arasında Belediye’nin yeni stratejik eylem planına dahil edilecektir. İDEP’in bütüncül uygulama stratejileri GBB’nin politika ve yatırımlarıyla ilgili bütün faaliyetlerinin arasındaki bağı ve uyumluluğu ön plana çıkarmakta; programın etkisini azaltacak olası parçalı yaklaşımlardan kaçınılmaktadır.

Belediye Başkanlığı ve İDEP ekibi gözetiminde, 2023 yılı emisyon azaltım hedeflerine ulaşmak amacıyla, programın genel yönetimi yapılacak eğitimleri, geliştirilecek bilgi iletişim araçlarını ve işbu faaliyetlerin sürekli geliştirilmesini kapsamaktadır.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Avrupa Birliği uyum süresince, 06.06.2008 tarih ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile hava kalitesi sınır değerlerine yıllara göre kademeli azaltma getirilmiştir. Bu çerçevede, SO₂ (Kükürtdioksit) Sınır değer, 1.1.2009 tarihinde başlayarak 1.1.2014 tarihine kadar **125 µg/m³** (sınır değerinin %50’si) olana kadar her 12 ayda bir eşit miktarda yıllık olarak azalması gerekmektedir.

Çizelge A.11- 2008 -2014 kış dönemi sağlanması gereken eşik değerler(ÇŞİM,2015)

2008 VE 2015 YILLARI ARASINDA KIŞ DÖNEMLERİNDE SAĞLANMASI GEREKEN ORTALAMA EŞİK DEĞERLERDEKİ DEĞİŞİM TABLOSU						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SINIR DEĞER ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) SO₂	250	225	200	175	150	125
SINIR DEĞER ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) PM	200	178	156	134	112	90

Tabloda görüldüğü üzere, ilgili yönetmelik gereğince, illerin 2008 ile 2014 yılları arasındaki 6 yıl süresince, kış aylarında atmosferde yer alan karbondioksit ve partikül madde miktarlarını, eşik değer oranında kademeli olarak düşürmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede kükürtdioksit eşik değeri %50, Partikül Madde eşik değeri %55 düşüş göstermektedir.

Emisyon değerlerini düşürmenin en temelde iki yöntemi mevcuttur;

- 1- Emisyon kaynaklarını azaltmak,
- 2- Emisyon kaynaklarından oluşan gaz atıkların kontrollü, düşük seviyede ve standartlar çerçevesinde salınımını sağlamaktır.

Ancak Gaziantep ilinde, emisyon değerlerini düşürmek adına birinci maddenin uygulanma şansı bulunmamaktadır. Henüz gelişmekte olan ülke kapsamında bulunan ülkemizin en hızlı kalkınan ve gelişen illerinden birisi Gaziantep'dir. Her geçen gün ilin nüfusu artış göstermekte, ilde toplamda talep edilen enerji miktarı artmaktadır. Dolayısı ile harcanan enerjinin en büyük payına sahip ısınma kaynaklı enerji miktarı ve beraberinden ısınmadan kaynaklı emisyon miktarı artış göstermektedir.

Ayrıca yine Gaziantep ili hızlı bir şekilde yeni yatırımların gerçekleştiği bir ildir ve her yıl ildeki toplam sanayi ve imalat yatırımı sayısı artış göstermektedir. Bu da beraberinde sanayiden kaynaklı emisyon artışını getirmektedir.

Yine benzer bir şekilde, ildeki ulaşım aracı sayısı her yıl artmakta ve ulaşımdan kaynaklı emisyon miktarı da bu artışa eşlik etmektedir.

İlin tüm bu gelişme potansiyelleri düşünüldüğünde, emisyon kaynakları sayısının azalmadığı ve yakın bir gelecek için de azalmayacağı anlaşılmaktadır.

Bu nedenle Gaziantep ilinde, emisyon değerlerini düşürmek için en temel yöntem, emisyon kaynaklarından oluşan gaz atıkların kontrollü, düşük seviyede ve standartları sağlayacak şekilde olmasını sağlayabilmektir.

Emisyon kaynağında, gaz atıklarının kontrollü, düşük seviyede ve standartları sağlayacak şekilde olması için;

- 1- Tüm yanma işlemleri için, yakıtların, kirlilik yükü düşük türlerinin ve standartlara uygun yakıt cinslerinin kullanılmasını sağlamak.
- 2- Tüm yanma işlemleri için, uygun yanma yönteminin, teknolojisinin uygulanmasını sağlamak,
- 3- Yanma sonrası oluşacak atık gazların, atmosfere salınmadan önce, atmosfere salım standartlarını sağlayacak ön işlemlerden geçmesini sağlamak gerekmektedir.

Kaynaklar:

1. Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü
2. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

DSİ tarafından Gaziantep İl Sınırları içerisinde debi ölçümleri yapılan su kaynakları.

Çizelge B.1 – Gaziantep İlinin Akarsuları (DSİ, 2015)

Akarsu İsmi	Debisi (m³/sn)
Yerüstü suyu (İl Çıkışı Toplam) Ortalama Akım	13,92
Ardıl Çayı	1,14
Karasu (Aşağımülk) Çayı	1,20
Merzimen Çayı	1,26
Nizip Çayı	1,96
Sacır Suyu	4,12
Karasu Çayı	4,21

Çizelge B.2 - İlimizden Geçen Fırat Nehri üzerinde yer alan Alabalık Çiftlikleri (ÇŞİM,2015)

Faaliyet Yeri	Faaliyet Sahibi	Faaliyet Konusu
Karkamış – Gırlavik Köyü	Bağcı Balık Gıda ve enerji üretim San. Tic. A.Ş.	Alabalık Yetiştirme Tesisi
Karkamış - Gürçay Köyü	Mustafa Bağcı	Alabalık Yetiştirme Tesisi
Karkamış - Karkamış Baraj Gölü	Bağcı Gıda ve Yem San. Ltd. Şti.	Alabalık Yetiştirme Tesisi
Karkamış - Karkamış Baraj Gölü	Mustafa Bağcı	Alabalık Yetiştirme Tesisi
Nizip / Kumla Köyü	Karsu Alabalık üretim Pazarlama Tic. Ve San. Ltd.	Alabalık Yetiştirme Tesisi

	Şti.	
Karkamış / Karkamış Baraj Gölü	Antalya Balık Turizm Gıda Taş. İnş. San. Ve Tic. A.Ş.	Alabalık Yetiştirme Tesisi
Karkamış / Karkamış Baraj Gölü	Antalya Balık Turizm Gıda Taş. İnş. San. Ve Tic. A.Ş.	Alabalık Yetiştirme Tesisi

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.3 – Doğal Göller (DSİ,2015)

Doğal Göl Yüzeyleri (Toplam)	50 ha
Emen Gölü	50 ha

Çizelge B.4 – Barajlar (DSİ,2015)

Baraj Rezervuar Yüzeyleri (Toplam)	10185 ha
Tahtaköprü Barajı	5200 ha
Hancağız Barajı	870 ha
Kayacık Barajı	1315 ha
Karkamış Barajı ve HES	2800 ha

Çizelge B.5 – Göletler (DSİ,2015)

Gölet Rezervuar Yüzeyleri (Toplam)	176 ha
Zülfikar Göleti (DSİ)	12 ha
Yamaçoba Göleti (DSİ)	11 ha
Çakmak Göleti (KHGM)	10 ha
Burç Göleti	90 ha
Nogaylar Göleti	9 ha
Balıkalan Göleti (KHGM)	35 ha
Gölühöyük Göleti (KHGM)	9 ha

Çizelge B.6 – Proje Aşamasındaki Göletlerin Öngörülen Kullanım Amaçları (DSİ,2015)

Göletin Adı	Tipi	Göl Hacmi	Sulama Alanı (Net)	Kullanım Amacı	Aşaması
Kuzuluk Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,87 hm ³	131 ha	Sulama	İnşaa
Hamidiye Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	1,86 hm ³	239 ha	Sulama	İnşaa
Bayraktepe Göleti	Kil Çekirdekli Kumçakıl Dolgu	2,56 hm ³	534 ha	Sulama	İnşaa
Güneş Göleti	Homojen Toprak Dolgu	3,39 hm ³	440 ha	Sulama	Proje
Yesemek Göleti	Homojen Toprak Dolgu	1,24 hm ³	239 ha	Sulama	Proje
Çamlık Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	1.25 hm ³	205 ha	Sulama	Proje
Çubuk Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	3,1 hm ³	650 ha	Sulama	Ön İnceleme
Çubuk 1 Göleti	Kil Çekirdekli Kaya Dolgu	0,8 hm ³	120 ha	Sulama	İhale

Çizelge B.7 - Gaziantep İli DSİ Sulama Tesisleri (Gıda Tarım ve Hayvancılık Gaziantep İl Müdürlüğü,2013)

Sulama Tesisin Adı	Sulama Kapasitesi (ha)	İşletmeye Açılan Alan (ha)	İnşaatı Devam Eden Alan (ha)
Hancağız Barajı	6.250	6.250	-
Kayacık Barajı (Doğanpınar Barajı Takviyeli)	20.000	7.800	12.200
Zülfikar Göleti	65	65	-
Allaben Göleti	693	-	693
Yamaçoba Göleti	77	77	-
Belkıs Nizip Pompaj Sulaması	10.614	5.680	4.934

TOPLAM	37.699	19.872	17.827
---------------	---------------	---------------	---------------

B.1.2. Yeraltı Suları

Kahramanmaraş-Narlı ovasındaki Mizmilli kaynağının kuzeydoğusunda Yuvalıdere vadisinde 30 adet sondaj kuyusundan alınan 85.000 m³/gün kapasiteli su, 1200mm çaplı ve 41900 m uzunluğunda çelik borudan oluşmuş terfi ve isale hattı ile şehre iletilmektedir. Mizmilli Kuyularından Gaziantep'e pompalarla 525 metre yüksekliğe su basılmaktadır.

İlimizdeki içme ve kullanma suyunun yaklaşık % 35 lik kısmı yeraltı suyundan sağlanmaktadır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Gaziantep ovaları (Merkez, Oğuzeli ve Nizip), İslahiye-Fevzipaşa Ovaları ve Yavuzeli-Araban Ovalarında hidrojeolojik etütler yapılarak rapor haline getirilmiştir. Bu etütler neticesinde;

Çizelge B.8 – İlimizin Yeraltısuyu Potansiyeli (DSİ, 2015)

Hidrojeoloji Raporlarının Adı	Toplam Su Rezervi (hm³/yıl)	Emniyetli Su Rezervi (hm³/yıl)
G.Antep Ovaları (Merkez, Oğuzeli ve Nizip) Hidrojeolojik Etüt Raporu	6,7	3,3
Yukarı Asi Havzası İslahiye-Fevzipaşa Ovaları Hidrojeolojik Revize Etüt Raporu	103,2	62
Yavuzeli-Araban Ovaları Hidrojeoloji Etüdü Raporu		
-Araban Ovası için	159,17	95,5
-Yavuzeli Ovası için	139,17	83,5

emniyetli su rezervleri tespit edilmiştir.

“Gaziantep ve Kilis Ovaları Hidrojeolojik Etüt Raporu Yapılması ve Yaptırılması” kapsamında çalışmalar devam etmekte olup 2015 yılı sonunda tamamlanacaktır. Bu çalışmanın sonucuna göre emniyetli yeraltı suyu potansiyeli revize edilecektir.

Araştırma ve işletme kuyularında yapılan değerlendirmeye göre ekonomik olarak yeraltı suyu işletmesine uygun alanların Araban ve Yavuzeli Ovaları ile Nurdağı ve İslahiye Ovalarında olduğu tespit edilmiştir. Nurdağı ve İslahiye Ovalarında 12 adet kooperatif kurulmuş ve 96 kuyu ile 3195 ha tarım alanı yeraltı suyundan sulanabilir hale gelmiştir.

Ayrıca, Gaziantep ili genelinde vatandaşlar ve tüzel kişiler tarafından açılmış, içme-kullanma, zirai sulama, sanayi kullanım ve hayvansal sulama amaçlı toplam 17500 civarında belgeli yeraltı suyu kuyusu bulunmaktadır. Gaziantep ilinde ayrıca mevsimsel ve sürekli olarak boşalım gösteren kaynaklar mevcuttur. Bunların en önemlileri (ortalama debi > 50 l/s) aşağıdaki çizelgede verilmiştir. verilmiştir. Son yıllarda yağışların azalması ve kaynak beslenme bölgelerinde kontrolsüz olarak açılan sondaj kuyuları nedeniyle büyük kaynakların debileri azalmakta ve özellikle yaz döneminde küçük debili kaynaklar kurumaktadır.

Çizelge B.9 Gaziantep İli Ortalama debi > 50 l/s Kaynaklar Listesi (DSİ, 2015)

	Kaynağın adı	Yeri	Köyü	Ortalama Debi (l/s)
1	Karapınar	Araban	-	350,61
2	Ardıl Çayı Gözü	Araban	-	1022,60
3	Karaali	Yavuzeli	-	236,11
4	Becali	Yavuzeli	-	137,64
5	Üçtut	Yavuzeli	-	150,72
6	Cağdın (Akpınar)	Oğuzeli	Akpınar	306,24
7	Kırkgöz Pınarı	Oğuzeli	Sazgın	156,82
8	Karpuzatan	Oğuzeli	-	295,44
9	Aynafar	Oğuzeli	Y. Güneyse	409,79
10	Keret	Nizip	-	183,36
11	Kamışbaşı+Bağlama	İsrahiye	-	389,25

B.1.3. Denizler

İlimizin kıyısı bulunduğu deniz mevcut değildir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.10 - İlimizde 2012 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları (DSİ, 2013)

Su Kaynağının Cinsi	İstasyonun Adı	Kullanım Amacı		Analiz Yapılan İstasyonun		
		İçme ve Kullanma Suyu	Sulama	Numarası	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat (NO ₃ -N) Değeri (mg/L)
Yüzey	Sacır Suyu-Gündoğan Regülatörü Aksı		X	21-20-00-374	369562-4083058	5,623
Yüzey	Afrin Çayı-Yukarı Afrin Barajı Aksı	X	X	19-20-00-038	322700-4098650	2.074
Yüzey	Sacır Suyu-Kayacık Barajı Çıkışı		X	21-20-02-352	372400-4076300	2,390
Yüzey	Fırat Nehri-Karkamış Barajı (Şifalı Su Çeşme Karşısı)		X	21-20-01-361	409440-4099338	1,760
Yüzey	Nizip Çayı-Karayolu Köprüsü		X	21-20-00-069	391965-4095141	8,960
Yüzey	Sacır Suyu-Fırat Nehri Öncesi		X	21-20-00-072	373714-4078900	9,650
Yüzey	Karasu-Fırat Nehri Öncesi		X	21-20-00-181	402122-4143695	1,500
Yüzey	Mızar Deresi-Hancağız Baraj Girişi		X	21-20-00-184	390235-4090503	0,590
Yüzey	Samözü Deresi-Gaziantep OSB Sonrası		X	21-20-00-349	361701-4115315	0,280
Yüzey	Sacır Suyu-Bayramlı Regülatörü Girişi		X	21-20-00-350	364090-4098425	1,950
Yüzey	Fırat Nehri-Karkamış Barajı Çıkışı		X	21-20-00-376	412910-4080386	1,337
Yüzey	Nizip Çayı-OSB Öncesi (Akçakent Köprü Altı)		X	21-20-00-354	391929-4099228	0,080
Yüzey	Ardıl Çayı Ardıl Barajı Aksı		X	21-20-00-064	378125-4150701	1,665
Yüzey	Sacır Suyu Doğanpınar Barajı Aksı		X	21-20-00-002	376175-4079750	8,400

İl	Açıklama	Koordinatları		Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Analiz Tarihi	Nitrat (mg/L)	YSKKKY (Ek-5, Tablo 5) göre Su Kalite Sınıfı
		Enlem	Boylam				
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.01.2012	11,69	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.02.2012	12,4	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.03.2012	12,08	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.04.2012	11,71	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.05.2012	11,83	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.06.2012	10,43	III. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.07.2012	7,42	II. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.08.2012	7,63	II. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.09.2012	7,72	II. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.10.2012 00:00	7,85	II. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.11.2012	5,5	II. Sınıf
GAZİANTEP	Burç Göleti Burç Mevkii yüzey	37,073726	37,170894	Yüzey	15.12.2012	4,7	I. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.01.2012	6,1	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.02.2012	7,55	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.03.2012	8,1	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.04.2012	7,76	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.05.2012	7,43	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.06.2012	6,92	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.07.2012	6,22	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.08.2012	6,37	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.09.2012	6,7	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.10.2012	6,5	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.11.2012	8,4	II. Sınıf
GAZİANTEP	Tahtaköprü Barajı İslahiye yüzey	36,891033	36,69432	Yüzey	15.12.2012	7,83	II. Sınıf
GAZİANTEP	Ballıkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.01.2012	9,85	II. Sınıf
GAZİANTEP	Ballıkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.02.2012	11,69	III. Sınıf
GAZİANTEP	Ballıkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.03.2012	12,21	III. Sınıf
GAZİANTEP	Ballıkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.04.2012	11,85	III. Sınıf

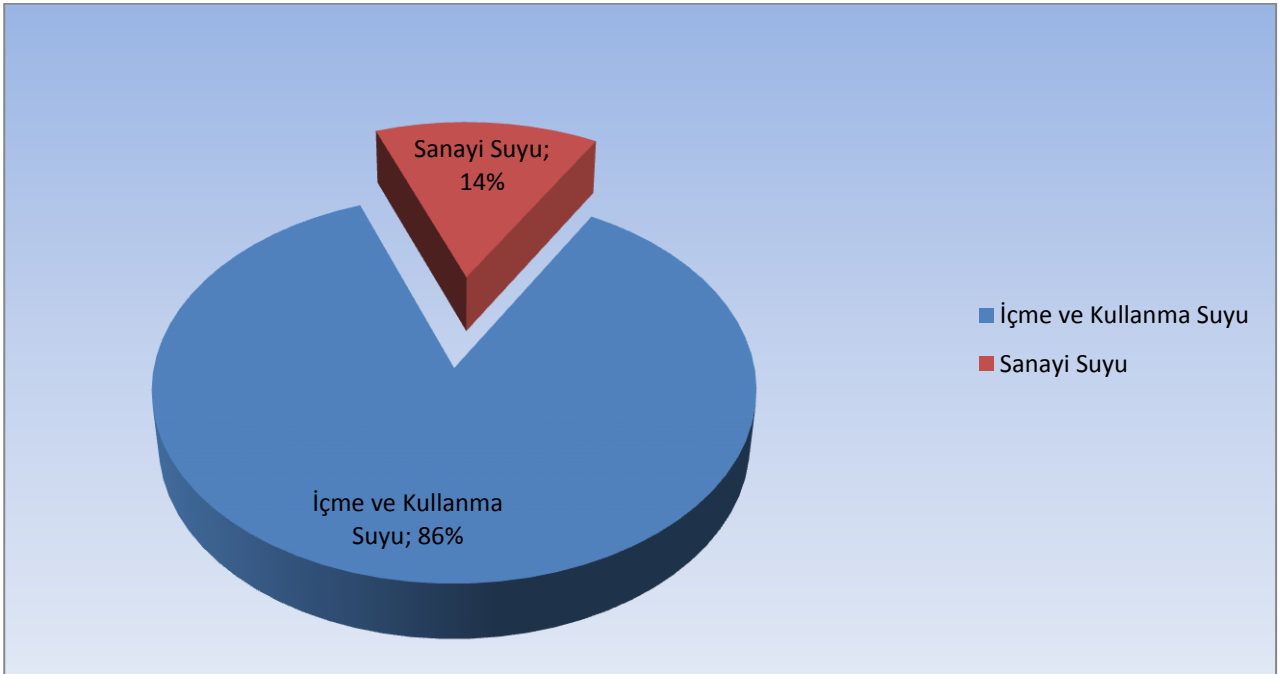
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.05.2012	11,43	III. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.06.2012	11,96	III. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.07.2012	2,0	I. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.08.2012	3,22	I. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.09.2012	5,2	II. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.10.2012	5,4	II. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.11.2012	7,8	II. Sınıf
GAZIANTEP	Balıkkalan Nurdağı yüzey	37,278539	36,903261	Yüzey	15.12.2012	5,33	II. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.01.2012	1,44	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.02.2012	1,54	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.03.2012	2,36	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.04.2012	2,24	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.05.2012	2,47	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.06.2012	2,53	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.07.2012	2,27	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.08.2012	2,29	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.09.2012	2,1	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.10.2012	2,17	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.11.2012	1,9	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT NIZIP	36,97853	37,968781	Yüzey	15.12.2012	2,1	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.01.2012	1,46	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.02.2012	2,85	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.03.2012	2,55	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.04.2012	2,79	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.05.2012	2,83	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.06.2012	2,89	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.07.2012	2,0	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.08.2012	2,82	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.09.2012	2,21	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.10.2012	2,25	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.11.2012	2,0	I. Sınıf
GAZIANTEP	FIRAT KARKAMIŞ	36,8982	38,006532	Yüzey	15.12.2012 00:00	2,22	I. Sınıf
GAZIANTEP	karapınar yavuzeli	37,290904	37,579885	Yeraltı	15.01.2012	0,78	I. Sınıf
GAZIANTEP	karapınar yavuzeli	37,290904	37,579885	Yeraltı	15.04.2012	1,11	I. Sınıf
GAZIANTEP	karapınar yavuzeli	37,290904	37,579885	Yeraltı	15.07.2012	0,84	I. Sınıf
GAZIANTEP	karapınar yavuzeli	37,290904	37,579885	Yeraltı	15.10.2012	0,96	I. Sınıf
GAZIANTEP	eski köprü araban	37,403957	37,930561	Yüzey	15.01.2012	0,92	I. Sınıf

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimiz Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren fabrikalarda kullanılan sular Gaski şebekesinden kuyu suyundan sağlanmaktadır. Tesislerden çıkan 18.980.000 m³/yıllık atık sular yine Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne ait 90.000 m³/gün kapasiteli Atıksu Arıtma Tesisinde arıtıldıktan sonra kuru dere niteliğinde olan Samözü Deresine Y: 357835,13 X: 4114011,20 noktasından verilmektedir. Samözü Deresi sırasıyla Sam, Dülük, Karahöyük, Atabek, Bedir, Suboğazı, Tuğlu, Tokdemir, Boyluca, Adaklı, Salkım, Tatlıcak, Çanakçı, Kıratlı, Turlu, Kızılcakent ve Akçakent köylerinden geçerek Nizip ilçesine ve nihayetinde ise Hancağız Barajı ile sonlanmaktadır.

Grafik B.1. İldeki Su Kullanım Oranları (Gaski, 2015)

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde evsel atıksuların arıtılması için 3 adet büyük çaplı atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır. Gaski Merkez AAT 1.000.000 kişi/gün, Gaski 2. AAT 150.000 kişi/gün ve Gaski Oğuzeli AAT 20.000 kişi/gün kapasiteli olarak hizmet vermektedir. Her üç tesisten çıkan atıksu Sacır Deresine deşarj edilmekte olup söz konusu dere Kayacık Barajı ile sonlanmaktadır. Bu tesislere ek olarak 6 adet paket arıtma faal durumdadır. Araban ve Nurdağı İlçeleri Atıksu Arıtma Tesisleri için inşaat çalışmaları devam etmektedir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gaziantep il toprakları her türlü tarım ürünlerinin yetişmesine müsâittir. Yaylalarda kuru tarım, ovalarda sulu tarım yapılır. Antep fıstığının ve üzümün en çok yetiştiği bir ildir. İl merkezinde zeytin; il merkezi, Oğuzeli, Nizip, ve İslâhiye’de üzüm bağları; Araban, Nizip ve Yavuzeli’nde fıstık bahçeleri zengindir. Pirinç, pamuk, susam, tütün yetişir. Meyve ve sebzeçilik yaygındır. Antep fıstığı bütün dünyâya buradan yayılmıştır. Şamlı tüccarlarla dünyâya dağıldığı için, Şam fıstığı denmiştir. Fıstık, ağaçlarda yetişir. Menengiç ağaçlarının aşılınması ile elde edilen fıstık ağaçlarının boyu 5-10 metredir. Tüysüz ve seyrek yapraklı bu ağaçta fıstıklar salkım hâlinindedir. Üretim bir sene az bir sene çok olur. Yıllık üretim 5-25 bin ton arasında seyrederek Türkiye’nin fıstık istihâlinin % 50-75’ini karşılar. 80 bin hektarlık bağlarda 20 çeşit üzüm yetişir. Beş milyon zeytin ağacından bol miktarda zeytin istihâl edilir. En çok domates olmak üzere, patlıcan, salatalık, kabak, sivri biber, turp ve diğerleri olarak yaklaşık 250 bin ton sebze yetişir. Ayrıca buğday, arpa, nohut, mercimek, pamuk, susam ve soğan üretilir. Zengin erik, nar, incir, ceviz ve zerdali bahçeleri de vardır. 2014 yılında toplam 325.007 ha tarım arazisinde 502.654 ton tarımsal ilaç kullanılmıştır. Ticari gübre kullanılarak tarım yapılan 251.334 ha alanda 121.005 ton gübre kullanımı olmuştur.

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahaları varsa bunlar hem yerüstü suları hem de yer altı sularını etkileyecektir. Bu sahaların yerleri ve etkileyebilecekleri su kaynakları belirtilmelidir.

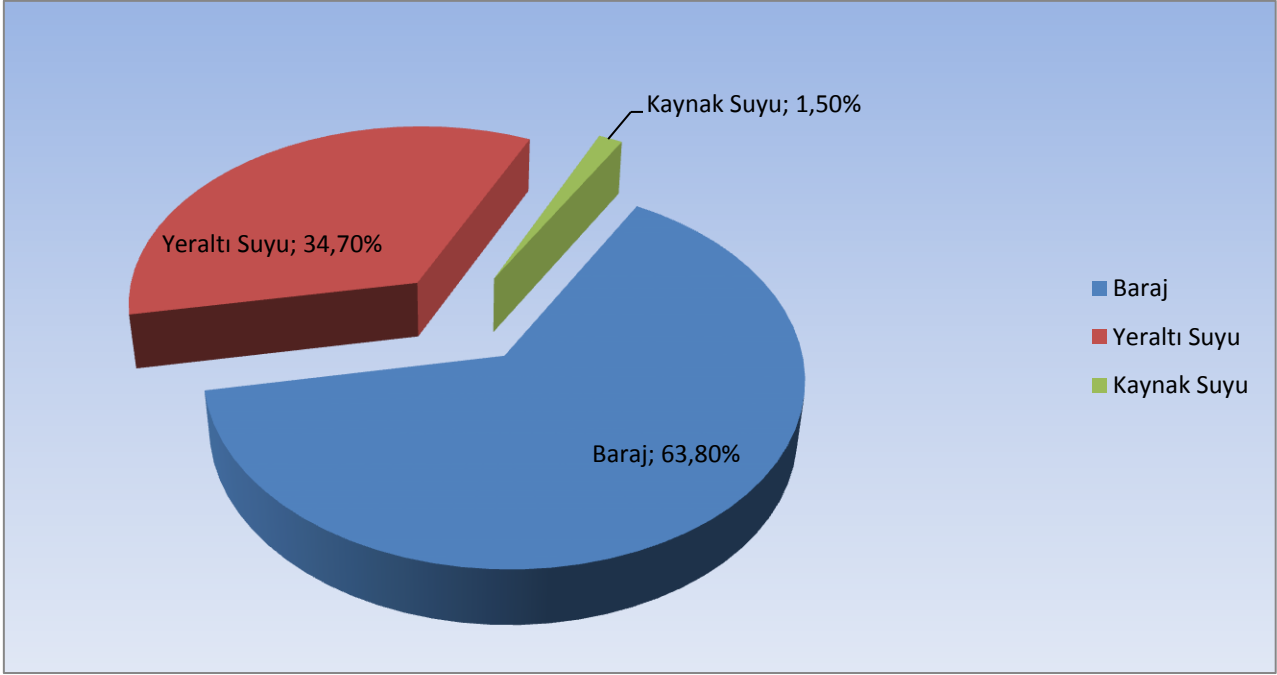
B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezinde içme ve kullanma suyu Kartalkaya Barajı, Mizmilli Yeraltı Suyu kaynakları ve Şehir Merkezindeki sondaj kuyularından, Nizip İlçesinde Birecik Baraj Gölü ve Karpuzatan kaynağından, Karkamış İlçesinde Karkamış Baraj Gölünden ve yeraltı su kaynaklarından, Araban ve Yavuzeli İlçelerinde Karapınar doğal kaynak sularından, kırsal mahallelerde yeraltı sularından, Diğer tüm ilçe ve bağlı mahallelerde yeraltı suyundan sağlanmaktadır.

Gaziantep de kullanılan içme ve kullanma suyunun en önemli kısmı Kartalkaya Barajından sağlanmakta olup 4m³/s lik su temini yapılmaktadır. İkinci büyük su kaynağı Mizmilli yer altı kaynakları olup 1,5 m³/s lik su temini gerçekleştirilmektedir. Her iki kaynaktan da üç ayrı pompa istasyonu vasıtasıyla su temini yapılmaktadır.

Grafik B.2. Gaziantep ilinde 2014 Yılı Belediyeler Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İle Dağıtılmak Üzere Temin Edilen Su Miktarının Kaynaklara Göre Dağılımı (Gaski, 2015)

İçme ve kullanma suyu hizmeti verilen ilçeler; Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Oğuzeli, Araban, Yavuzeli, Nurdağı ve Karkamıştır.

Gaziantep nüfusu 2014 yılına göre 1.889.466 dır. Gaziantep nüfusu bir önceki yıla göre 45.028 kişi (%2,44) artış göstermiştir. Ayrıca 2011 yılından bu yana Suriye' den gelen 314.917 sığınmacının da su ihtiyacı karşılanmaktadır.

Gaziantep il merkezine hizmet eden içme suyu arıtma tesislerinin toplam kapasitesi 400,000 m³/gün dür. 1 etap arıtma tesisi DSİ tarafından 1981 yılında devreye alınmıştır. 2. Etap arıtma tesisi 1997 yılında, 3. Etap arıtma tesisi ise 2002 yılı sonunda Gaski Genel Müdürlüğü tarafından devreye alınmıştır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezinde içme ve kullanma suyu Kartalkaya Barajı, Mizmilli Yeraltı Suyu kaynakları ve Şehir Merkezindeki sondaj kuyularından, Nizip İlçesinde Birecik Baraj Gölü ve Karpuzatan kaynağından, Karkamış İlçesinde Karkamış Baraj Gölünden ve yeraltı su kaynaklarından, Araban ve Yavuzeli İlçelerinde Karapınar doğal kaynak sularından, kırsal mahallelerde yeraltı sularından, Diğer tüm ilçe ve bağlı mahallelerde yeraltı suyundan sağlanmaktadır.

Gaziantep il merkezine hizmet eden içme suyu arıtma tesislerinin toplam kapasitesi 400,000 m³/gün dür. 1 etap arıtma tesisi DSİ tarafından 1981 yılında devreye alınmıştır. 2. Etap arıtma tesisi 1997 yılında, 3. Etap arıtma tesisi ise 2002 yılı sonunda Gaski Genel Müdürlüğü tarafından devreye alınmıştır.

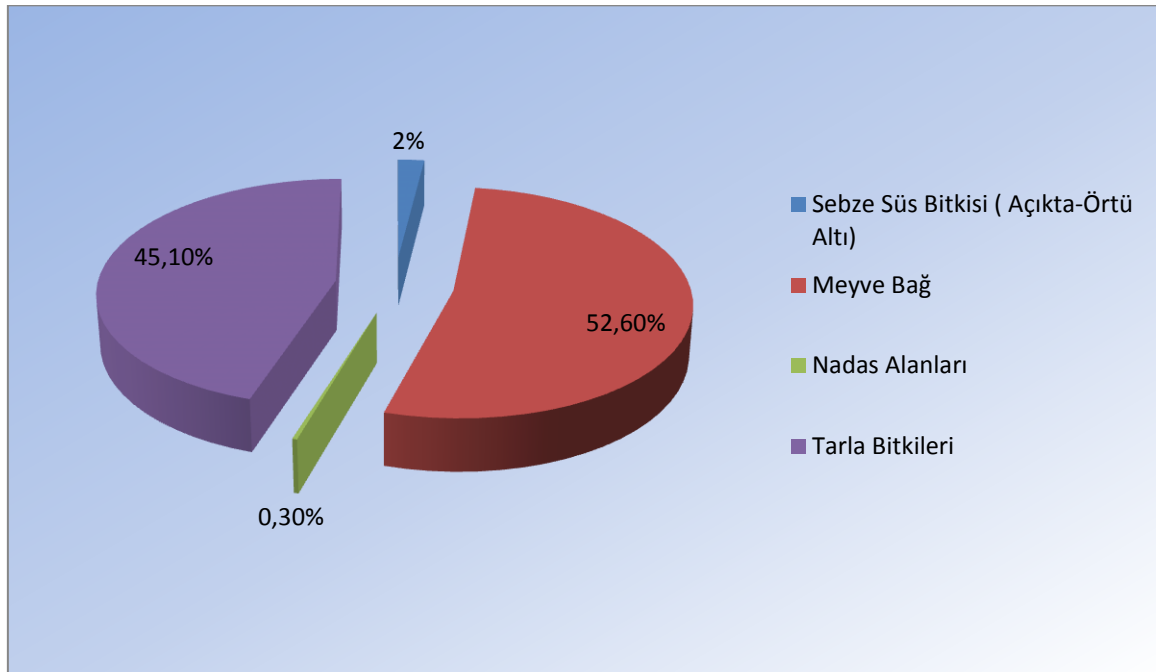
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İl merkezinde içme ve kullanma suyu Kartalkaya Barajı, Mizmilli Yeraltı Suyu kaynakları ve Şehir Merkezindeki sondaj kuyularından,
Nizip İlçesinde Birecik Baraj Gölü ve Karpuzatan kaynağından,
Karkamış İlçesinde Karkamış Baraj Gölünden ve yeraltı su kaynaklarından,
Araban ve Yavuzeli İlçelerinde Karapınar doğal kaynak sularından, kırsal mahallelerde yeraltı sularından, Diğer tüm ilçe ve bağlı mahallelerde yeraltı suyundan sağlanmaktadır.

Çizelge B.11 İçme ve Kullanma Suyu Temin Edilen Kaynaklar (DSİ, 2015)

İşletmede Olan	141,9 hm³/yıl
Kartalkaya Barajı	47,3 hm ³ /yıl
Gölbaşı-Kartalkaya Terfi Hattı	47,3 hm ³ /yıl
Mizmilli Kaynakları Pompaj	47,3 hm ³ /yıl
Planma ve Proje Safhasında Olan	186,6 hm³/yıl
Helete (Düzbağ) Barajı	173,6 hm ³ /yıl
Nizip İçmesuyu Projesi	11,0 hm ³ /yıl
Toplam	326,5 hm³/yıl

B.4.2. Sulama

Grafik B.3 - Tarım Alanlarının Kullanım Şekilleri(Gıda Tarım ve Hayvancılık Gaziantep İl Müdürlüğü,2013)

Çizelge B.12 - Tarım Alanlarının Sulama Durumu(Gıda Tarım ve Hayvancılık Gaziantep İl Müdürlüğü,2015)

Arazi Varlığı	Yüzölçümü (Hektar)
Tarım Elverişli Arazi	370.736
Ekonomik Olarak Sulanabilir Arazi	186.164
SULANAN ARAZİ	47.467
A. Devlet Sulamaları (DSİ,Mülga Köy Hiz.)	25.467
B. Halk Sulamaları	22.000
Sulanan Arazinin, Ekonomik Olarak Sulanabilir Araziye Oranı (47.467 / 186.164)	% 25
Sulanan Arazinin Tarım Arazisine Oranı (46.467/370.736)	% 13

Çizelge B.13 - Gaziantep İli DSİ Sulama Tesisleri (DSİ, 2015)

Sulama Tesisin Adı	Sulama Kapasitesi (ha)
Hancağız Barajı	6.954
Kayacık Barajı (Doğanpınar Barajı Takviyeli)	5.100
Küçüksu Projeleri	852
Belkıs Nizip Pompaj Sulaması	10.614
TOPLAM	23.070

Çizelge B.14 - Gaziantep İli Diğer Sulama Tesisleri (DSİ, 2015)

Sulama Tesisin Adı	Sulama Kapasitesi (ha)
Topraksu Kooperatifleri Sulamaları (YAS)	3.195
KHGM (Gölet ve Yerüstü sulamaları)	12.143
Halk Sulamaları	21.891
TOPLAM	37.229

Çizelge B.15 - Türkiye’de Uygulanan Sulama Şekilleri(Gıda Tarım ve Hayvancılık Gaziantep İl Müdürlüğü,2013)

Salma sulama	% 75
Yağmurlama sulama	% 17
Damla sulama	% 7
Mini Spring	% 0,6
Pivot sulama	% 0,4

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde 12 adet sulama kooperatifi bulunmaktadır.

Çizelge B.16 - Gaziantep İlindeki Sulama Kooperatifleri(Gıda Tarım ve Hayvancılık Gaziantep İl Müdürlüğü,2013)

İlçe Adı	Sulama Kooperatifi
Nurdağı	S.S. Gedikli Köyü
	S.S. Balıkalan Köyü
	S.S. Şatırhüyük Köyü
	S.S. Çakmak Köyü
	S.S. Kırışkal Köyü
	S.S. Gökçedere Köyü
	S.S. Karapınar Köyü

İslahiye	S.S.Altınüzüm Köyü
	S.S.Güllühüyük Köyü
Sahinbev	S.S.Geneyik Köyü
	S.S. Yazıbağı ve Çev. Köyleri
Şehitkamil	S.S. Aşağı ve Yukarı Arıl Mahalleleri
TOPLAM	12

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Yukarıda açıklama yapılmıştır.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Endüstride kullanılan sular Gaski şebekesinden ve kuyu sularından sağlanmaktadır.

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Çizelge B.17 – Hidroelektrik Enerji Üretimi (DSİ,2015)

1	İşletmede Olan	191,3 MW	% 99,5	663,5 Gwh/yıl	%99
	Karkamış Barajı ve HES	189 MW		652 Gwh/yıl	
	Karşıyaka HES	1,59 MW		8,32 Gwh/yıl	
	Bayramlı Regülatörü ve HES	0,66 MW		3,14 Gwh/yıl	
2	Su Kullanım Anlaşması Yapılan	0,88 MW	% 0,46	7,04 Gwh/yıl	% 1,0
	Kurtuluş Regülatör ve HES	0,88 MW		7,04 Gwh/yıl	
3	İl Hidroelektrik Enerji Toplamı	192 MW	% 100	670 Gwh/yıl	% 100
4	İl Enerji Toplamı	192 MW		670 Gwh/yıl	

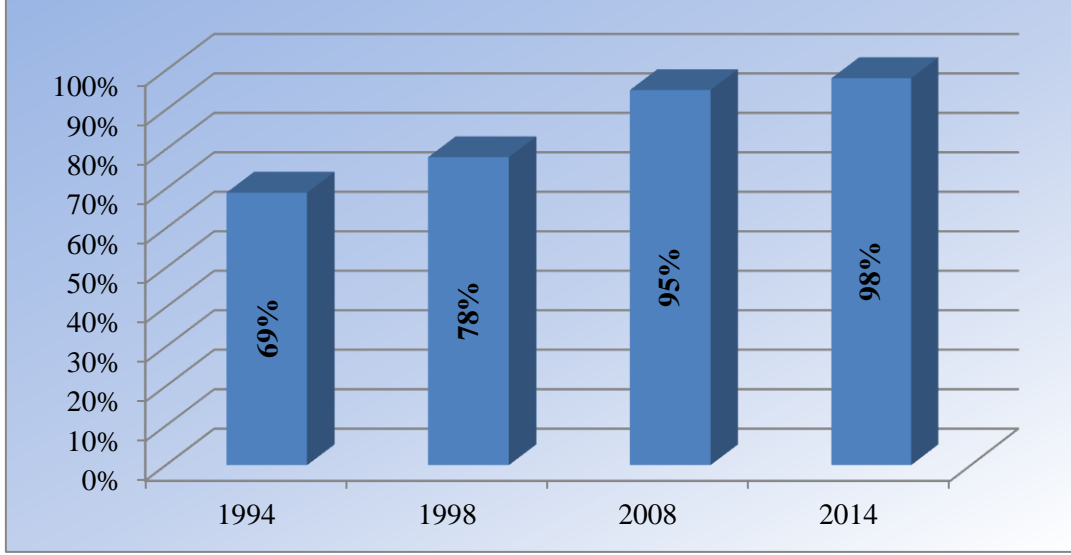
B.4.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

Alleben Göleti, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından park rekreasyon alanı olarak kullanılmaktadır. İlde ki su kullanımının %6 sı rekreatiyonel amaçlı olarak kullanılmaktadır.

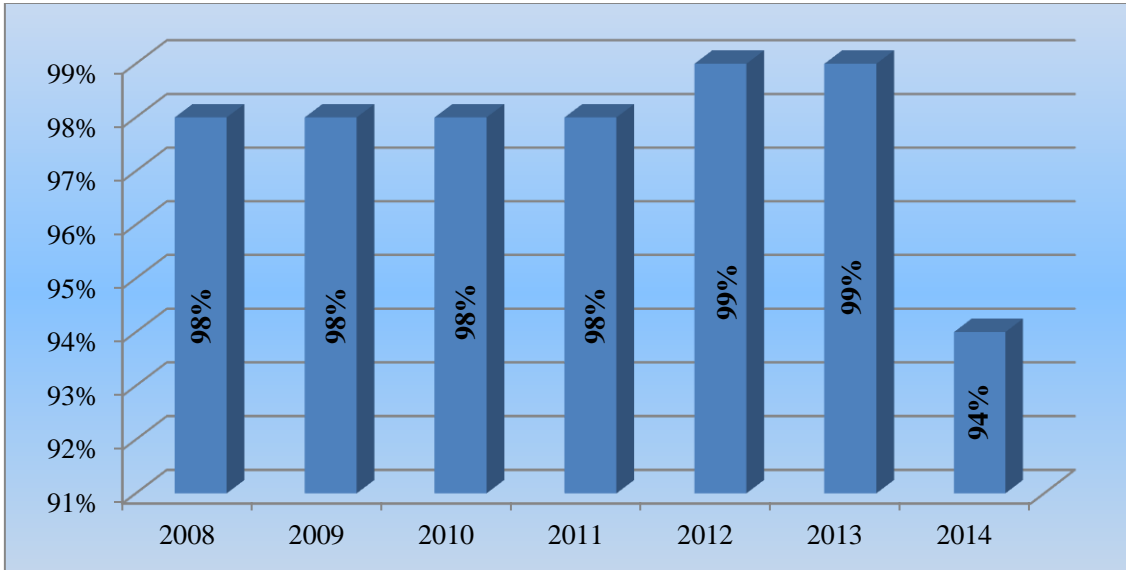
Ayrıca Nur Dağı ilçesinde bulunan Emen Gölü 1970 yılında DSİ tarafından ıslah edilmiştir

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

Grafik B.4- Gaziantep ilinde 2014 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı (Gaski, 2015)

Grafik B.5 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (Gaski, 2015)

Çizelge B.18 – Gaziantep İlinde 2014 Yılı Kentsel Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (Gaski, 2015)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisinin Durumu?		Belediye Atıksu Arıtma Tesis Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Artılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m³/sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik						
Şahinbey	Var			Biyolojik	İleri	400.000+48.000	300.000+20.000			845.528	150
Şehitkamil	Var			Biyolojik		400.000	300.000			710.853	110
Oğuzeli	Var			Biyolojik	İleri	8.000	5.500			29.526	5
Arabani		İnşaat								31.835	
İslihiye		Proje								65.869	
Karkamış			Yok							10.438	
Nizip		Proje								136.365	
Nurdağı		İnşaat								37.719	
Yavuzeli			Yok							21.333	

Çizelge B.19 Belediyenin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi

<p style="text-align: center;">İZAYDAŞ İZMİT ATIK VE ARTIKLARI ARITMA YAKMA VE DEĞERLENDİRME A.Ş.</p> <p style="text-align: center;">Solaklar Köyü Mevkii P.K. 66 41001 İzmit / KOCAELİ</p> <p style="text-align: center;">Deney Raporu <i>Testing Report</i></p>						
		<table border="1" style="float: right;"> <tr><td style="text-align: center;">İZAYDAŞ</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">Lab:12.02.0001 7131</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">20.02.2012</td></tr> </table>		İZAYDAŞ	Lab:12.02.0001 7131	20.02.2012
İZAYDAŞ						
Lab:12.02.0001 7131						
20.02.2012						
Müşterinin Adı/Adresi <i>Customer Name/Address</i>	GAZİANTEP SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					
Numunenin Adı / Tarihi <i>Name and identity of test item</i>	Evsel arıtma çamuru					
Numune Numarası <i>Order No.</i>	0000017594	Numuneye Uygulanan İşlemler <i>Preliminary procedure applied on the test item</i>	-			
Numune Alma Metotları <i>Sampling Methods</i>	-	Numunenin Geliş Şekli <i>Sampling type</i>	Kargo			
Numunenin Alındığı Yer <i>Sampling location</i>	-	Numunenin Kabul Tarihi <i>The date of receipt of test item</i>	16.02.2012 00:00:00			
Numunenin Alındığı Tarih <i>Date of sampling</i>	14.02.2012 00:00:00	Deneylerin Yapıldığı Tarih <i>Date of Testing</i>	16.02.2012-20.02.2012			
Numuneyi Alan <i>Personnel responsible from sampling</i>	Firma Yetkilisi	Raporun Toplam Sayfa Sayısı <i>Number of pages of the Report</i>	2			
<p>Yorum: <i>Conclusions</i></p> <p>Analiz sonuçları sadece analiz edilen numuneyi temsil etmektedir. Numune, Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından alınarak kargo ile İZAYDAŞ Laboratuvarına ulaştırılmıştır.</p>						
<p><small>Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde) ve deney metodları bu sertifikanın tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmektedir. <i>The testing and/or measurement results, the uncertainties (if applicable) with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.</i></small></p> <p><small>Analizi tamamlanan atık, toprak ve arıtma çamuru analizleri, analizleri tamamlandıktan sonra 3 ay süre ile muhafaza edilir. Su ve atıksu numuneleri ise analizleri tamamlandığında imha edilir. <i>The samples of waste, soil, and sludge are stored for a duration of three months after their analyses have been completed whereas water and waste water samples are discarded as soon as the final report is issued.</i></small></p>						
Mühür <i>Seal</i>	Tarih <i>Date</i>	Hazırlayan <i>Prepared by</i>	Laboratuvar Şefi <i>Chief of Laboratory</i>			
<p>Tel: 0262 316 60 00 Faks: 0262 316 60 50 www.izaydas.com.tr e-mail: laboratuvar@izaydas.com.tr</p>						

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İmzasız ve mühürsüz raporlar geçersizdir.
This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. Testing reports without signature and seal are not valid

İZAYDAŞ
İZMİT ATIK VE ARTIKLARI
ARITMA YAKMA VE DEĞERLENDİRME A.Ş.

Solaklar Köyü Mevkii P.K. 66 41001 İzmit / KOCAELİ

İZAYDAŞ
Lab.12.02.000171
31
20.02.2012

Analiz Raporu

Yakma Analizleri (Eysel arıtma çamuru)			
Parametre	Deney Metodu	Birimi	Ölçülen Değer
Kalorifik Değer*	TS ISO 1928:2010	kJ/kg	3142
Br (Brom)*	TS EN 10304-1:2010	%	<0,3
F (Flor)*	TS EN 10304-1:2010	%	<0,1
I (iyot)*	TS EN 10304-3:1999	%	<0,33
Cl (Klor)*	TS EN 10304-1:2010	%	<0,1
S (Kükürt)*	TS EN 10304-1:2010	%	<0,3
P (Fosfor)*	TS EN 10304-1:2010	%	<0,37
Ağır Metal Analizleri (Eysel arıtma çamuru)			
As (Arsenik)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	0,629183
Cd (Kadmiyum)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	0,232879
Cr (Krom)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	295,5253
Co (Kobalt)*	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	0,8836
Cu (Bakır)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	33,38521
Mn (Mangan)*	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	33,5506
Mo (Molibden)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	1,607977
Ni (Nikel)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	14,41634
Pb (Kurşun)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	115,6809
Zn (Çinko)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	265,3696
Sb (Antimon)	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	0,953113
Sn (Kalay)*	TS EN ISO 17294-2:2007	mg/kg	1,8191
Hg (Cıva)	EPA METHOD 6020A:2007	mg/kg	0,252043
Ağır Metal İçin Ön İşlem	EPA METHOD 3051A	-	-

İşaretili (*) parametreler "Çevre Ölçüm ve Analizleri Ön Yeterlilik" belgesi ve "Akreditasyon Sertifikası" kapsamında değildir.

Numune Alma Esnasındaki Çevresel Şartlar

Koordinatlar	-	Ambalaj uygun mu?	Evet
Hava Durumu	-	Sızıntı, akma vb. var mı?	Hayır
Hava Sıcaklığı	-	Mühürlü mü?	Hayır
Derinlik	-	Numune geri isteniyor mu?	Hayır
Debi	-	pH	-
Şahit numune var mı?	Hayır	İletkenlik	-
Numune miktarı yeterli mi?	Evet	Oksijen	-

Tel: 0262 316 60 00 Faks: 0262 316 60 50 www.izaydas.com.tr e-mail: laboratuvar@izaydas.com.tr

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İmzasız ve mühürsüz raporlar geçersizdir.
This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. Testing reports without signature and seal are not valid

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.20 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı OSB’lerde Atıksu Arıtma Tesislerinin Durumu (GAOSB, 2015)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi	Faal	90.000	Fiziksel+kimyasal+biyolojik	100	Samözü Deresi	X:357835,13 Y:4114011,20

Çizelge B.21 Gaziantep OSB nin atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi

GAZIANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Çamur analizi : 08 Nisan 2015

Sayı : AB-0390-T / /201...

Konu : 16866

10 - 12

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA KURUMU
MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ
ÇEVRE ENSTİTÜSÜ

P. K. 21, 41470 GEBZE – KOCAELİ
T 0 262 677 20 00 F 0 262 641 23 09
http://www.mam.gov.tr

ANALİZ RAPORU

(Endüstriyel Teknik Destek Hizmeti)

Rapor no : B.14.2.TBT.5.01.14.00-181.06.03- 2940

Rapor tarihi : 22.10.2012 16866

Talep eden : Gaziantep OSB Bölge Müdürlüğü

Adres : 4. OSB Karahöyük Mevkii GAZIANTEP

Konusu : Arıtma Çamur Orneğinin "Atıkların Düzenli Depolanmasına Ait Yönetmelik" Ek-2 Atıkların Düzenli Depolanabilmesi için Kabul Kriterleri Parametreleri Doğrultusunda Analizi

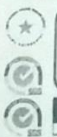
Bu raporda yer alan sonuçlar, sadece incelenen numunelere aittir.

Onaylayan

Dr. Özgen ERCAN
Çevre Enstitüsü
Endüstriyel Hizmet Sorumlusu

Bu rapor ve sonuçları talepte bulunan kuruluş ve müşterilerince ticaret ve reklam amaçları ile kullanılamaz. Rapor tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayınlanamaz.
Raporlar (*) işaretli analizler akredite edilmiştir. İmzasız analiz raporları geçersizdir.
Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) deney raporlarının tanınması konusunda Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ve Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon Birliği (ILAC) ile Karşılıklı Tanınma Anlaşması'nı imzalamıştır.
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde)ve deney metodları bu raporun tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmiştir.

Bu rapor 6 sayfa olup, 2 asıl (1 asıl müşteriye, 1 asıl Enstitü arşivine) olarak hazırlanmıştır. Sayfa 1/6

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
Y-41/005/2011

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

TLF. : 0 (342) 337 11 01 (9 Hat) P.K. 1 27120-Başpınar/GAZIANTEP

FAX : 0 (342) 337 13 71

WEB : gaosb.org E-MAIL : gaosb@gaosb.org

GAZIANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı :

Konu :

AB-0390-T

08 Nisan 2015

16866

10 - 12

Rapor no	: B.14.2.TBT.5.01.14.00-181.06.03- 2940
Talep eden	: Gaziantep OSB Bölge Müdürlüğü
Talep edenin adresi	: 4 OSB Karahöyük Mevkii GAZIANTEP 16866
Örnek	: Aritma çamuru
Örnek sayısı	: 1
Örneğin getiriliş şekli	: Kargo ile.
Kabul anındaki durumu	: Plastik kap
Son kullanım tarihi	: 28/09/2012
Enstitü örnek kayıt no	: 128/879/1
Kabul tarihi ve saati	: 28/09/2012
Analiz tarihi	: 28/09/2012- 19/10/2012
Şahit numune bilgileri	: () Müşteriye iade (x) Şahit numune mevcut () Şahit numune alınmamıştır
<p>Gaziantep OSB Bölge Müdürlüğü analiz talep yazısı TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezine gelmiş ve 13404 evrak numarası ile kayıta alınmıştır.</p> <p>Analiz talep yazısı ekinde, bir (1) adet arıtma çamuru örneği TÜBİTAK MAM Çevre Enstitüsü' ne gelmiştir.</p> <p>Talep yazısında, arıtma çamuru örneğinin "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik" Ek-2 Atıkların Düzenli Depolanabilmesi için Kabul Kriterleri kirli parametreleri doğrultusunda analiz edilmesi ve depolanma sınıfının belirlenmesi talep edilmiştir.</p> <p>Aritma çamuru örneği TS EN 12457 - 4 standardına uygun olarak analize hazırlanmıştır.</p> <p>Hazırlanan, arıtma çamuru örneği eluati ve orijinal arıtma çamuru örneğinin analizi neticesinde elde edilen değerler, ADDDY / Ek - 2' de verilen limit değerleri mukayese edilmiş Tablo 1 ve devamında, analiz yöntemleri ise Tablo 2' de verilmiştir.</p>	
Açıklamalar: (*) İşaretili olmayan analiz parametreleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Analizleri Yeterlilik Belgesi kapsamı dışında olduğundan rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.	
Sorumlu İmzalar:	
Bu rapor ve sonuçları taleple bulunan kuruluşa ve müşterilerince ticaret ve reklam amaçları ile kullanılamaz. Rapor tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayınlanamaz. Raporda (*) işaretili analizler akredite edilmemiştir.	
İmzasız analiz raporları geçersizdir.	
Bu rapor 6 sayfa olup, 2 asil (1 asil müşteriye, 1 asil Enstitü arşivine) olarak hazırlanmıştır.	
Sayfa 2/6	

P.K 21, 41470 GEBZE - KOCAELİ
T 0 262 677 20 00 F 0 262 641 23 09
http://www.mam.gov.tr

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

TLF. : 0 (342) 337 11 01 (9 Hat)

P.K. 1

27120-Başpınar/GAZIANTEP

FAX : 0 (342) 337 13 71

WEB : gaosb.org E-MAIL : gaosb@gaosb.org

GAZİANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

08 Nisan 2015
/ /201

Sayı :
AB-0394-T
1600
10 - 12

Rapor no: B.14.2.TBT.5.01.14.00-181.06.03: 2540 1686

Tablo 1: Gaziantep OSB Bölge Müdürlüğü Artırma Çamuru Örneği Analiz Sonuçları ve ADDDY/EK-2 Limit Değeri

Parametre / Örnek	Artırma Çamuru	A) İleri Aklanın Depolanma Kriterleri İle Sınırlama İçin Sınırlar Değerler	B) Tehlikesiz Aklanın Depolanma Kriterleri İle Sınırlama İçin Sınırlar Değerler	C) Tehlikesiz Aklanın Depolanma Kriterleri İle Sınırlama İçin Sınırlar Değerler
Eluate Analiz Parametreleri				
(*)Arsenik (As mg/l)	0.0253	0.05	0.2	2.5
(*)Baryum (Ba mg/l)	0.069	2	10	30
(*)Kadmium (Cd mg/l)	0.00013	0.004	0.1	0.5
(*)Krom (Cr mg/l)	0.007	0.05	1	7
(*)Bakır (Cu mg/l)	0.0112	0.2	5	10
(*)Cıva (Hg mg/l)	< 0.0005	0.001	0.02	0.2
(*)Molibden (Mo mg/l)	0.013	0.05	1	3
(*)Nikel (Ni mg/l)	0.026	0.04	1	4
(*)Kurşun (Pb mg/l)	0.0014	0.05	1	5
(*)Antimon (Sb mg/l)	0.0035	0.006	0.07	0.5
(*)Selenyum (Se mg/l)	0.105	0.01	0.05	0.7
(*)Çinko (Zn mg/l)	0.067	0.4	5	20

Açıklamalar: (*) İşareti olmayan analiz parametreleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Analizleri Yeterlilik Bölgesi kapsamında ölçümlenmiş olup rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılmamalıdır.

Sorumlu İmzalar: 55688

Bu rapor ve sonuçları talepte bulunan kuruluş ve müşterilerince ticaret ve reklam amaçları ile kullanılmamalıdır. Rapor tamamen veya kısmen çoğaltılmamalıdır.

Raporda (*) işareti analizi akredite edilmiştir.

İmzasız analiz raporları kabul edilmez.

Bu rapor 6 sayfa olup, 2 asıl (1 asıl müşteriye, 1 asıl Enstitü işiğine) olarak hazırlanmıştır. Sayfa 3 / 6

P.K.21. 41470 GEBZE - KOCAELİ
T 0 262 677 20 00 F 0 262 641 23 09
http://www.mam.gov.tr

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.
TLF. : 0 (342) 337 11 01 (9 Hat) P.K. 1 27120-Başpınar/GAZİANTEP
FAX : 0 (342) 337 13 71
WEB : gaosb.org E-MAIL : gaosb@gaosb.org

GAZIANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

08 Nisan 2015

...../...../201...

Sayı :

Konu :

AB-0390-T
16866
10 - 12

16866

Rapor no: B.14.2.TBT.5.01.14.00-181.06.03- 2340

Tablo 1' in devamı (Gaziantep OSB Bölge Müdürlüğü Artıma Çamuru)

Parametre / Örnek	Artıma Çamuru	ADDYY Ek-2		
		A) İleri Aklama Depolanabilme Kriterleri III. Sınıf Depolama Tesisi için Sınır Değerler	B) Tebliğde Zikredilen II. Depolanabilme Kriterleri II. Sınıf Depolama Tesisi için Sınır Değerler	C) Tebliğde Zikredilen Depolanabilme Kriterleri I. Sınıf Depolama Tesisi için Sınır Değerler
(*) Klorür (Cl mg/l)	197,46	80	1500	2500
(*) Florür (F mg/l)	< 0,2	1	15	50
(*) Sülfat (SO ₄ mg/l)	4,23	100	2000	5000
(*) Çözünmüş Organik Karbon (ÇOK mg/l)	708,4	50	80	100
(*) Toplam Çözünen Katı Madde (TCKM mg/l)	1857	400	6000	10000
(*) Fenoller (C ₆ H ₅ OH mg/l)	0,75	0,1		
Orjinal Atık Analiz Parametreleri				
(*) Toplam Organik Karbon (TOK mg/kg)	97991	30000	% 5	%6
BTEX (benzen, toluen etilbenzen ve xylene) (mg/kg)	< 0,05	6		
PCBs (mg/kg)	0,03	1		
(*) Mineral Yağ (mg/kg)	947	500		
(*) Yanma Kaybı (%)	70,29			
(*) Kuru madde Miktarı (%)	23,51			100000 (%10)

Açıklamalar: (*) İşareti olmayan analiz parametreleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Analizleri Yeterlilik Bölge Kurumunun rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi raporlarda kullanılmamıştır.

Sorumlu İnzatlar:

53681

53688

Bu rapor ve sonuçları taleple bulunan kuruluş ve müşterilerimiz tarafından ve reklam amaçları ile kullanılmamıştır. Rapor tamamı veya kısmen çoğaltılmamalıdır/yayınlanamaz.

Raporun (*) İşareti analizler akredite edilmiştir.

İmzasız analiz raporları geçersizdir.

Bu rapor 6 sayfa olup, 2. asıl (1. asıl müşteriye, 1. asıl Enstitü arşivine) olarak hazırlanmıştır. Sayfa 4/6

P.K.21. 41470 GEBZE - KOCAELİ

T 0 262 677 20 00 F 0 262 641 23 09

http://www.mam.gov.tr

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.
TLF. : 0 (342) 337 11 01 (9 Hat) P.K. 1 27120 -Başpınar/GAZIANTEP
FAX : 0 (342) 337 13 71
WEB : gaosb.org E-MAIL : gaosb@gaosb.org

GAZİANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı :

Konu :

AB-0390-T
16866
10 - 12

08 Nisan 2015

...../...../201...

Rapor no : B.14.2.TBT.5.01.14.00-181.06.03-2940 16866

Tablo 2: ADDDY/ Ek-2 Analiz Parametreleri ve Analiz Yöntemleri

Parametre	Analiz Yöntemleri
Eluate Analiz Parametreleri	
(*)Arsenik (As mg/l), (*)Baryum (Ba mg/l), (*)Kadmium (Cd mg/l), (*)Krom (Cr mg/l), (*)Bakır (Cu mg/l), (*)Molibden (Mo mg/l), (*)Nikel (Ni mg/l), (*)Kurşun (Pb mg/l), (*)Antimon (Sb mg/l), (*)Selenyum (Se mg/l), (*)Çinko (Zn mg/l)	EPA 6020 A (ICP - MS)
(*)Cıva (Hg mg/l)	TS 2537 EN 1483 1999-04
(*)Klorür (Cl mg/l), (*)Florür (F mg/l), (*)Sülfat (SO ₄ mg/l)	SM- 4110 B Lyon Kromatografi
(*)Çözünmüş Organik Karbon (ÇOK mg/l)	SM- 5310 B Yüksek Sic. yakma
(*)Toplam Çözünen Katılar (TÇM mg/l)	SM- 2540 C Gravimetrik
(*)Fenoller (C ₆ H ₅ OH mg/l)	SM- 5530 D Fotometrik
Orjinal Atık Analiz Parametreleri	
(*)Toplam Organik Karbon (TOK mg/ kg)	TS 12089 EN 13137
BTEX (benzen, toluen,etilbenzen ve xilenes) (mg/kg)	EPA 8015 C
PCBs (mg/kg)	ISO 10382
(*)Mineral Yağ	EN 14039 2004 GC
(*)Yanma Kaybı (%)	DS/EN 12879
(*) Kuru Madde Miktarı (%)	TS 9548 EN 12280

SM: Standard Methods For the Examination of Water and Wastewater, 21 th Edition (2005)

Açıklamalar: (*) İşareti olmayan analiz parametreleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Analizleri Yeterlilik Belgesi kapsamı dışında olduğundan rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

Sorumlu İmzalar:

54381

53688

Bu rapor ve sonuçları talepte bulunan kuruluş ve müşterilerince ticaret ve reklam amaçları ile kullanılamaz. Rapor tamamen veya kısmen çoğaltılamaz/yayınlanamaz. Raporla (*) işareti analizler akredite edilmiştir. İmzasız analiz raporları geçersizdir.

Bu rapor 6 sayfa olup, 2 asıl (1 asıl müşteriye, 1 asıl Enstitü arşivine) olarak hazırlanmıştır. Sayfa 5 / 6

P.K.21, 41470 GEBZE - KOCAELİ
T 0 262 677 20 00 F 0 262 641 23 09
http://www.mam.gov.tr

-Çamurumuz Belediye Atık Depolama alanına verilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. ÖZER ÖZCAN
Bölge Müdürü

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

TLF. : 0 (342) 337 11 01 (9 Hat) P.K. 1 27120-Başpınar/GAZİANTEP

FAX : 0 (342) 337 13 71

WEB : gaosb.org E-MAIL : gaosb@gaosb.org

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Madde 7 (i) bendi gereğince katı atıkların bertarafından sorumludur. Bu amaçla ilçe belediyeleri tarafından mücavir alan sınırlarında oluşan katı atıklar, Mazmahor Uzundere mevkiinde bulunan Katı Atık Düzenli Depolama Alanında bertaraf edilmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi katı atık yönetimini mevzuat kapsamında yürütmek üzere 1992 yılında çalışmalarına başlamıştır. GAP idaresi tarafından 1992 yılında uygun depolama alanının yer tespiti ve projelerinin hazırlanması ile 1993 yılında depolama alanı inşası başlamıştır. 1996 yılında atık kabul işlemlerine başlayan katı atık düzenli depolama alanı Türkiye'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesinden sonra düzenli depolama alanına sahip ikinci ilidir. Katı atık düzenli depolama alanı 3 etap halinde projelendirilmiş olup; sahanın 50 yıldan daha uzun süre Gaziantep iline hizmet etmesi hedeflenmiştir. Depolama alanının toplam kapasitesi 30 milyon metreküp olarak planlanmıştır.

Tesisten çıkan sızıntı sularının arıtılması için 250 m³/gün kapasiteli arıtılarak deşarj edilmektedir.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Atıksuların geri kazanılması ve tekrar kullanılması ve yeniden kullanılması ile ilgili bir Yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

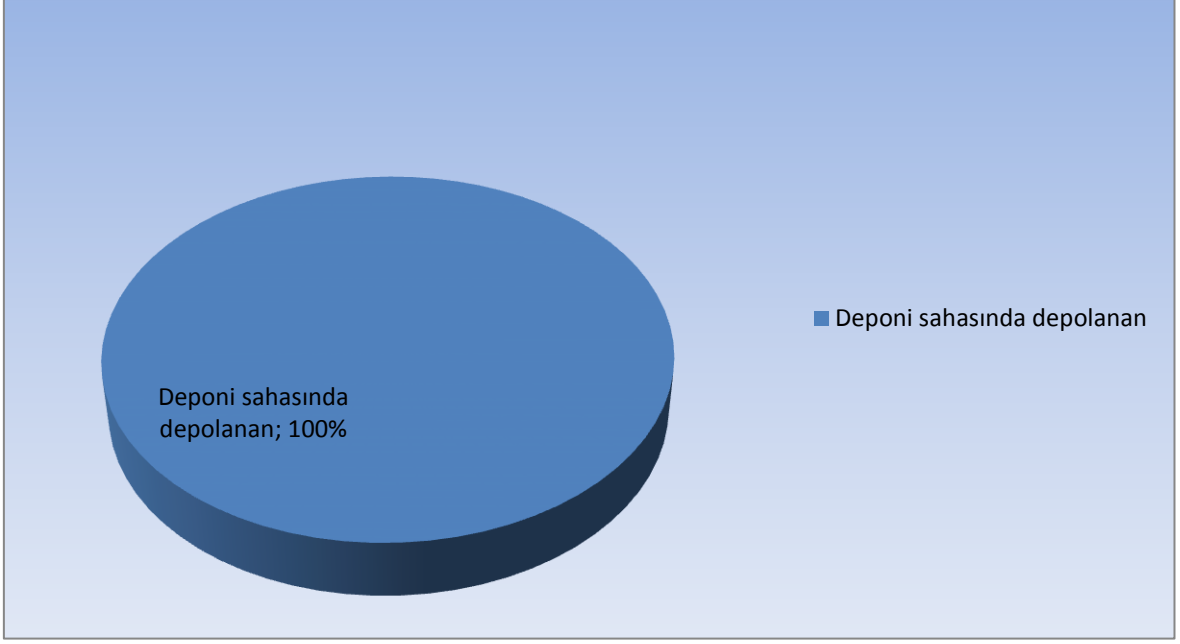
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında yapılan herhangi bir başvuru bulunmamaktadır.

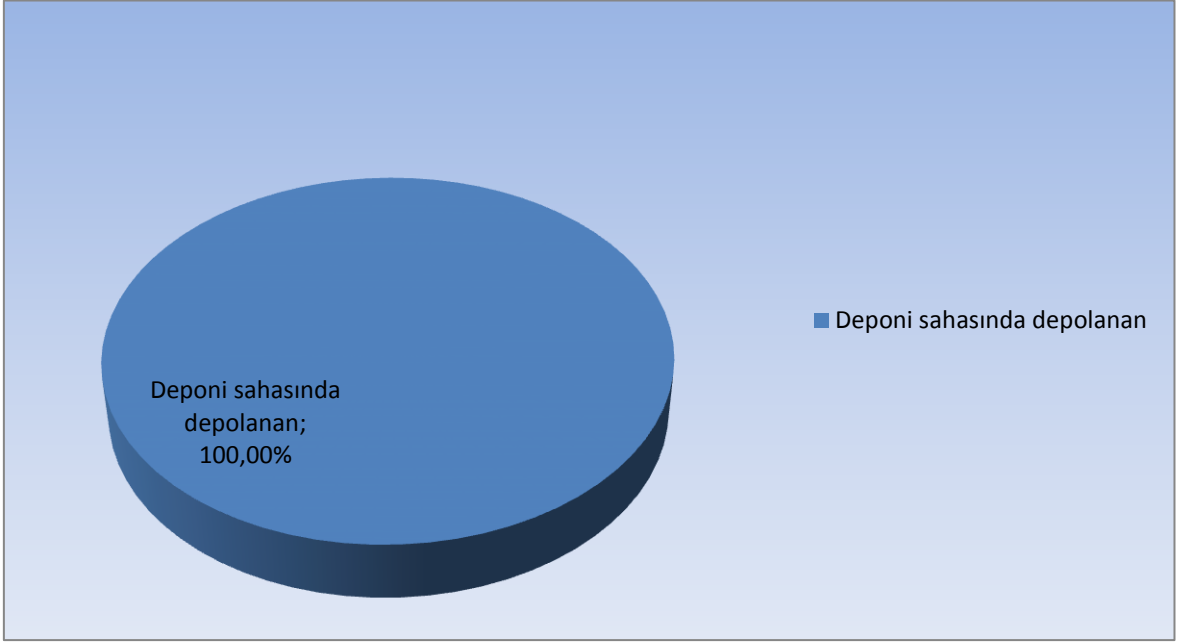
B.6.2. Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamında Müdürlüğümüze herhangi bir başvuru olmamıştır.

İlimizde (2013) Yılı Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun tamamı Büyükşehir Belediyesi Düzenli katı Atık Depolama alanına verilmektedir.

Grafik B.6- Gaziantep ilinde 2014 Yılında Belediyelerden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi (Gaski, 2015)

Grafik B.7- Gaziantep ilinde 2014 Yılında Sanayiden Kaynaklanan Arıtma Çamurunun Yönetimi (GAOSB, 2015)

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten bu yana İlde sunulan plan sayısı 50 adet olup bunlardan 35 adeti kabul edilmiştir.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.22 – Gaziantep ilinde 2014 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (GTHİM, 2015)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	86.995	251.334
Fosfor	33.251	
Potas	759	
TOPLAM	121.005	251.334

Çizelge B.23 - Gaziantep ilinde 2014 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (GTHİM, 2015).

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Kültür bitkisine zarar veren böceklerle mücadele	66.351	785.250
Herbisitler	Kültür bitkisine zarar veren yabancı otlarla mücadele	121.623	1.413.020
Fungisitler	Kültür bitkisine zarar veren hastalıklarla mücadele	295.255	283.400
Rodentisitler	Tarla faresiyle mücadele	92	654.000
Nematositler	---	-	-
Akarisitler	Kültür bitkisine zarar veren akarlarla mücadele	5.333	72.400
Kışlık ve Yazlık Yağlar	Kabuklu bit ve koşnillerle mücadele	14.000	42.000
.....			
.....			
TOPLAM		502.654	3.250.070

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizin İçme Suyu Kartalkaya Barajı, Mizmilli kuyuları, Şehiriçinde bulunan kuyulardan ve kaynak sularından sağlanmaktadır. İl merkezinde 400.000 m³/gün kapasiteli İçme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır.

İlimizde evsel arıtmalar, endüstriyel arıtmalar ve sanayi tesislerinin münferit arıtmaları olmak üzere toplam 27 tane atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Kaynaklar

Büyükşehir Bel.Bşk
OSB Müdürlüğü
202.DSİ Şube Müdürlüğü
İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimiz merkezinden toplanan atıklar şehir merkezinin Güneydoğusunda ve 11 km uzaklıktaki Mazmahor Uzundere Mevkiinde Düzenli Katı Atık Depolama Tesisinde bertaraf edilmektedir. 14.03.1991 tarih ve 20814 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği doğrultusunda, 1992 yılında projelendirilen ve 1993 Nisan ayında inşasına başlanan Gaziantep Büyükşehir Belediyesine ait Düzenli Katı Atık Depolama Tesisi, 1996 yılı Haziran ayında işletmeye açılmıştır. Saha günde 1300 ton evsel atık depolanmaktadır. Düzenli Depolama Alanı Gaziantep iline 50 yıl boyunca hizmet edecek şekilde planlanmış olup 30 milyon m³ kapasiteye sahiptir.

Sahanın kullanılan alanın yüzölçümü 1.5 milyon m² olup, düzenli depolama alanı olarak yaklaşık 5 milyon m² alan tahsis edilmiştir. Deponun zemin geçirimsizliği sağlanmış olup, depolama alanında herhangi bir ayrıştırma işlemi yapılmamaktadır.

Sahanın yapımı esnasında drenaj sistemi kurulmuş olup, günlük çöpün sıkıştırılması sonucu oluşan sızıntı suyu 30 metre eninde, 90 metre boyunda ve 4 metre derinliğindeki 1. lagünde toplanmakta buradan taşırılan sızıntı suyu 50 metre genişliğinde, 100 metre boyunda ve 5 metre derinliğinde ikinci bir lagüne alınmaktadır. Lagünde toplanan sular vidanjörlerle GASKİ Genel Müdürlüğü'ne ait Atık su Arıtım Tesisine taşınarak arıtılmaktadır.

Gaziantep merkezinde oluşan günlük evsel nitelikli katı atık miktarı ortalama 1500 tondur. 2014 yılında bertaraf edilen çöp miktarı 518.568 ton/yıl'dır. İlimizde merkez ilçelerdeki konutlar, ticari kuruluşlar ile resmi kurum ve kuruluşlardan toplanan katı atıklar konteynerlerde biriktirilmekte, presli çöp toplama araçları ile Büyükşehir Belediyesine ait katı atık düzenli depolama alanında bertaraf edilmektedir.

Toplama ve taşıma işlemi, katı atıklarla uğraşmanın en pahalı kısmını (% 80'ini) teşkil etmekte olup ilçe belediyeleri tarafından yapılmaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 2008 yılı Nisan ayına kadar İl merkezinden toplanan çöpün bir kısmını büyük hacimli semitreyler vasıtası ile katı atık düzenli depolama alanına taşımıştır. Transfer istasyonunun şehrin merkezinde kalması ve artan şikâyetler nedeniyle ilçe belediyelerinin de görüşleri alınarak transfer istasyonu 2008 yılı Nisan ayı itibarı ile iptal edilmiştir. Böylece ilçe belediyeleri Sıkıştırılmalı araçlarla şehir merkezlerinden toplanan çöpleri doğrudan Katı Atık Düzenli Depolama Alanına taşımaktadırlar.

Çizelge C.1 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu (Belediyeler,2015)

İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler		Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)				Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)						
	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül	
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	1.889,466	1.889,466	1431,42	1375,11	-	-	0,76	0,73	0,76	0,73	0,76	0,73	69	5,44	2,02	0,79	15,74	7,01	
Sehitkamil Belediyesi	710.853	710.853	608	650	12	11	0,86	0,91	0,86	0,91	0,86	0,91	40	17	4	2	15	22	
Nizip Belediyesi	136.365	136.365	-	170									69	3,72	1,94	0	19,87	4,85	
Oğuzeli Belediyesi	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.																		
Karkamış Belediyesi	11.280		4				0,36		0,36										
Şahinbey Belediyesi	845.528	845.528	777,16	777,21			0,77	0,77	0,77	0,77			20	4,87	2,78	0,72	20,75	40	
Yavuzeli Belediyesi	22.185		7				0,31		0,31										
İslahiye Belediyesi	69.564		63				0,91		0,91										
Araban Belediyesi	33.842		13				0,39		0,39										
Nurdağı Belediyesi	39.294		13				0,34		0,34										
İl Genel																			

Çizelge C.2 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı İl/İlçe Belediyelerde Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri (Belediyeler)

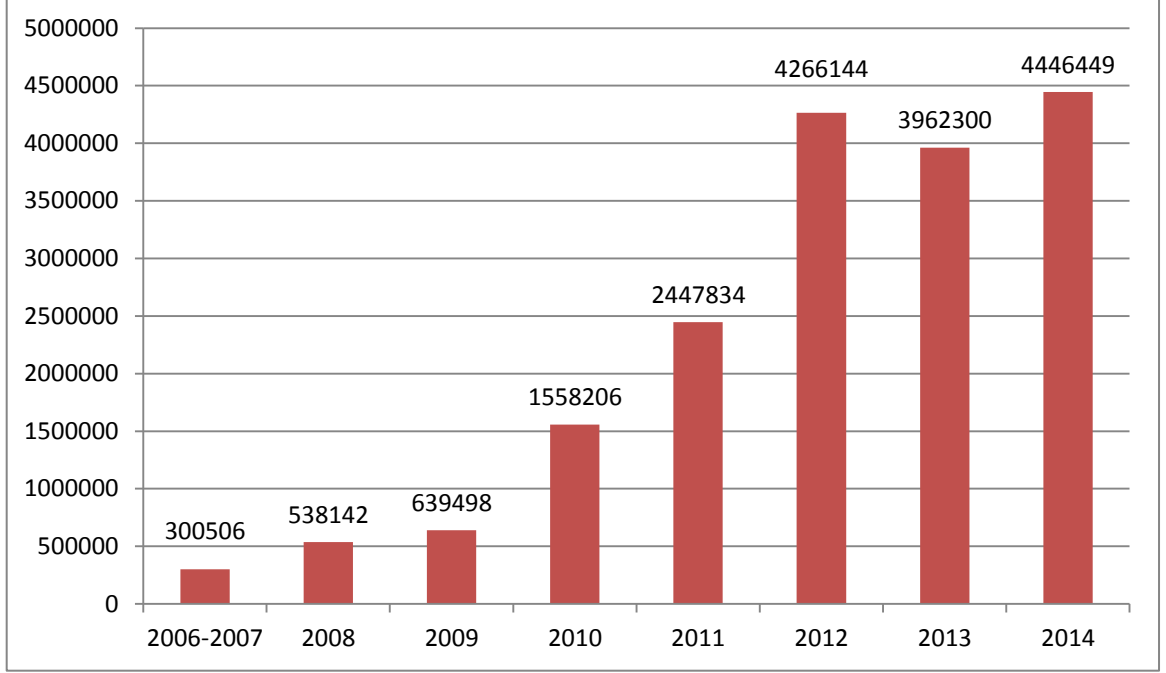
İl/İlçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?*			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşınma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	X	X			İlçe Bled İlçe Bled İvele İvele İti	B		X				1.500 ton/gün
Şehitkamil Belediyesi	X		Ambalaj atıkları		ÖS	Büyükkşehir Belediye Şirketi						Ambalaj Atıkları ayrıştırma tesisinin kapasitesi 120 ton/gündür
Nizip Belediyesi	X		Ambalaj atıkları		B	Büyükkşehir Belediye Şirketi		X				170 ton/gün
Karkamış Belediyesi	X				B			X				
Oğuzeli Belediyesi	X											
Nurdağı Belediyesi	X											
Şahinbey Belediyesi	X				B							
Araban Belediyesi	X				B							
Yavuzeli Belediyesi	X			Yok	B	B	B					
İslahiye Belediyesi	X											

* Ofis işyeri dahil.

** Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanının sembolünü yazı

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

İlimizde oluşan hafriyat toprağı - inşaat ve yıkıntı atıkları, Otogar mevkii Beylerbeyi Köyü eski taş ocağında bulunan Hafriyat Atığı Depolama Alanı'nda depolanmaktadır. İlimizde oluşan hafriyat atıkları miktarlarının(ton) yıllara göre dağılımını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Grafik C.1- Gaziantep ilinde oluşan hafriyat atıkları miktarlarının(ton) yıllara göre dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

C.3. Ambalaj Atıkları

Değişen tüketim alışkanlıkları, nüfus artışı, yükselen hayat standardı, ambalajlı ürün satışındaki artış ile birlikte katı atık kompozisyonu da değişmektedir. Katı atıkların ağırlıkça % 30'unu, hacimce % 50'sini ambalaj atıkları oluşturmaktadır. Atık kompozisyonundaki değişim daha çok atığın içindeki kağıt, karton, cam, plastik, metal gibi ambalaj atıklarının artması ile sonuçlanmıştır.

Satın alınan pek çok ürünün kağıt, metal, cam ve plastik ambalaj malzemesi içinde sunulduğu dikkate alındığında, katı atıkların kaynağında ayrı toplanarak bu malzemelerin ekonomiye tekrar kazandırılması katı atık yönetiminde önemli bir adım oluşturmaktadır. Sağlıklı ve sürdürülebilir bir atık yönetim sistemi, ambalaj atıklarının diğer atıklarla karışmadan kaynağında ayrı toplanması ve organize bir yapı içerisinde geri kazanım sürecinin gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Geri kazanım çalışması ile tabii kaynakların korunması, kaynak israfının önlenmesi ve bertaraf edilmesi gereken katı atık miktarının azaltılması mümkün olmaktadır. Bu nedenle, geri kazanım çalışmalarının ilk adımını kaynaktan ayrı toplama oluşturmaktadır.

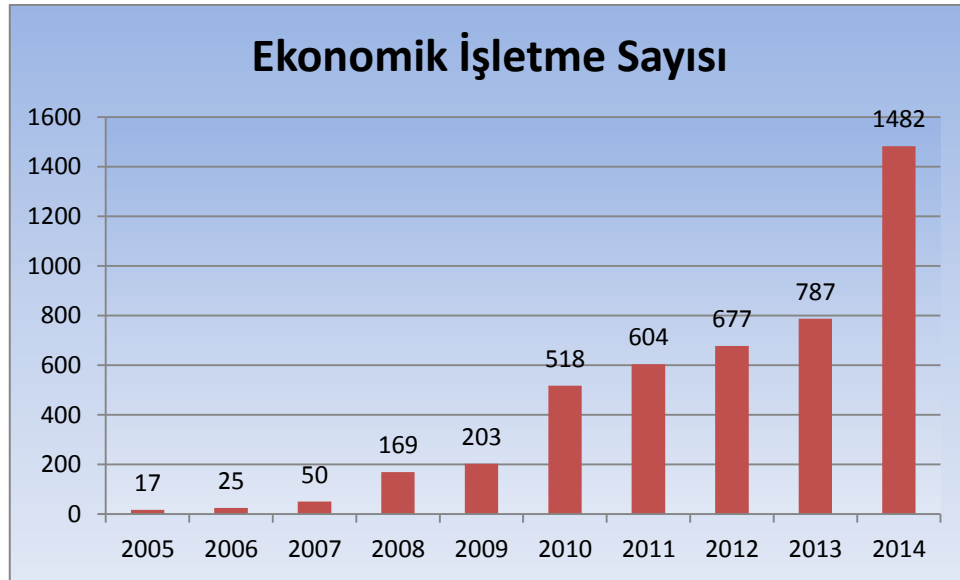
İl bazında Bakanlığımızın veri tabanına kayıtlı 1482 ekonomik işletme bulunmaktadır. 2014 yılında 8 İlçe Belediyesinin Bakanlığımız tarafından onaylanmış Ambalaj Atığı Yönetim Planı bulunmaktadır. İlimizde Ambalaj atıklarının toplanması ve ayrılması

konusunda geçici faaliyet belgeli/çevre lisanslı 14 adet, ambalaj atığı geri kazanımı yapan geçici faaliyet belgeli/çevre lisanslı 46 adet işletme bulunmaktadır.

Çizelge C.4- Gaziantep ilinde 2014 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	389.884.456	396.031.062	48			
Metal	373.126	373.126	48			
Kompozit	357.528	357.528	48			
Kağıt Karton	145.129.879	138.754.536	48			
Cam			48			
Ahşap	852.781	852.781	5			
Toplam	536.597.770	536.369.033				

“Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında ekonomik işletme tanımında yer alan İlimizde kayıt altına alınan tedarikçi, ambalaj üreticisi ve piyasaya süren işletme sayısı 2014 yılında 1482 olup, yıllara göre dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

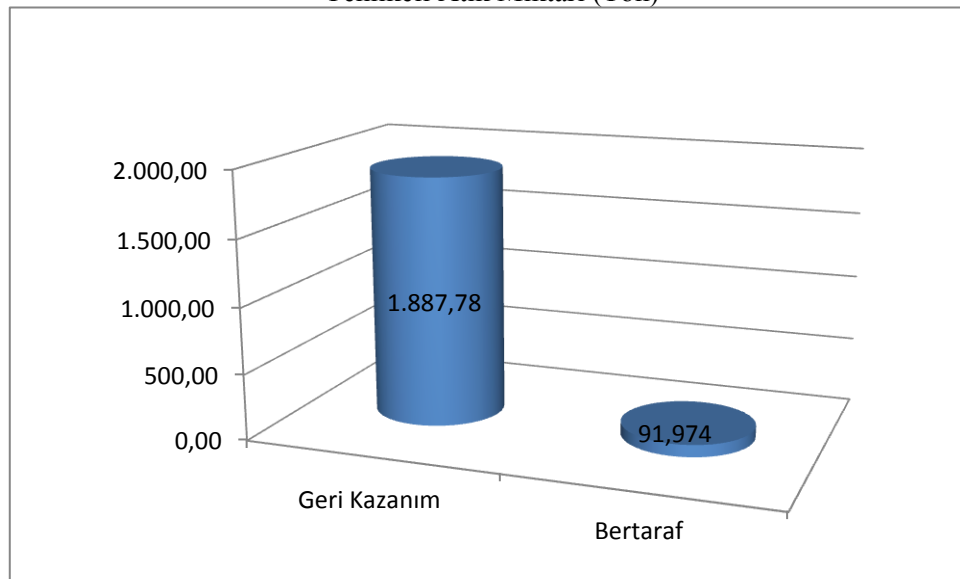
Grafik C.2- Gaziantep ilinde 2014 Yılı Kayıtlı Ekonomik İşletmeler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde tehlikeli atık, atık yakma ve beraber yakma konusunda lisans alan tesisler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

FİRMA ADI	İLETİŞİM BİLGİLERİ	İZİN LİSANS KONULARI	İZİN LİSANS DÜZ. TARİHİ	İZİN LİSANS GEÇER. TARİHİ
LİMAK ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. GAZİANTEP ŞUBESİ	Göllüce Mevkii Nizip Yolu Şehitkamil/GAZİANTEP	"Tehlikesiz Atık Geri Kazanım, Atık Yakma ve Beraber Yakma"	14.08.2013	14.08.2018
GEC KİMYA GIDA-TURZ-VE TARIM ÜR SAN TİC A.Ş.	2 ORG SAN BÖL HACI S ANİ KONUKOĞLU BLV 12 ŞEHİTKAMİL tel:3423373052 fax:3423373040	Hava Emisyon,Tehlikeli Atık Geri Kazanım,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	08.02.2013	08.02.2018
ARKİM BOYA KİMYA GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	3.ORG.SAN.BÖL. M.BATALLI BLV. NO: 87 ŞEHİTKAMİL tel:03423378437 fax:03423378438	Tehlikeli Atık Geri Kazanım,Tanker Temizleme	12.06.2013	12.06.2018
KUSVA PETROL DAĞITIM NAKLİYE PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	3.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ tel:03423378313 fax:03423378323	Tehlikeli Atık Geri Kazanım,Tanker Temizleme	14.06.2013	14.06.2018
AKIM AKÜ SANAYİ-KERİM GÜNDOĞAN	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ B BLOK 39 NOLU CAD. NO:4 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:3422353334 fax:3422351667	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım,Tehlikeli Atık Geri Kazanım	07.08.2013	07.08.2018
BELİCE GERİ DÖNÜŞÜM GERİ KAZANIM SAN. İÇ VE DIŞ TİC. LTD. ŞTİ	3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 25 NOLU CD.NO:22/A BAŞPINAR /GAZİANTEP tel:03423378626 fax:03423378629	Tehlikeli Atık Geri Kazanım,Tanker Temizleme	22.01.2014	22.01.2019

Tehlikeli Atık Miktarı (Ton)

Grafik C.3- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2014
Çizelge C.5 – Gaziantep ilinde 2014 Yılında Sanayi Tesislerinde Oluşan Tehlikeli Atıklarla İlgili Veriler (TABS,2015)

Aktivite kodu *	Atık Kodu **	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (kg/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
010305	136 Lt-8kg	29		R8	115 lt		D1	010305
010407	420 Lt			R13				010407
040103	50 kg			R9				040103
040214	29 Lt			STOK				040214
040216	3403 kg			R1				040216
050103	1150 kg-422 lt	1465		R1,R12	107 lt		D10	050103
050111	75 lt			R1				050111
070104	138.200 KG			R2				070104
070214	5440 KG			R12				070214
080111	2103 KG			R12				080111
080113	220466 KG	218966 KG		R1,R12	1500KG		D10	080113
080312	4040 KG			R2				080312
080314	8240 KG	8240 KG		R1,R12				080314
080317	484 KG	484 KG		R1,R12,R13,R7				080317
080409	18980 KG			R12				080409
090104	300 LT			R4				090104
100308	592 KG			STOK				100308
100401	903838 KG	696510 KG		STOK+R4				100401
100402	160336 KG			STOK	87360 KG		D5	100402
110105	35860 KG			R6				110105
120114	500 KG			STOK				120114
130109	32 KG			STOK				130109
130110	142630 KG			STOK+R1+R9				130110
130113	400 KG			R9				130113
130205	12605KG-328 LT	12605 KG		R9	328 KG		D15	130205
130206	6450 KG-200 LT	6450 KG		R1	200 LT		D1	130206
130310	390 KG	390 KG		R9				130310
130506	6350 KG			STOK				130506
130701	590KG-100LT	590		R1	100 LT		D10	130701
130703	2037 LT-240 KG	771 LT-240 KG		R1,R12	1266 LT		D10+D12	130703
150110	659198	657709		R1,R12,R13,STOK	600 KG		D10	150110

Aktivite kodu*	Atık Kodu**	2014 Yılı						
		Atık Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (kg/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (kg/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
	KG	KG						
150111	290 KG	290 KG		R13,R12				150111
150202	88593 KG	88551 KG		R1,R12,R13,STOK				150202
160107	14811 KG	14811 KG		R1,R4,R7,R12,R13				160107
160110	20 KG	20 KG		R13				160110
160305	2160 KG	2160 KG		R12				160305
160506	3887 KG	3887 KG		R12,R13				160506
160508	1253 KG	1200 KG		R12	53 KG		D15	160508
160601	53812 KG	53812 KG		R4,R13				160601
160602	34 KG				34 KG		D5	160602
160603	26 KG				26 KG		D5	160603
160709	6640 KG	6640 KG		R12				160709
170409	3 KG	3 KG		R13				170409
170603	800 KG	800 KG		R12				170603
180104	198 KG				198 KG		D1	180104
180106	1354 KG	1354 KG		R1,R13				180106
180108	182 KG	181 KG		STOK+R13				180108
180110	27 KG	4 KG		R13	23 KG		D1,D15	180110
190205	138098 KG	104250 KG		STOK+R1				190205
191103	1546 KG			STOK				191103
200119	14 KG				14 KG		D10	200119
200121	2431 KG	2408 KG		STOK,R12,R13,R7	18 KG		D15	200121
200127	840 KG	840 KG		R12				200127
200133	492 KG			STOK	32 KG		D5	200133
200135	2120 KG	2120 KG		R13				200135

*Atık Yönetiminin Genel Esasları ya da tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde tanımlanan 2 rakamlı aktivite tipini gösterir.

** Aynı yönetmeliklerde her bir aktivite için sıralanan tehlikeli atık kodu (6 rakamlı).

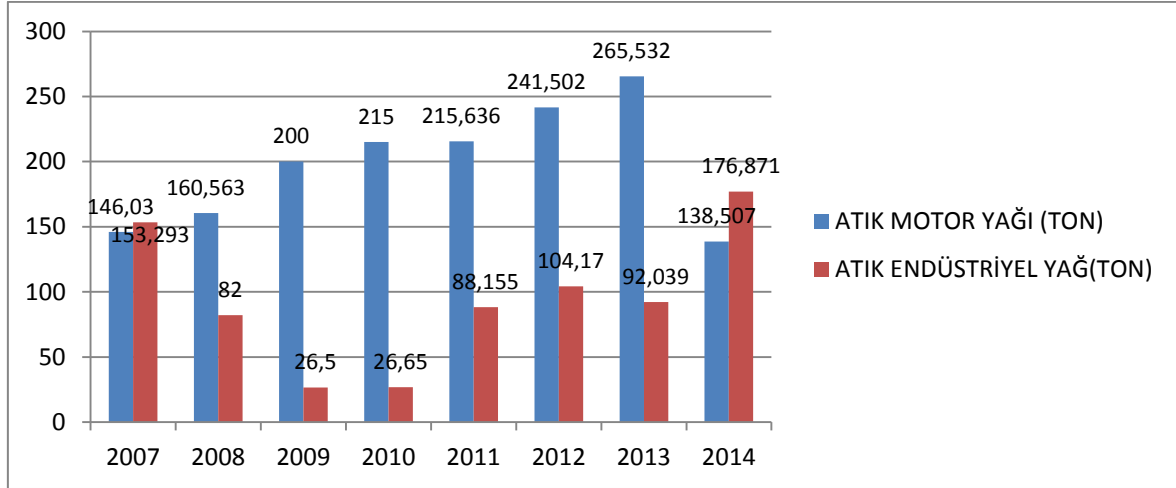
C.5. Atık Madeni Yağlar

Atık yağlar; kullanılmış taşıt yağlarından (motor, diferansiyel, hidrolik fren, antifiriz, gres v.b. taşıt yağları), endüstriyel yağlardan (hidrolik sistem, türbin, kompresör, metal kesme ve işleme, tekstil, ısı transfer, izolasyon, trafo, kalıp, yatak v.b. yağları) oluşmaktadır.

30 Temmuz 2008 tarih ve 26952 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” doğrultusunda atık yağların çevreye zarar verecek şekilde kullanılmaları yasaklanmış, buna mukabil yasal kullanım yöntemleri belirlenmiştir. Ayrıca üretici sorumluluğu ilkesinden hareketle atık motor yağlarının toplanması konusunda motor yağı üreticilerine yükümlülükler verilmiştir.

Yönetmelik gereğince, atık yağların Bakanlıktan lisans almış bertaraf tesisleri dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından ticari amaçlar için toplanması, alınıp satılması ve bertaraf

edilmesi, fuel-oil veya diğer sıvı yakıtlara karıştırılarak yakılması yasaktır. Bu itibarla Bakanlığımızdan lisans almamış hiçbir kamu kurum ve kuruluşu veya özel sektör kuruluşu atık yağlarla iştilgal edemez. Bunları toplayamaz, taşıyamaz, geri kazanamaz veya bertaraf edemez. Bu işlemlerin her biri Bakanlık iznine ve lisansına tabidir.

Grafik C.4 – Gaziantep ilinde Atık Yağ Toplama Miktarları (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Çizelge C.6 – Gaziantep ilinde Atık Yağ Geri Kazanım ve Bertaraf Miktarları (GFB/Lisanslı Firmalar,2014)

Yıl	Geri kazanım (ton)	İlave yakıt (ton)	Nihai bertaraf (ton)
2008	-	-	-
2009	176,2	4,14	-
2010	748,82	39,09	24,72
2011	887,11	55,18	17,76
2012	356,13	19,6	19,95
2013	367,62	-	-
2014	84,930	-	-

İlimizde, atık madeni yağ kullanarak geri kazanım yapan lisanslı dört adet tesis bulunmaktadır.

FİRMA ADI	İLETİŞİM BİLGİLERİ	İZİN LİSANS KONULARI	İZİN LİSANS DÜZ. TARİHİ	İZİN LİSANS GEÇER. TARİHİ
ŞAH-SAN MADENİ YAĞ. NAK. İNŞ. VE TUR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	İSTASYON MAHALLESİ SANAYİ SİTESİ 6. CADDE NO:6-7 tel:3425130612 fax:3425130613	Hava Emisyon,Atık Yağ Geri Kazanım	06.09.2012	06.09.2017

SUDEOİL PETROL ÜRÜNLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	HAVAALANI SANAYİ BÖLGESİ TURGUT ÖZAL SANAYİ SİTESİ 12 NOLU CADDE NO:20/A tel:3424771407 fax:3424771406	Hava Emisyon,Atık Yağ Geri Kazanım	12.04.2013	12.04.2018
ŞAHİNBEY DENİZCİLİK PETROL ÜRÜN.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	TURGUT ÖZAL SANAYİ SİTESİ KORAY AYDIN CADDESİ NO:6 tel:3424771604 fax:3424771605	Hava Emisyon,Atık Yağ Geri Kazanım	25.04.2013	25.04.2018
PAR-SAN MADENİ YAĞ GERİ DÖNÜŞÜM NAK.İNŞ.SAN.VE TİC.LTD ŞTİ	İSTASYON MH SANAYİ CAD. NO:30 NİZİP tel:3425178925 fax:3425130800	Hava Emisyon,Atık Yağ Geri Kazanım	07.05.2013	07.05.2018
HİRA ENDÜSTRİYEL ATIK YAĞ GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	KÖRKÜN MAH.SABAHAĞİN ÇAKMAKOĞLU CAD. 10 OĞUZELİ tel:3424771174 fax:3424771175	Hava Emisyon,Atık Yağ Geri Kazanım	19.09.2014	19.09.2015

Çizelge C.7 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin Atık Madeni Yağlarla İlgili Veriler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Atık Madeni Yağ Üreten Resmi ve Özel Kurum/ Kuruluş Sayısı	Toplanan Atık Yağ Beyan Form Sayısı	Toplam Atık Madeni Yağ Miktarı (ton/yıl)		Atık Madeni Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Geri Kazanım Tesisi		
		Atık Motor Yağ	Atık Sanayi Yağ	Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı		Yok
						Lisanslı	Lisanssız	
110	110	138,507	176,871	2	2	5		

Çizelge C.8 – Gaziantep ilinde Atık Yağ Geri Kazanımı Sonucu Elde Edilen Ürün Miktarları

YIL	Ürün Miktarı (Ton) (Kalıp Yağı + Harman Yağı + Jüt Yağı)
2009	162,066
2010	741,814
2011	874,244
2012	350,566
2013	258,063
2014	8,928

C.6. Atık PİL ve Akümülatörler

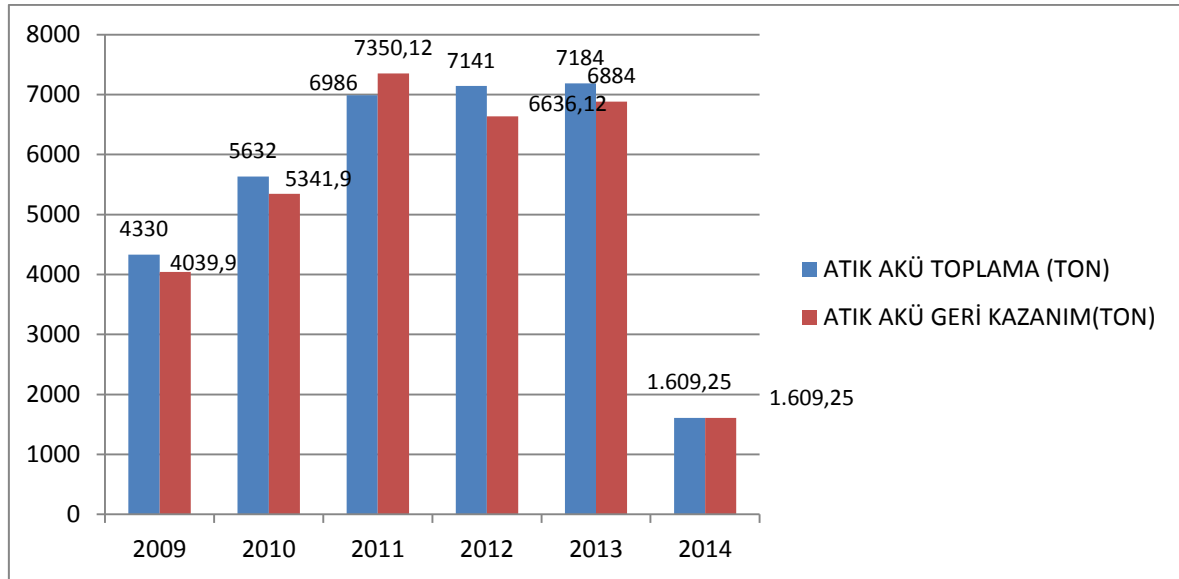
Piller, motorlarda, elektronik cihazlarda, saatlerde, kameralarda, hesap makinelerinde, işitme aletlerinde, kablosuz telefonlarda, oyuncaklarda v.b. yerlerde geniş bir kullanım alanı bulmaktadır. Son yıllarda artan pil kullanımı insan sağlığı ve çevre için potansiyel tehlike oluşturmaktadır. Dolayısıyla kullanılmış pillerin tehlike oluşturmaması için ayrı toplanması, taşınması ve geri kazanılması gerekmektedir. Ayrıca pillerdeki tehlikeli ve zararlı metallerin azaltılması da zaruri bir konudur.

Bu sebeple, ilimizde pillerin ayrı toplanması amacıyla, belirlenen pilot bölgelere özel kutular yerleştirilmiştir. Bu özel kutularda biriken pillerin bertarafı Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlanmaktadır.

İlimizde, 31.08.2004 tarih ve 25569 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe giren Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında çalışmalarını sürdüren, hurda akülerden çıkardıkları kurşunu eriterek tekrar kullanılabilir kurşun plaka haline dönüştüren 4 adet kurşun izabe tesisi mevcuttur. Bu kurşun izabe tesisleri bakanlığımızdan lisanslı olarak çalışmalarını sürdürmektedirler.

Çizelge C.9 – Gaziantep ilinde 2014 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler (ÇŞİM, 2015)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
	-	-	1.609,248	4	17.700	1.609,248	100

Grafik C.5 – Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Toplama ve Geri Kazanım Miktarı (Ton) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2015)

Çizelge C.10 – Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Atık Akü Kazanım Miktarı (Ton) (ÇŞİM, 2015)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kurşun	2.564,9	3.490,9	5.031,12	4.424,12	4.834	1169,21
Plastik	198	378	381	243	209	41,728
Cüruf	833	426	556	668	779	227,095
Asitli Su	444	1047	1512	1301	1.062	-----

TOPLAM	4.039,9	5.341,9	7.350,12	6.636,12	6.884	1.438,033
---------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	--------------	------------------

Çizelge C.11 – Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Akü Miktarı (Kg) (ÇŞİM, 2014)

2010	2011	2012	2013	2014
5.632	6.986	7.141	7.184	1.609,48

Çizelge C.12- Gaziantep ilinde Yıllar İtibariyle Toplanan Atık Pil Miktarı (Kg) (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi,2014)

2011	2012	2013
3.940,03	1.773	1.026

Çizelge C.13 – Gaziantep ilinde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi (Adet) (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2014)

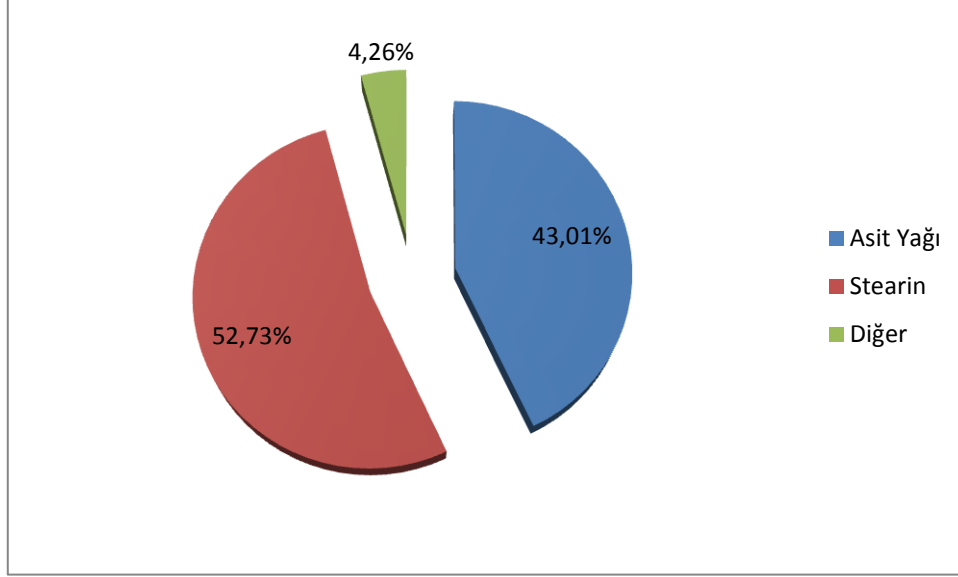
2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	1	1	1	1	-

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

İlimizde, bitkisel atık yağ kullanarak yani soap stock, tank dibi tortu ve yağlı toprak gibi bitkisel yağ rafinasyon tesisi atıklarını kullanarak geri kazanım yapan Bakanlığımızdan Lisanslı beş adet işletme faaliyetlerine devam etmektedir. Ayrıca restoranlardan, yemek fabrikalarından, otel mutfaklarından kaynaklanan atık kızartmalık yağları toplayıp geri kazanımını yapan Bakanlığımızdan Lisanslı bir adet işletme faaliyetine devam etmektedir. İlimizde bitkisel atık yağ geri kazanımı konusunda geçici faaliyet belgesi/çevre lisansı alan tesisler tabloda yer almaktadır.

FİRMA ADI	İLETİŞİM BİLGİLERİ	İZİN LİSANS KONULARI	GFB/İZİN LİSANS DÜZ. TARİHİ	GFB/İZİN LİSANS SON GEÇER. TARİHİ
ÖZYURT GIDA VE KİMYA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	SAHA MAH.TAŞKÖPRÜ CAD.52/A tel:3425130560 fax:3425130560	Hava Emisyon, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	24.08.2012	24.08.2013
FİLİKZİYA HAKAN SADETTİN	SANAYİ SETESİ 1 CADDE 10 tel:0342 513 02 99 fax:03425130274	Hava Emisyon, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	22.12.2011	22.12.2016
AY ULUSLARARASI DENİZ KARA TAŞIMACILIK İTH. İHR. İNŞ. OTO. PET. TEKS. GIDA SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ	GAZİANTEP-NİZİP KARAYOLU 28. KM ŞEHİTKAMİL tel:03422329229 fax:03422329229	Hava Emisyon, Atıksu Deşarjı, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	06.03.2012	06.03.2017
HACİBEKİR KİMYA YAĞ NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	İSTASYON MH.ÜLFET CD. NO:18-ANİZİP GAZİANTEP tel:3425130030 fax:3425130039	Hava Emisyon, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	04.06.2012	04.06.2017

KARAKOÇ YAĞ SABUN KİMYA GIDA İNŞAAT NAKLİYAT SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	YEŞİL EVLER MAHALLESİ, KOCATEPE YOLU ÜZERİ NO:5/A tel:03425130066 fax:03425130077	Hava Emisyon, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	17.11.2012	17.11.2017
ÖMER FARUK ŞAHİN-ŞAHİN SABUN VE YAĞ SANAYİ	SANAYİ SİTESİ TAŞKÖPRÜ CADDESİ NO:46 tel:3425130096 fax:3425130620	Hava Emisyon, Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım	10.06.2013	10.06.2018

Grafik C.6 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı Bitkisel Atık Yağlardan Geri Kazanılan Ürün Dağılımı (ÇŞİM,2015)

Çizelge C.14 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı İçin Atık Bitkisel Yağlarla İlgili Veriler (ÇŞİM, 2015)

Bitkisel Atık Yağlar İçin Geçici Depolama İzni Verilen Toplam Depo		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton)				Bitkisel Atık Yağ Taşımak Üzere Lisans Alan		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi	
Sayısı	Kapasitesi (ton)	Kullanılmış Kızartmalık Yağ		Diğer (Belirtiniz)		Toplam Firma Sayısı	Toplam Araç Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
				1.047,57					
				Tank Dibi	527,88				
				Yağlı Toprak	3.531,14				

Çizelge C.15- Gaziantep ilinde 2009-2014 Yılları Arasında Bitkisel Atık Yağ Taşıma Lisanslı Araç Sayısı (ÇŞİM, 2015)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lisanslı Araç Sayısı	-	-	5	9	8	7

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

12 Kalıcı Organik Kirleticilerden biri olan PCB’ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlu bifenillere verilen genel isimdir. PCB’lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirletilmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler teneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB’ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

İlimizde “Poliklorlu Bifenillerin (PCB) ve Poliklorlu Terfenillerin (PCT) Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren lisanslı tesis bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlde “Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yapılan çalışmalardan, eğer mevcut ise ek yakıt olarak ÖTL kullanan tesislerden ve miktarlarından söz edilmeli ve Çizelge C.16, Grafik C.7, Grafik C.7 oluşturulmalıdır.

Çizelge C.16 – Gaziantep ilinde 2014 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1		-	-	-	-	-	-	-

“Veriye ulaşılamamıştır”

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği’nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlanmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında “Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği”

hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

İlimizde Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri bulunmamaktadır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

“Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında İlimizde 1 adet ömrünü tamamlamış araç geçici depolama alanı bulunmaktadır.

Çizelge C.19 - Gaziantep ilinde 2014 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri		ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		
2	1	500	-	-	-	

C.12. Tehlikesiz Atıklar

“Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte “atık”, “üretici”, “sahip”, “yönetim”, “toplama”, “bertaraf” ve “geri kazanım” tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla

Bakanlığımızca “Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye’de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlimizde tehlikesiz atık geri kazanımı konusunda geçici faaliyet belgesi/çevre lisansı alan tesisler tabloda yer almaktadır.

FİRMA ADI	İLETİŞİM BİLGİLERİ	İZİN LİSANS KONULARI	GFB /İZİN LİSANS DÜZ. TARİHİ	GFB/ İZİN LİSANS SON GEÇER. TARİHİ
YENER PAMUK TEKSTİLSANAYİ TİCARET L TD. ŞTİ.	2.ORG.SAN.BÖL. M.GÜLER BUL. 34 ŞEHİTKAMİL tel:03423374200 fax:03423374425	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	09.05.2012	09.05.2017
CMS İPLİK SANAYİ VETİCARET LTD ŞTİ	1 ORGANİZE SAN BÖL 1 CAD 27 A ŞAHİNBEY tel:03423373120 fax:03423373121	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	17.10.2012	17.10.2017
DOĞAN GERİ DÖNÜŞÜM VE TEKSTİL SAN VE TİC LTD.ŞTİ	1 ORG SAN 16 NOLU CAD 7 ŞEHİTKAMİL tel:03423374142 fax:03423374146	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	01.11.2012	01.11.2017
ASLAN SOY PAMUK SAN VE TİC A Ş	1.ORGANİZE SAN.BÖL. 83105 NOLU CAD. 26 ŞEHİTKAMİL tel:03423373250 fax:03423373242	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	05.11.2012	05.11.2017
EBAT İNŞAAT PLASTİK VE KİMYA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.	KÜSGET SANAYİ MAH. B BÖLGESİ 39 NOLU CADDE NO:7 tel:03422350005 fax:03422356042	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	19.12.2012	19.12.2017
KAMİL KÖMÜRCÜ-PETKA PLASTİK SAN. VE TİC.	AYDINLAR MAH.03060 NOLU CAD.NO:13 tel:03422413602 fax:03422413702	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	09.01.2013	09.01.2018

AYYILDIZ ELYAF SANAYİ VE TİC LTD.ŞTİ	2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 83226 NOLU SOKAK NO:3 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:03423374548 fax:03423374547	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	15.01.2013	15.01.2018
GEC KİMYA GIDA-TURZ-VE TARIM ÜR SAN TİC A.Ş.	2 ORG SAN BÖL HACI S ANI KONUKOĞLU BLV 12 ŞEHİTKAMİL tel:3423373052 fax:3423373040	Hava Emisyon,Tehlikeli Atık Geri Kazanım,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	08.02.2013	08.02.2018
NESİL PLASTİK AMBALAJ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Ünalrı Mahallesi 1. Sanayi Caddesi No: 70 tel:03422250316 fax:03422250317	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	14.02.2013	14.02.2018
BAYPAK TEKSTİL ELYAF VE İPLİK SAN. LTD ŞTİ.	1.ORGANİZE SAN. BÖL. 83103 NOLU CD. NO:4 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:03423371784 fax:03423371786	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	29.05.2013	29.05.2018
İBRAHİM HALİL AKPINAR-AKPINAR HURDA PLASTİK KIRMA VE TELİS TİCARETİ	2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 83230 NOLU CADDE NO:19 tel:3423371058 fax:3423371059	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma	12.07.2013	12.07.2018
TEBSAN PLASTİK TURİZM PETROL ÜRÜNLERİ HAYVANCILIK TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Sanayi Mahallesi 60002 Nolu Cad. No:18 Şehitkamil/GAZİANTEP tel:03422352048 fax:03422354759	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	12.07.2013	12.07.2018
MERT ÇEMBER PLASTİK AMBALAJ GERİ DÖNÜŞÜM VE MAKİNE SANAYİ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2.ORG.SAN.BÖL. 83231 NL CD. 8 A ŞEHİTKAMİL tel:3423379290 fax:3423379290	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	25.07.2013	25.07.2018
ULUKÖK KURŞUN TİCARET VE SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ D BLOK 14.ADA, 5. TİP, 5. BLOK, NO:20 ŞEHİTKAMİL tel:3422350570 fax:3422356419	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Atık PİL ve Akümülatör Geri Kazanım	02.08.2013	02.08.2018
AKIM AKÜ SANAYİ-KERİM GÜNDOĞAN	KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ B BLOK 39 NOLU CAD. NO:4 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:3422353334 fax:3422351667	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Atık PİL ve Akümülatör Geri Kazanım,Tehlikeli Atık Geri Kazanım	07.08.2013	07.08.2018
TEKSAN AMBALAJ SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	3.ORG.SAN.BÖLGESİ KAMİL ŞERBETÇİ BULV. 64 ŞEHİTKAMİL tel:3423379646 fax:3423379649	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	14.08.2013	14.08.2018
LİMAK ÇİMENTO SAN. VE TİC. A.Ş. GAZİANTEP ŞUBESİ	Göllüce Mevkii Nizip Yolu Şehitkamil/GAZİANTEP tel:0 342 235 01 10 fax:0 342 235 01 09	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Atık Yakma ve Beraber Yakma	14.08.2013	14.08.2018

GÖZDE PLASTİK AMBALAJ.SAN.VE TİC.A.Ş	2.ORGANİZE SAN.BÖLG. C.DOĞANBLV.GÜN.5.CD. 20 ŞEHİTKAMİL tel:03423371009 fax:03423371008	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	08.10.2013	08.10.2018
HÖSÜKOĞLU PLASTİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ - ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ ŞUBESİ	1. OSB 83106 Nolu Cad. No: 7 Başpınar - Şehitkamil/ GAZİANTEP tel:3423237676 fax:3423244752	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	26.12.2013	26.12.2018
KIRATLI PLASTİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	2.ORG.SAN.BÖL. 83203 CAD 49 ŞEHİTKAMİL tel:3423378898 fax:3423378899	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma	14.01.2014	14.01.2019
ÇELİKLER PLASTİK -MUSTAFA HAKKI ÇELİK	KÜSGET ÖRNEK SANAYİ SİTESİ 4 NOLU CAD. NO:13 ŞEHİTKAMİL tel:03422354771 fax:03422355352	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	06.03.2014	06.03.2019
ASER AMBALAJ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	3.ORGANİZE SAN.BÖL. 83325 NOLU CD. NO:18 ŞEHİTKAMİL tel:3423379555 fax:3423379552	Hava Emisyon,Ambalaj Atığı Geri Kazanım,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	17.03.2014	17.03.2019
MTM PLASTİK GERİ DÖNÜŞÜM TOPLAMA VE AYIRMA KİMYA TEKSTİL DANIŞMANLIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	2.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 83231 NOLU CD.NO:20/A tel:3423373215 fax:3423373257	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	16.04.2014	16.04.2019
EKOPET GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2.ORG SAN BÖL 83212 CAD NO: 13 ŞEHİTKAMİL tel:3423373001 fax:3423378874	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	14.01.2014	14.01.2015
EYYÜP ÇALIŞKAN-ÇALIŞKAN PLASTİK	KÜSGET D BLOK 18 CD 118 ŞEHİTKAMİL tel:3422353713 fax:3422353713	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	27.02.2014	27.02.2015
EKOR KURŞUN METAL PLASTİK SAN VE TİC LTD ŞTİ	KÜÇÜK SAN SİT D BÖL 42 CAD 4 ŞEHİTKAMİL tel:03422354744 fax:03422354748	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Atık PİL ve Akümülatör Geri Kazanım	27.02.2014	27.02.2015
MUSTAFA KUTLAR - PLASTÜR PLASTİK	Bozoklar Mahallesi 27 Nolu Sokak No:78 tel:3422260060 fax:3422312040	Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	21.04.2014	21.04.2015
ARABPET HURDA TEKSTİL İNŞAAT TURİZM GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	KÖRKÜN SANAYİ BÖLGESİ 19 NOLU ÖKKEŞ YİĞİT CAD. NO:16/A ŞAHİNBEY/GAZİANTEP tel:02623354444 fax:02623354445	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	13.06.2014	13.06.2019
Yılmaz Tarım Ürünleri - Mehmet YILMAZ	Yukarı Beylerbeyi Mah. 84116 Nolu Sk. No: 5 Şehitkamil/ GAZİANTEP tel:5325631289 fax:3422325253	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	09.07.2014	09.07.2015
KAHRAMAN AĞAOĞLU KİMYA TEKSTİL İPLİK PETROL ÜRÜNLERİ TAŞIMACILIK GIDA SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	E-90 Karayolu Üzeri Sekilli Beldesi Atatürk Mahallesi No: 28 Nizip tel:3425452161 fax:3425452161	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma	14.08.2014	14.08.2015

MURAT METALURJİ HURDA ALÜMİNYUM İNŞAAT TEKSTİL TAŞIMACILIK LİMİTED ŞİRKETİ	SANAYİ MAHALLESİ 60026 NO'LU CADDE NO:29 tel:5335695585 fax:3422356502	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	27.08.2014	27.08.2015
BELTUREC TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	2. Organize Sanayi Bölgesi Kahramanmaraş Yolu Üzeri No:6 tel:3423374290 fax:3423374291	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	19.12.2014	19.12.2015
GAMA POLYESTER SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ	2.ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 83221 NOLU CADDE NO:2 tel:3423374312 fax:3423371129	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	06.01.2015	06.01.2016
BUHARA PLASTİK-ABBAS KAYAÜRÜN	BOZOKLAR MH. KAPTAN CAD. 43 ŞAHİNBEY tel:3422269358 fax:3422269359	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	06.01.2015	06.01.2016
PERSU SUNİ DERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ GAZİANTEP ŞUBESİ	2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ, 83211 NO'LU CADDE, NO: 11 tel:3423374660 fax:3423374663	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	06.01.2015	06.01.2016
DERAS İTHALAT İHRACAT VE PAZARLAMA LİMİTED ŞİRKETİ	1. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ 83102 NOLU CAD. NO:4 ŞEHİTKAMİL GAZİANTEP tel:5321558989 fax:3423371515	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	16.01.2015	16.01.2016
YAĞIZ PLASTİK TAŞIMACILIK OTOMOTİV SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	SEKİLİ MAH. ŞEHİTKAMİL CAD. NO:4 NİZİP/GAZİANTEP tel:3422262572 fax:3422262572	Hava Emisyon,Ambalaj Atığı Geri Kazanım,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	16.01.2015	16.01.2016
ARIK PLASTİK HURDA METAL İNŞ TEKS TAŞIMA LTD ŞTİ	KÜSGET KÜÇÜK SANAYİ SİTESİ D BLOK 20 NOLU CAD NO: 96 ŞEHİTKAMİL GAZİANTEP tel:03422350061 fax:03422350064	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	21.01.2015	21.01.2016
HÜSEYİN TAŞ - TAŞ PLASTİK	Kocaoğlan Mahallesi Kenan Evren Bulvarı 22 Nolu Sokak No:5/A tel:3422257392 fax:3422257073	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Toplama ve Ayırma	21.01.2015	21.01.2016
BİOPET GERİ DÖNÜŞÜM SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	YEŞİLKENT MAH/SEMT HAVAALANI YOLU BLV. 160 A ŞAHİNBEY tel:3424240475 fax:3424240331	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	22.01.2015	22.01.2016
ERDAL BUYURAN - BUYURAN PLASTİK	SANAYİ MAH. 60330 NOLU SOK. NO:5 tel:3422390049 fax:3422390050	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	09.02.2015	09.02.2016
TANER SABAHLAR-TANER PLASTİK	SANAYİ MAH 60020 CAD. NO:102 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:5334932711 fax:5334932711	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	09.02.2015	09.02.2016
CEMAL İBİLİ	SANAYİ MAH. 60046 NOLU CAD. 24 ŞEHİTKAMİL tel:3422354224 fax:3422355287	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	24.02.2015	24.02.2016
AKDOORPLAST PVC SAN. VE TİC. A.Ş.	KÜSGET HALICILAR SİTESİ 302 NOLU SOKAK NO:15 tel:3422390660 fax:3422390662	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım	24.02.2015	24.02.2016
EKREM ERGİN-ERGİN PLASTİK HURDA PLASTİK TİC. VE GRANÜL	KÜSGET HALICILAR SİT. ANAFARTALAR BUL 322 NOLU CAD. NO:8 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	20.03.2015	20.03.2016

	tel:3422390276 fax:3422390277			
EJDER ÖRS-ESRA PLASTİK	KÜSGET D BLOK 38 NOLU CAD. 9.ADA 2. TİP NO: 88 ŞEHİTKAMİL GAZİANTEP tel:3422353230 fax:3422353229	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	20.03.2015	20.03.2016
SÖNMEZ HAMMADDE PLASTİK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	3.Org.San. Böl. 83318 Nolu Cd. No:17 ŞEHİTKAMİL/GAZİANTEP tel:03423374336 fax:03423374337	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	03.04.2015	03.04.2016
AYC PLASTİK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	SANAYİ MAHALLESİ, 60140 NOLU CADDE, NO:6 tel:3422390216 fax:3422390216	Hava Emisyon,Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	03.04.2015	03.04.2016
BİLSE AMBALAJ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.-GERİ KAZANIM TESİSİ ŞUBESİ	SANAYİ MAH. 60266 NOLU CAD. NO:28 tel:3423373232 fax:3423373233	Tehlikesiz Atık Geri Kazanım,Ambalaj Atığı Geri Kazanım	24.04.2015	24.04.2016

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

İlimizde demir çelik sektörü bulunmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi ve endüstriden kaynaklanan arıtma çamurlarının yönetimi ile ilgili bilgiler bölüm B.6.2’de yer almaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Bilindiği üzere hastane ve benzeri kuruluşlardan kaynaklanan tıbbi atıklar, insan ve çevre sağlığı açısından potansiyel bir tehlike oluşturduğundan özel olarak işleme tabi tutulmalıdır. İlimizde oluşan tıbbi atıklar sterilizasyon işlemine tabi tutulduktan sonra evsel atıklarla beraber depolanmak suretiyle bertaraf edilmektedir. İlimizde oluşan tıbbi atık miktarı ortalama 3,5 ton /gün’dür. Gaziantep Büyükşehir Belediyesine ait Tıbbi Atık Sterilizasyon tesisi İlimiz, Şahinbey ilçesi, Bağlarbaşı Köyü, Alıçlı mevkiinde bulunmaktadır.

Ayrıca, ilimizde tıbbi atık toplama işlemi yapan sekiz adet lisanslı tıbbi atık taşıma aracı bulunmaktadır.

Çizelge C.25– 2014 Yılında Gaziantep İli Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar (ÇŞİM, 2015).

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/gün	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	X		X		9				X	X		

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Not: İlçelerdeki tıbbi atıklar büyükşehir belediyesi tarafından toplanmaktadır.

Çizelge C.26- Gaziantep ilinde Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tıbbi Atık Miktarı (kg)	1.397,270	1.480,584	1.398,526	1.491,031	1.555,283	1.707,563	1.886.716

C.14. Maden Atıkları

İlimizde konu ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar

- Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
- Geçici Faaliyet Belgesi/Çevre Lisansı alan işletmeler

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlde “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” kapsamında yapılan çalışmalara değinilerek Çizelge Ç.1 oluşturulmuştur.

Çizelge Ç.1 – Gaziantep ilinde 2014 Yılı SEVESO Kuruluşlarının Sayısı (ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, ÇED İzleme ve Çevre Denetimi Dairesi Başkanlığı,2014)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	4
Üst Seviye	2
TOPLAM	6

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Gaziantep ilinde alt seviye kuruluş 4 ve üst seviye kuruluş 2 olmak üzere toplam 6 adet SEVESO Kuruluşu bulunmaktadır.

Kaynaklar

ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Ormanlar ve Milli Parklar

D.1.1. Ekosistem Tipleri

D.1.2. Ormanlar

D.1.2.1. Ormanların Ekolojik Yapısı

İlimiz ormanları genelde yüksek tepeliklerde oluşmuştur. Bunda iklimin önemi çok fazladır. Yağışlar itibari ile kurak bir bölge olduğundan ovalık kesimlerde fazla ormanlık alan bulunmamaktadır.

Seri ormanlarının bulunduğu arazi miosen'e (üçüncü zaman) aittir. Saha umumiyetle eosen kalkerli, kısmen miosen kalkerleri ile kaplıdır. Mağmatik kütleler mekanik ve kimyasal faktörler ile parçalara ayrılır. Bu parçalar aynı faktörler yardımı ile diğer yerlere sürüklenerek aralarda birikir ve çökelirler. Bu çökmeler tortul kütleleri meydana getirirler.

Ormanlarımız dahilinde (seri dahilinde) bulunan dereler yağışlar sayesinde akar durumda olup, diğer zamanlarda kuru dere halindedir. Genellikle sel deresi halindedir.

Seri ormanları Güneydoğu Anadolu iklim muntıkası dahilinde bulunmaktadır. Bir taraftan güneydeki çöl ikliminin tesiri altında kalır, diğer taraftan kuzeydeki yüksek dağların, serin hava kitlelerinin bölgeye girmesine mani olması sebebiyle yazları çok sıcaktır.

İlimiz çok zamanlar Akdeniz ılık ve rutubetli hava kütlelerinin tesiri altında kalmaktadır. Senelik yağış ortalaması ilçelere göre değişmekte olup İslahiye 850 ml. diğer ilçeler ve İl Merkezi 450 - 550 ml. arasındadır.

İklim, topografya ve ana madde farklılık nedeni ile zamana bağlı olarak Gaziantep'te çeşitli büyük toprak grupları oluşmuştur. Büyük toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri de görülmektedir. İlimizde bulunan toprak grupları şunlardır;

- a) Alüvyal
- b) Kolüvyal
- c) Organik
- d) Kahverengi Orman Toprakları
- e) Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları
- f) Kırmızı, Akdeniz Toprakları
- g) Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları
- h) Kahverengi topraklar
- i) Kireçsiz kahverengi Topraklar
- j) Kırmızı Kahverengi Topraklar
- k) Bazaltik Topraklar

İlimizdeki toplam orman alanı 112922.6 ha'dır.

İlimiz ormanları Doğu Torosların Kahramanmaraş üzerinden güneye uzanan 2.493 rakım ve Milcan Dağı'nın Suriye ve Amik Ovasına dağılan kolları üzerinde Büyük Sof Tepesi'nin Gaziantep Ovası'nda son bulan sırtları üzerinde yer almaktadır. Bölgemizin en yüksek rakımı batı hududunu teşkil eden sırtlardır. Genellikle ilimiz ormanları rakımın 800-1450 arasında değişmektedir.

İlimiz bitki ve orman toplulukları kızılçam, karaçam, sedir, selvi, kayın, kavak, meşe, ardıç, yabani zeytin, sandal, akçeşme, terebantın, sakız, funda, teşbih, ladin, sütleğen, karaçalı, ısırgan, delice, böğürtlen ve çayır otlarıdır. En fazla bulunan türler ise meşe ve kızılçamdır. Meşe ormanları bozuk ormanlar olup koruma altındadır. Orman ürünü elde edilmemektedir. Kızılçam ormanları faydalanılan verimli alanlarıdır.

İlimizin yakın çevresindeki Dülükbaba, Burç, Yelligedik, Erikçe, Taşlıca gibi ormanlar ağaçlandırma çalışması yapılarak meydana getirilmiş ormanlardır.

1952 yılında Türkiye' de ve İlimizde ilk orman dışı ağaçlandırma faaliyeti olarak başlayan Dülükbaba Ağaçlandırması yanında şu ana kadar ilimizde, 2010 yılında 2.083,86 Ha., 2011 yılında 2.195,88 Ha., 2012 yılında 799,00Ha., 2013 yılında 1.313,00Ha., 2014 1.756,00Ha. Ağaçlandırma çalışması yapılmıştır. 2015 yılında ise 1.326,00Ha. Ağaçlandırma Çalışması planlanmaktadır.

Resim D.1- Gaziantep'te Ormandan Bir Görünüm

D.1.1.3 Orman Varlığının Yararları

Ağaç ve ormanın insanlara ve doğaya sağladığı faydalar o kadar geniştir ki, biz burada bunların ancak önemli bir kısmına değinmekle yetineceğiz.

1. Erozyonu Önleme Fonksiyonu: Toprağı örterek sellerle toprağın denizlere ve barajlara taşınmasına engel olur. Çölleşmeyi durdurur.
2. Klimatik Fonksiyonu: İklimi yumuşatarak kışların daha ılık, yazların daha serin geçmesini sağlar
3. Hidrolojik Fonksiyonu: Yağışlara sebep olarak kuraklığı önler ve bu yağışlardan faydalanmayı artırır. Yağışların sel haline gelmesini önleyerek yeraltı su kapasitesini artırır ve su ekonomisine sürekliliğini sağlar. Böylece canlıların su ihtiyacına büyük katkıda bulunur.

4. Hava Temizleme Fonksiyonu: İnsan ve hayvanların en önemli ihtiyacı olan oksijeni üretir. Karbondioksit azaltarak havayı temizler.

5. Kültüre Katkı Fonksiyonu: Kağıt yapımında ana madde olduğundan ilim, kültür ve medeniyetin gelişmesine büyük katkı sağlar.

6. Malzeme fonksiyonu: Mobilya ve inşaat sektörü gibi birçok sektörün ana maddesini üretir. Ayrıca kimya sektörü, ambalaj sanayi gibi çeşitli sanayi dallarının en büyük malzeme üreticisidir.

7. Estetik Fonksiyonu: Çevreyi çirkinlikten kurtararak görüntünün güzelleşmesini sağlar.

8. Toplum Sağlığı Fonksiyonu: İnsanları dinlendirmesi ve gerginliği gidermesi nedeniyle ruh, beden ve fikir yönlerinden insanları güçlendirir.

9. Doğayı Koruma Fonksiyonu: Kuşlara ve hayvanlara yuva görevi görerek korunmalarını üremelerini ve yaşamlarının devamını sağlar.

10. Ziraata Katkı Fonksiyonu: İklimi düzeltmesi ve su tutması tarıma destek olarak sebze, meyve ve tahıl verimliliğini % 50 arttırır.

Tabiattaki dengeyi koordine ederek ozon tabakasının korunmasına neden olur, böylece yaşamın garantörlüğünü üstlenir.

Toplumda suç işleme oranını azaltır. Şöyle ki; doğayı seven insanlardaki suç işleme oranı diğerlerine oranla 1/10 oranındadır. Bu araştırma sonuçlarını dikkate alırsak çocuklarımıza doğa sevgisini vermek ailelerin en büyük görevidir. (Ağaç Kesen, Baş Keser)

11. Ulusal Savunma Fonksiyonu: Stratejik yönden önemli olan mevkileri ve endüstri tesislerini gizler

12. Tedavi Fonksiyonu: Ağaç ve bitkiler ihtiva ettikleri çeşitli kimyasal madde ve terkipler bir çok hastalığın şifa kaynağıdır. Bunların bir kısmı ilaç sanayinin hammaddesidir. Bir kısmı ev ilaçları halinde kullanılmaktadır. Bir kısmı ise insanoğlu tarafından araştırılmayı beklemektedir.

Bu fonksiyonları o kadar çoğaltabiliriz ki, biz kısaca şöyle diyelim, bebeğin beşiğinden insanın tabutuna talebenin kaleminden kitabına, evimizin dolabından masasına, çiftçinin aşından işine her şey ağaç ve doğa ile iç içedir.

D.1.1.4. Orman Kadastro ve Mülkiyet Konuları

İlimizde ormanlar genel olarak devlet ormanı olup şu ana kadar 366 Ha. hazine arazisi üzerinde Özel Ağaçlandırma Çalışması yapılmıştır.

6831 Sayılı Orman Kanunu 2/b maddesi aynen şöyledir; "Öncelikle orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen yerleştirilmesi maksadıyla orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeğe aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler ile halen orman rejimi içinde bulunan funda ve makiliklerle örtülü yerlerde tarım alanlarının dönüştürülmesinde yarar olduğu tespit edilen yerler." Orman sınırları dışına çıkartılır.

İlimizde 1997 - 1999 yıllarında orman sayılan alanların daraltılmasına ait Orman Kanununun 2/b maddesinden yararlanılarak 4.244.020 m² alan orman alanı dışına çıkarılmıştır.

D.1.1.5. "Milli Parklar", Tabiat Parkları", "Tabiat Alanları" ve "Tabiat Koruma Alanları"

Milli Parklar:

İlimizde Milli Park bulunmamaktadır.

Tabiat Parkı

Dülükbaba Tabiat Parkı

Dülük (Dülükbaba) Gaziantep'in 8 km kuzeyinde, ticaret yollarının kavşak noktasında ve ipek yolu güzergâhında yer almaktadır. Dülükte, ilk ağaçlandırma çalışmaları 1952 yılında başlatılmıştır. Toplam 745 ha alan üzerine kurulan Dülükbaba Ormanında, Dülükbaba Tabiat Parkı olarak kullanılan alan 306 ha olan Dülükbaba Tabiat Parkı, ilk olarak Dülükbaba Mesire Yeri olarak hizmete girmiş, Dülükbaba Tabiat Parkı olarak 01.07.2011 tarih ve 849 sayılı Bakan Oluru ile tescil edilmiştir.

Dülükbaba Tabiat Parkı içerisinde, kızılçam, karaçam, servi, meşe, badem ağaçları görsel anlamda görülmeye değer bir karışım içindedir. Gaziantep şehir merkezinin en yüksek yeri olması nedeniyle güneşin doğuşu ve batışını buradan seyretmek ve Gaziantep'i buradan gözlemek oldukça haz vericidir.

Resim 2. Dülükbaba Tabiat Parkı

Gaziantep ilinde 645 adet bitki türü mevcuttur (Flora of Turkey). Bunun 56 tanesi endemiktir. Endemik türlerden biri olan Antepkayakekiği (*Satureja aintabensis* P.H. Davis) isimli bitki türü Dülükbaba Tabiat Parkı olarak teklif edilen alan içinde bulunmaktadır.

Sahamız içerisinde serçe, üveyik, şahin, doğan, karga, keklik, tavşan, tilki, çakal, gelincik, fare gibi birçok hayvana rastlanılmaktadır.

Resim 3. Dülükbaba Tabiat Parkı

Dülük'teki Keber tepesinde yapılan arkeolojik kazılarda; alt paleolitik döneme ait çakmak taşı aletler ve bu aletlerin yapıldığı atölyeler bulunmuştur. Bu kalıntılara göre Dülük'ün tarihi M.Ö. altıyüzbün yıllarına kadar uzanmakta olup, dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biridir. Doğu ve Batı kültürünü kaynaştıran bir merkez olan Dülük; Teşup, Zeus ve Jüpiter Dolikhenos inançlarının kültür merkezidir. Dülük'te Mitra inancı da mevcuttur. Dünyada yer altına inşa edildiği bilinen Mitras Tapınaklarının (Mitraeum) en büyüğü, Dülük'teki Keber Tepesinin güneyinde bulunmuştur. Ayrıca Keber tepesinin karşı sırtlarında bulunan nekropol alanında çok sayıda kayaya oyulmuş oda mezarları ve kiliseler mevcuttur.

Saha, yüksek tepeleriyle (Dülükbaba Tepesi) birlikte birçok tepe ve derecikten oluşmuştur. Saha içinde akarsu bulunmamaktadır. Dereler zamanla sellerle oluşmuş kuru dere halindedir. Sahanın bulunduğu arazi miosen'e (üçüncü zaman) aittir. Saha genellikle kalkerli, kısmen miosen kalkerleri ile kaplıdır. Dülükbaba ormanı, Gaziantep İli Şehitkamil İlçesi Dülük Mevkiinde yer almaktadır. Ulaşım problemi bulunmamaktadır.

İçme ve kullanma suyu ihtiyacı, saha içinde bulunan 3 adet sondaj kuyusundan karşılanmaktadır. Dülükbaba Mesire Yeri; 1990 yılında Orman İçi Dinlenme Yeri olarak açılmış 1998 yılında Dülükbaba Mesire Yeri olarak İşletmesi ihale ile özel sektöre kiraya verilmiştir.

2002 yılında A Tipi Mesire Yeri olarak tescil edilmiş, 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı Bakanlık Oluru ile Dülükbaba Tabiat Parkı olarak tescili yapılmıştır.

Tabiat Anıtı:

İlimizde Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünce resmiyeti tescil edilmiş tabiat anıtı bulunmamaktadır.

D.2. Çayır ve Mera

İlimiz topraklarında Mera alanı toplam olarak 48.065,8ha.'lık bir alanı kapsamaktadır. İlçeler bazında toplam tespitli tahditli ve tescilli mera alanı; İslahiye İlçesi 5325ha., Yavuzeli ilçesi 5964ha., Nizip İlçesi 7189ha., Oğuzeli İlçesi 2441ha., Nurdağı İlçesi 4900ha., Karkamış İlçesi 4246ha., Araban İlçesi 3908,33ha., Şehitkamil İlçesi 5673,87ha., Şahinbey ilçesi 12240ha. Olarak İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından belirlenmiştir. Yakın zamanlara kadar istatistiklerde mera alanları içerisinde gösterilen çalılık ve fundalıklar, sonradan orman alanı olarak kabul edildiği için çayır ve mera alanlarımızda önemli oranda suni azalma ortaya çıkmıştır.

İlimizde 48.065,8ha 'lık alanı kaplayan çayır ve meralar sadece hayvanlarımıza yeşil ve kuru ot sağlayan yem alanları değildir. Çayır ve meraların hayvanlara kaba yem sağlama

yanında toprak ve su muhafazası, su toplama havzası, pınar memba sularına kaynak olması, tabii fauna ve ev hayvanlarına barınak olması, büyükşehir ve endüstri merkezlerinin kirlettiği havayı temizlemesi, halkımıza önemli bir rekreasyon alanı sağlaması ve yeşil örtüsü ile çevreyi güzelleştirmesi gibi hayati derecede önemli bir fonksiyonu vardır.

Çayır ve meralarımız, belirtilen bu fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilecek durumda olmayıp, bozulmakta ve kendilerinden beklenen faydaları sağlayamaz bir duruma gelmektedir. Bu yüzden milli ekonomiye katkıların gittikçe azalması yanında ileriki nesillere çok daha büyük çayır ve mera ıslahı sorunları devretme durumu ortaya çıkmaktadır.

D.3. Sulak Alanlar

30.01.2002 Tarih ve 24656 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanarak Yürürlüğe Giren "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği"nde Belirtilen Alanlar:

İlimizde söz konusu Yönetmelik kapsamına Fırat Nehri Havzası, Tahtaköprü, Kayacık ve Hancağız baraj Göletleri ile Burç, Zülfikar, Hacı Aslan, Çakmak, Domuzderesi, Balıkalan, Nogaylar Suni Göletleri, Sacır, Karasu, Merzimen Çayı, Gözbaşı, Samözü, Nizip Çayları girmektedir.

17.05.2005 tarih ve 25818 sayılı resmi gazetede yayınlanan sulak alanların korunması yönetmeliği uyarınca Ulusal Sulak Alan Komisyonunun 2008 yılı 1. Olağan Toplantısında Karkamış kıyısı sulak alanı koruma bölgesi ilan edilmiştir.

D.3.1 Kargamış Kıyısı Sulak Alanı

Karkamış Sulak Alanı, İdari olarak Gaziantep İli Karkamış ilçesi sınırlarında yer almakta olup, Gaziantep şehir merkezine uzaklığı 75 km.' dir. Alan, Karkamış ilçesinin doğusunda, Şanlıurfa ili Birecik ilçesinin güneyinde yer almaktadır. Alanın koordinatları 36° 08 ve 37° 00' kuzey enlemleri ile 37° 05 ve 38° 05' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Alanın toplam yüzölçümü 10470 ha olup rakımı 385 metredir. Karkamış bçgesi, Fırat nehrinin meydana getirdiği, tarihi havza olan Mezopotamya Haavzasının Orta Mezopotamya bölümünde bulunur. Alan, Birecik'in güneyi ile Suriye sınırı arasındaki Fırat Nehri yatağını ve nehir boyunca uzanan su basar ağaç topluluklarını içerir. Sulak alan ekosisteminin doğusunda yarı çöl ve bozkır özelliği gösteren alanlar bulunmaktadır. Sulak alanda, Gaziantep kısmında Yurtbağı köyü, Gürçay köyü, Keleklioğlu köyü, Elifoğlu köyü, Şanlıurfa kısmında Mezra, Akarçay, Çiçekalan köyleri bulunmaktadır.

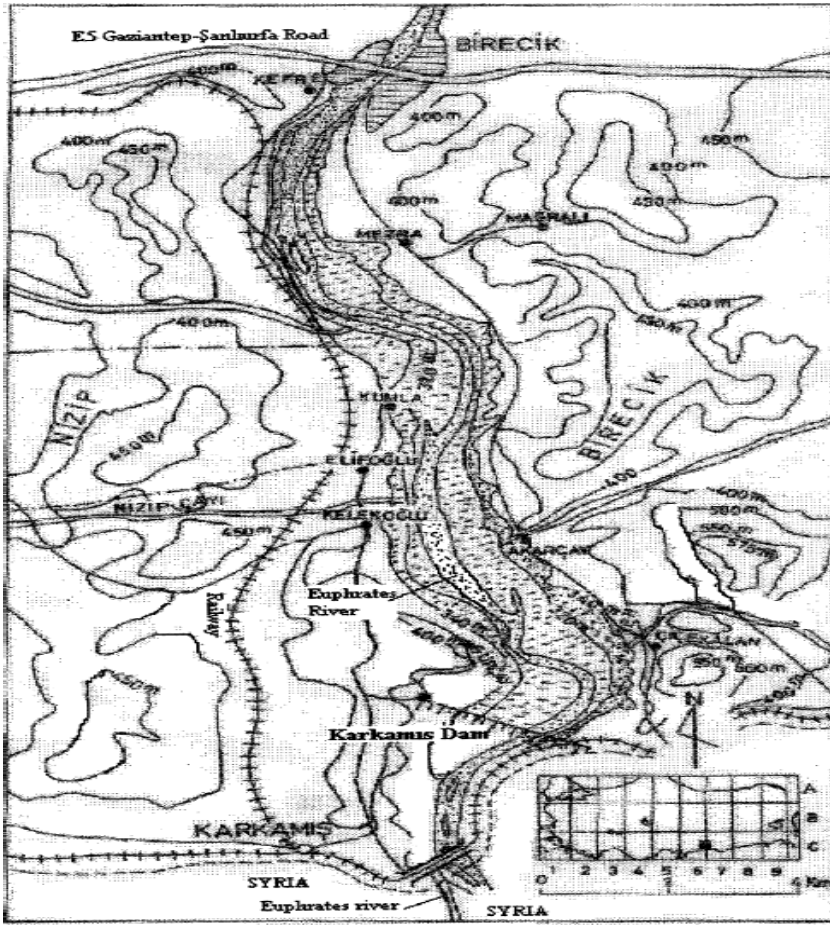
Alan bölgenin en çok bozulmuş ve bölünmüş iki bitki örtüsü topluluğu içeren, aynı zamanda Fırat boyunca bozulmamış tek nehir kıyısı habitatını da bulundurmaktadır. Nehir kıyısı ve bozkır fauna topluluklarının nadir bir karışımını içeren, bu topluluklar arasında küçük karabatak (*Phalacrocorax pygmeus*), çöl toygarı (*Ammomanes deserti*) ve çizgili ishak kuşu (*Otus brucei*); Fırat kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*) (kumda ve çakıl yataklarında varlığını sürdürmektedir); çizgili sırtlan(*Hyaena hyaena*) ve nadir bir endemik bitki olan *Cousinia birecikensis* bulunmaktadır.

Alanın çevresi, yabancılar ve özellikle yabancı kuş gözlemcileri tarafından yıllardır ziyaret edildiğinden, büyük olasılıkla bütün Güneydoğu Anadolu içinde en iyi belgelenmiş alandır.

Alanın önemli unsurları; Avrupa'daki tek popülasyonları Güneydoğu Anadolu 'da bulunan türlerin birçoğu bu alanda görülebilmektedir. Karkamış barajı'nın güneyindeki bölgedeki habitatlar bu bölümde başka bir yerde bulunmamaktadır ve Güneydoğu Anadolu' "da nadirdir.

Karkamış ilçesi topraklarının tamamına yakını tarıma elverişli olup, genellikle düz bir şekildedir ve ilçe dahilinde önemli sayılabilecek dağ ve ormanlık alan bulunmamaktadır. Karkamış akarsu niteliğindeki bir sulak alan olup, Alan 2008 yılında korunması gereken alan statüsüne konulmuştur. Fırat Nehri bu alandan yurdumuzu terk etmektedir. Karkamış sınırları içerisinde geçen ve Fırat Nehrine dökülen irili ufaklı birkaç derede bulunmaktadır. Bunların en önemlileri; Yassı geçit deresi, Elifoğlu deresi, Koyundadı deresi ve Su deresidir.

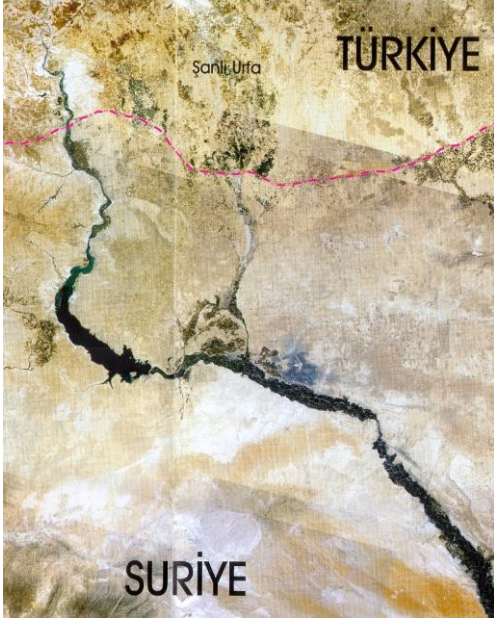
Karkamış sulak alanı, uygun iklim koşulları, zengin besin varlığı ve farklı ekolojik karakterdeki habitatlarıyla Ülkemizin zengin yaban hayatına sahip sulak alanlarından birisidir. 2005-2008 yılları arasında Karkamış Sulak Alanında yapılmış çalışma sonuçlarına göre; alandan bugüne kadar toplam 813 bitki, 46 sürüngen ve çift yaşamlı, 13 balık, 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli ve 110 kuş taksonu tespit edildiği görülmüştür. Bu çalışma ile alanda tespit edilen biyolojik kompozisyon ve ekolojik karakterler ile bunların zamanla değişimi izlenebilecek, bu sayede gerekli tedbirlerin zamanında alınmasına olanak sağlayabilecektir. Örneğin; barajın üst tarafındaki alanlarda baraj göletinde su biriktirilmesi sebebiyle su seviyesi yükseldiği ve birçok habitatın sular altında kaldığı, ağaçlar ve kıyı bölgelerinde kuşların ve diğer hayvanların kuluçka alanlarının yok olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın verileri kullanılarak, etkili izleme programları geliştirmek ve uygulamak, çeşitli nedenlerle biyolojik kompozisyonu ve ekolojik karakteri bozulan sulak alanların restorasyonu ve rehabilitasyonu için eylem planları geliştirilmek ve uygulamaya koymak mümkün olabilecektir.

Harita D.1 - Güney Fırat Havzası- Karkamış Sulak Alanı

Alanın jeolojisi

Güney Fırat havzası Karkamış bölgesinin jeolojik yapısında sırayla eski alüvyon, alüvyon, firat, gaziantep, şelmo ve harabe formasyonları bulunur. Nehir yatağı ve kıyı şeridinde genellikle nehirlerin eski yataklarında ve yüksek tepelerle çevrili ovalarda gevşek tutturulmuş çakıl, kum, kil ve çamurdan meydana gelen bir yapıdır. Alanda bulunan diğer bir jeolojik yapıda Gaziantep formasyonunu oluşturan killi kireç taşı ve tebeşirden oluşan yumuşak topografya gösteren killi kireç taşı ve tebeşirli kireç taşları nehir yatağından ileride yüzeylenmiş durumdadır.

Resim D.5- Fırat Nehri Uydu Fotoğrafi

Resim D.6 - Karkamış sulak alanı su basar ağaçları

İklim Durumu:

Bölgenin iklimi yazları sıcak ve kurak, kışları ise yağışlı ve nispeten ılımandır. Yaz ayları çok sıcak olmakla birlikte geceleri serin geçmektedir. Alanın doğusunda yarı çöl iklimi de görülmektedir. Alanda sonbahar ayları genellikle fazla yağmurlu değildir. Yıllık sıcaklık ortalaması 18.6 °C, maximum sıcaklık ortalaması 38.8 °C'dir. En soğuk aylar olan kış ayları, sıcaklık olarak birçok yöremizin yaz sıcağına eşit sayılır. Yıllık sıcaklık ortalaması 27 °C'dir. Sıcaklık Aralık ayında ortalama 12 °C olurken Temmuz ayında 40 °C kadar çıkmaktadır. Yılın en düşük sıcaklığı ise 5 derecedir. Yıllık ortalama yağış 363 mm, ortalama yağışlı gün sayısı 55 olarak belirlenmiştir. Mevsimlere göre yağış rejimi, Kış, İlkbahar, Sonbahar, Yaz şeklinde sıralanmaktadır. Ortalama nispi nem oranı ise %31,1 dir. Ortalama rüzgâr hızı 1,5 bofor (m/sec)'dur. En yağışlı aylar Aralık ve Ocak aylarıdır. En yağışlı mevsim Kış ve İlkbahar'dır. Haziran ve Ağustos ayları en kurak aylardır. En sıcak aylar ise Temmuz ve Ağustos' dur.

Alanın Florası

Güney Fırat Havzası-Karkamış ve yakın çevresinde ayrıntılı flora araştırması Türkmen ve ark. [15], Atamov ve ark. [7], Balos ve Akan [8] tarafından yapılmıştır. Türkmen ve ark. [15] alandan 70 familya ve 279 cinse ait 464 takson, Atamov ve ark. [7] alandan 54 familya ve 183 cinse ait 290 takson, Balos ve Akan [8] alandan 62 familya ve 253 cinse ait 442 takson kaydetmişlerdir. Ayrıca 38 familya ve 74 cinse ait 155 takson tarafımızca tespit edilmiştir. Bizim çalışmamızın sonuçları ile birlikte alanda toplam 78 familyaya ait 813 bitki taksonu tespit edilmiştir. Bunlardan 35 takson endemiktir.

Karkamış'ın doğal bitki örtüsü bugün bozkırdır. Bu bozkırın ana elementi *Acanthophyllum verticillatum* (Willd) Hand.-Mazz., *Alhagi mauroprum* Medic., *Bromus macrostachys* Desf., *Convolvulus reticulatus* Choisy and *Tymus syriacus* Boiss.'dir. Karkamış ve yakın çevresinde Garig, Bozkır ve Sulak alan vejetasyonu olmak üzere üç ana vejetasyon tipi bulunmaktadır.

Garig, kayalık alanlarda genellikle kserofit çalı bitkilerinden oluşur. Yaygın türleri, *Amygdalus arabica* Oliv., *Rhamnus oleoides* L. subsp. *graecus* (Boiss & Reut.) Holmboe, *Crataegus monogyna* Jacq. subsp. *monogyna*, *Capparis ovata* Desf. var. *palaestinum* Zoh., *Nerium oleander* L., *Celtis tournefortii* Lam., *Rhus coriaria* L., *Ephedra campylopoda* C.A. Mey and *Rosa canina* L. 'dir.

Bozkır, çok geniş alanlar tutan, tek ve çok yıllık otlar ile yarı odunsu bodur bitkilerin E. Özuslu ve A. Z. Tel / Derleme Dergisi, 3(2): 9-30, 2010 12 baskın olduğu, kireçtaşı alanlarda yer alır. Yaygın türleri, *Astragalus russelii* Banks & Sol., *Centaurea virgata* Lam., *Artemisia herba-alba* Asso, *Fagonia olivieri* DC., *Convolvulus aucheri* Choisy, *Verbascum orientale* (L.) All., *Hypericum capitatum* Choisy var. *capitatum*, *Prosopis farcta* (Banks & Sol.) Macbr., *Gundelia tournefortii* L. var. *armata* Freyn & Sint., *Echinops viscosus* DC. subsp. *bithynicus* (Boiss.) Rech.f., *Onosma sericeum* Willd., *Teucrium polium* L., *Thymbra spicata* L. var. *spicata*, *Fumana arabica* (L.) Spach var. *arabica*, *Linum mucronatum* Bertol. subsp. *mucronatum*, *Aegilops biuncialis* Vis., *Eremopoa persica* (Trin.) Roshev., *Hordeum spontaneum* C. Koch and *Poa bulbosa* L. 'dir.

Sulak Alan Vejetasyonu

Fırat nehri içinde ve kıyı şeridinde yetişen, otsu ve odunsu sucül bitkilerdir. Yaygın türleri, *Najas minor* All., *Potamogeton crispus* L., *Typha domingensis* Pers., *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud., *Cyperus longus* L., *Juncus inflexus* L., *Saccharum ravennae* (L.) Murray, *Mentha aquatica* L., *Scirpoides holoschoenus* (L.) Sojak, *Polygonum lapathifolium* L., *Juncus inflexus* L., *Veronica anagallis-aquatica* L., *Nasturtium officinale* R.Br., *Tamarix smyrnensis* Bunge, *Rubus sanctus* Schreb., *Populus euphratica* Oliv., *Salix alba* L. and. *Vitex pseudo-negundo* (Hauskn. ex Bornm.) Hand.- Mazz. 'dir.

Alanda bulunan endemik ve nadir bitki türleri listesi:

Çizelge D.1 - Endemik Türler ve Türlerin Tehlike Durumu (ÇŞİM,2015)

1. <i>Acanthus dioscoridis</i> L. var. <i>perringii</i> (Siehe) E. Hossain	VU (B1 a,b and B2 a,b)
2. <i>Alcea apterocarpa</i> (Fenzl) Boiss.	LC
3. <i>Anthemis wiedemanniana</i> Fisch. & C.A. Mey.	LC
4. <i>Arum dioscoridis</i> Sibth. & Sm. var. <i>luschanii</i> R. R. Mill.	NT
5. <i>Arenaria sabulina</i> Griseb	LC
6. <i>Centaurea sclerolepis</i> Boiss.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
7. <i>Hypericum capitatum</i> Choisy var. <i>capitatum</i>	VU (B1 a,b and B2 a,b)
8. <i>Hypericum salsolifolium</i> Hand.-Mazz.	DD
9. <i>Leucocyclus formosus</i> Boiss. subsp. <i>amanicus</i> (Rech.f.) Huber-Morat & Grierson	NT
10. <i>Lycium anatolicum</i> A. Baytop & R.R. Mill.	LC
11. <i>Nonea macrosperma</i> Boiss. & Heldr	LC
12. <i>Onosma polioxanthum</i> Rech. f.	LC
13. <i>Salvia euphratica</i> Montbret, Aucher & Rech.f. var. <i>leiocalycinus</i> (Rech. f.) Hedge	NT
14. <i>Verbascum diversifolium</i> Hochst.	VU (B1 a,b and B2 a,b)

Çizelge D.2 - Nadir Türler(ÇŞİM,2015)

1. <i>Alcea acaulis</i> (Cav.) Alef	CR (B1 a,b and B2 a,b)
2. <i>Argyrobium crotalarioides</i> Jaub. & Spach	VU (B1 a,b and B2 a,b)
3. <i>Astragalus russelii</i> Banks & Sol.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
4. <i>Crepis syriaca</i> (Bornm.) Babç. & Navashin	VU (B1 a,b and B2 a,b)
5. <i>Euphorbia oxyodonta</i> Boiss. & Hausskn.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
6. <i>Fagonia olivieri</i> DC.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
7. <i>Hedysarum pannosum</i> Boiss.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
8. <i>Gypsophila antari</i> Post & Beauverd	VU (B1 a,b and B2 a,b)
9. <i>Lycium shawii</i> Roem. & Schult. var. <i>leptophyllum</i> (Dunal) Tackh. & Boulos ex A. Baytop	VU (B1 a,b and B2 a,b)

10. <i>Papaver argemone</i> L. subsp. <i>nigrotinctum</i> (Fedde) Kadereit	EN (B1 a,b and B2 a,b)
11. <i>Picris srigosa</i> M. Bieb. subsp. <i>macrotricha</i> Lack	VU (B1 a,b and B2 a,b)
12. <i>Taraxacum sintenisii</i> Dahlst.	DD
13. <i>Verbascum alepense</i> Benth.	VU (B1 a,b and B2 a,b)
14. <i>Vicia aintabensis</i> Boiss. & Hausskn. ex Boiss.	(B1 a,b and B2 a,b)

Fırat Kavağı (*Populus euphraticus*)

Fırat kavağı, Suriye sınırlarından başlayarak kuzeyde Atatürk barajına kadar görmek mümkündür. Kavağın en güzel örnekleri ise Suriye sınırı, Birecik, Halfeti ve Karkamış'ta görülmektedir. Fırat kavağı 10- 20 metre boyuna ulaşabilen bir ağaçtır. Kabuğu açık gri - kahverengi rengindedir. Mayıs sonu Haziran başında çiçeklenir. Tuza dayanıklılığı, kuraklığa uyumu, rüzgar ve kum fırtınalarına karşı dayanıklılığı ile zor koşullarda hayatta kalabilmektedir.

Resim D.7 - Fırat Kavağı / Nadja Rüger (www.birecikdogasi.org.tr)

Alanın Faunası

Karkamış sulak alanı, birçok çift yaşamlı ve balık türü barındırmakta olup, alanda ve yakın çevresinde birçok kelebek ve memeli hayvan da yayılış göstermektedir. Karkamış bölgesi 2000 yılında baraj haline dönüştürülmüştür. Alanda 110 kuş türü [11, 6], 46 Sürüngen ve çift yaşamlı [5], 13 balık [13], 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli [5, 16, 10, 9] bulunmaktadır. Alan, nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan *Rafetus euphraticus* (Fırat Kaplumbağası) için son derece önemli bir alandır. Ayrıca alanda *Aythya nyroca* (pasbaş pakta) ve *Porphyrio porphyrio* (sazhorozu) üremektedir. Alanda, 2001 yılında 40.000 civarında kuş sayımı yapıldığı belirtilmiştir [6]. Alanda *Hyaena hyaena* (Çizgili Sırtlan)'nın da bulunduğu kaydedilmiştir [5].

Güney Fırat Havzası Karkamış bölgesinde ülkemizde ve dünyada nesli tehlike altında olan ve 13 E. Özusu ve A. Z. Tel / Derleme Dergisi, 3(2): 9-30, 2010 kırmızı liste de yer alan *Rafetus euphraticus* (Fırat kaplumbağası), *Varanus griseus* (Çöl Varanı), *Francolinus francolinus* (Turaç) ve *Phalacrocorax pygmeus* (Küçük Karabatak) türlerinin dağılım gösterdiği ve barındığı belirlenmiştir.

Örümcekler

Bölge örümcekler bakımından oldukça zengindir. Alan ve çevresinde 57 örümcek türü tespit edilmiştir. [10]. Alanda bulunan örümcek türlerinin listesi ek-5'te verilmiştir.

Kelebekler

Bölge Kelebekler bakımından da son derece zengin bir alandır. Alanda 6 kelebek türü tespit edilmiştir [5]. Bunlar; *Gegenes nostrodamus*, *Euchloe belemia belemia*, *Gonepteryx cleopatra taurica*, *Danaus chrysippus chrysippus*, *Melanargia titea standfussi*, *Pseudochazara thelephassa* türleridir.

Bahıklar

Balık popülasyonu olarak Güney Fırat nehrinde başta *Barbus rajanorum* (Bıyıklı balık), *Chalchalburnus mossulensis* (Musul Kolyozu), *Capoeta trutta* (İnbalıği), *Carasobarbus luteus* (Sarı benli), *Mugil abu* (Kefal), *Choondostroma regilum* (Karaburun), *Tor grypus* (Şabut), *Acanthobrama marmid* (Marmid), *Cyprinion macrostomus* (Benekli sazan), *Nemacheilus tigris* (Dicle çöpcü balığı), *Aspius vorax* (Sis balığı), *Glyptothorax firaticus* (Vantuzlu yayın) ve *Cyprinus carpio* (Aynalı Sazan) balıkları bulunmaktadır. Bu balıklardan, en fazla Sis balığı, İn balığı ve Bıyıklı balık avlanmaktadır. Bir yıllık av miktarı 4 ton/yıldır.

Sürüngenler ve Çift Yaşamlılar

Alan ve çevresi sürüngenler ve çiftyaşamlılar bakımından oldukça zengindir. Bölgenin Suriye çölüyle doğrudan coğrafi ilişki içinde olması ve genellikle sıcak ve kuru olan iklim koşulları, Güneydoğu Anadolu'nun Türkiye'nin diğer bölgelerine oranla daha zengin bir sürüngen ve çift yaşamlı çeşitliliği barındırmasına neden olmuştur. Bölgede, *Triturus vittatus* (Şeritli semender); 4 tür kurbağa (*Hyla savignyi*, *Bufo viridis*, *Pelobates syriacus*, *Rana ridibunda*); 3 tür kaplumbağa (*Rafetus euphraticus*, *Emys orbicularis*, *Testudo graeca*) bulunmaktadır.

Rafetus euphraticus (Fırat kaplumbağası) küresel ölçekte tehdit altında olan Fırat ve Dicle havzalarına endemik bir türdür ve tehlike kategorisi [çok tehlikede (CR)]'dır. Fırat kaplumbağası'nın yetişkin ve genç bireyleri sığ, yavaş akışlı, sıcak suları tercih etmektedir. Fırat Kaplumbağası'nın günümüzde bilinen dağılım sahası, Güneydoğu Anadolu'dan başlayarak, Suriye, Irak ve Güneybatı İran'ı içene almaktadır. *Rafetus euphraticus*, Fırat nehrinde nadiren suyun fazla ve akıntının çok olduğu ana kol üzerinde görülürler. Daha ziyade, ana kol üzerindeki akıntının nispeten az ve sığ olduğu ceplerde, ana Fırat ile bağlantı yapan derelerin ağız bölgelerinde ve bu derelerin iç kısımlarında görülürler. Dünya ölçeğinde nesli tehlike altında olan Fırat kaplumbağası, sırt bölgesi koyu yeşilden açık kahverengine kadar değişen renklerde, karın bölgesi beyaz olan bir kaplumbağa türüdür. Başlarının uç kısmında küçük, yumuşak hortumsu bir uzuv vardır. Bu uzuv sayesinde nefes alırlar. Boyları ortalama 40 cm'dir. Genellikle dibi çamurlu göl ve

nehirleri yaşam alanı olarak seçerler. Fırat ve Dicle nehirlerinin alt bölgelerinde ve kollarında dağılım göstermektedir.

Alanda bulunan bir diğer önemli tür ise *Varanus griseus* (Çöl varanı)'dır. Özellikle Birecik'e yakın bölgelerde bulunan yarı çöl alanlarında yaşayan oldukça nadir bir canlı türüdür. *Varanus griseus*'un uzun, ince ve çatalı bir dili vardır. Çok iri olmasından dolayı "dev kertenkele" olarak da adlandırılır. Sirtında koyu kahverengi ya da siyah, enine şeritler bulunur. Yaşlandıkça bu şeritler kaybolur. Küçük kertenkeleler, kuşlar ve diğer sürüngenlerin (yılanlar vb.) yumurtalarıyla beslenir. Toprağı kazabilir ve ağaca tırmanabilir. Çöl varanlarının boyları 100–130 cm kadardır.

Çizelge D.3 - Alanda bulunan sürüngen ve çift yaşamlı türleri (ÇŞİM,2015)

<i>Triturus vittatus</i>	Şeritli Semender
<i>Salamandra salamandra</i>	Lekeli Semender
<i>Bufo viridis</i>	Gece Kurbağası
<i>Hyla savignyi</i>	Yeşil Kurbağa
<i>Pelobates syriacus</i>	Toprak Kurbağası
<i>Rana ridibunda</i>	Ova Kurbağası
<i>Emys orbicularis</i>	Benekli Kaplumbağa
<i>Mauremys caspica</i>	Çizgili Kaplumbağa
<i>Rafetus euphraticus</i>	Fırat Kaplumbağası
<i>Testudo graeca</i>	Tosbağa
<i>Cyrtopodion heterocercus</i>	Mardin Keleri
<i>Cyrtopodion kotschyi</i>	İnce Parmaklı Keler
<i>Laudakia stellio</i>	Dikenli Keler
<i>Trapelus ruderata</i>	Bozkır Keleri
<i>Chamaeleo chameleon</i>	Bukalemun
<i>Lacerta cappadocica</i>	Kayseri Kertenkelesi
<i>Lacerta trilineata</i>	İri Yeşil Kertenkele
<i>Ophisops elegans</i>	Tarla Kertenkelesi
<i>Ablepharus kitaibellii</i>	İnce Kertenkele
<i>Chalcides ocellatus</i>	Benekli Kertenkele
<i>Eumeces schneideri</i>	Sarı Kertenkele
<i>Mabuya aurata</i>	Tıknaç Kertenkele
<i>Mabuya vittata</i>	Şeritli Kertenkele
<i>Blanus strauchi</i>	Kör Kertenkele
<i>Eryx jaculus</i>	Mahmuzlu Yılan
<i>Coluber najadum</i>	İnce (Ok)
<i>Coluber collaris</i>	Toros Yılanı
<i>Eirenis collaris</i>	Yakalı Yılan
<i>Eirenis decemlineatus</i>	Çizgili Yılan
<i>Eirenis modestus</i>	Uysal Yılan
<i>Eirenis rothi</i>	Kudüs Yılanı
<i>Elaphe quatuorlineata</i>	Sarı Yılan
<i>Hemorrhois nummifer</i>	Sikkeli Yılan
<i>Hierophis jugularis</i>	Kara Yılan
<i>Hierophis schmidtii</i>	Kırmızı Yılan
<i>Malpolon monspessulanus</i>	Çukur Başlı Yılan
<i>Natrix natrix</i>	Yarı Sucul Yılan
<i>Natrix tessellata</i>	Su Yılanı

<i>Rhynchocalamus melanocephalus</i>	Toprak Yılanı
<i>Telescopus fallax</i>	Kedi Gözlü Yılan
<i>Typhlops vermicularis</i>	Kör Yılan
<i>Macrovipera lebetina</i>	Koca Engerek
<i>Asaccus elisae</i>	
<i>Eublepharis angramainyu</i>	
<i>Acanthodactylus boskianus</i>	
<i>Leptotyphlops macrorhynchus</i>	

Fırat Kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*)

Fırat kaplumbağası küresel ölçekte tehdit altında olan bir türdür ve nesli çok tehlikede (CR) kategorisindedir. Yetişkin ve genç bireyleri sığ, yavaş akışlı, sıcak suları tercih etmektedir. Fırat Kaplumbağası'nın günümüzde bilinen dağılım sahası, Güneydoğu Anadolu'dan başlayarak, Suriye, Irak ve Güneybatı İran'ı içene almaktadır. Türün dağılımının en kuzey sınırı olarak Fırat'ın bir yan kolu olan Zengiber deresi bilinmektedir. Fırat nehrinde Birecik, Halfeti, Karkamış ve çevresi Güney Fırat havzasındaki yaşadığı alanlardır. Fırat nehri boyunca kuzeyden güneye doğru hareket ettikçe nehir giderek daha durgun akmakta, nehir yatağının bir hayli genişlediği, hem nehrin kıyılarında geniş kum bantlarının hem de nehir içerisinde oldukça geniş kum adacıklarının oluştuğu görülmektedir. Böyle, habitatlar türün yumurtlaması için uygun alanlardır.

Fırat Kaplumbağası, Fırat nehrinde nadiren suyun fazla ve akıntının çok olduğu ana kol üzerinde görülürler. Daha ziyade, ana kol üzerindeki akıntının nispeten az ve sığ olduğu ceplerde, ana Fırat ile bağlantı yapan derelerin ağız bölgelerinde ve bu derelerin iç kısımlarında görülürler. Ancak, Atatürk ve Birecik barajlarının tamamlanmasıyla, bu koşullar Fırat nehri üzerinde çok azalmıştır.

Resim D.8 - Fırat Kaplumbağası / Cüneyt Oğuztüzün (www.birecikdogasi.org.tr)

Kuşlar

Karkamış sulak alanı, hemen her mevsim kuşların barınmalarına imkân vermesi, ılıman iklim koşullarına ve uygun habitatların bulunması, değişik türlerin beslenmesi, barınması ve güven içinde kuluçka yapması, böcek, solucan, kurbağa, balık gibi besin maddelerince zengin olması nedeniyle de kuşlar için ideal bir ortamdır. Bugüne kadar yapılan araştırmalar neticesinde alan ve çevresinde 110 kuş türü tespit edilmiştir. Bunlardan *Aythya nyroca* (Pasbaş patka) ve *Porphyrus porphyrio* (Şazhorozu) alanda üremektedir. Alanda, 2001 yılında 40.000 civarında kuş sayımı yapıldığı belirtilmiştir. (Kılıç ve Eken, 2004). 15-16.01.2005 tarihinde Doğa Derneği organizasyonu ile yapılan Türkiye geneli Kış Ortası Su Kuşu envanter çalışmalarından Karkamış'ta 118.434 kuş sayılmıştır.

Çizelge D.4 - Güney Fırat Havzası- Karakmış Sulak Alanında Gözlemlenen Kuş Türleri Sayımı (ÇŞİM,2015)

Latince Adı	Türkçe Adı	Sayı
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	1
<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	3
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğütbülülü	4
<i>Luscinia svecica</i>	Buğdaycıl	1
<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın	1
<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı	140
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	3
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	30
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Saz Bülbülü	1
<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	1
<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş	1
<i>Motacilla alba</i>	Akkuyruksallayan	1
<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş	1
<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı	238
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	VU- NT
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	16
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	4
<i>Tringa glareola</i>	Orman Düdükçünü	1
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	3
<i>Botaurus stellaris</i>	Balaban	1
<i>Luscinia svecica</i>	Buğdaycıl	1
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	15
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	1
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	14
<i>Aythya nyroca</i>	Pasbaş Patka	2
<i>Tringa glareola</i>	Orman Düdükçünü	20
<i>Tringa nebularia</i>	Yeşilbacak	1
<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	1
<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	3
<i>Philomachus pugnax</i>	Döğüşkenkuş	20
<i>Gallinago gallinago</i>	Su Çulluğu	40
<i>Porphyrio porphyrio</i>	Sazhorozu	1
<i>Cettia cetti</i>	Kamış Bülbülü	1
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	10
<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkgaga	80
<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli Patka	45
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	200
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	320
<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Akbalıkçıl	2
<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka	15
<i>Anas penelope</i>	Fiyu	150
<i>Anas querquedula</i>	Çıkrıkçın	40
<i>Larus armenicus</i>	Van Gölü Martısı	15

<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı	150
<i>Falco naumanni</i>	Küçük Kerkenez	10
<i>Ammoperdix griseogularis</i>	Kum Kekliği	8
<i>Pernis apivorus</i>	Arı Şahini	1
<i>Ceryle rudis</i>	Alaca Yalıçapkını	1
<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	1
<i>Cettia cetti</i>	Kamış Bülbülü	1
<i>Athena noctua</i>	Kukumav	1
<i>Fringilla monticola</i>	Turaç	1
<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga	250
<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga	7
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	10
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	4
<i>Podiceps nigricollis</i>	Karaboyunlu Batağan	3
<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	15
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	4000
<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	1
<i>Corvus corone</i>	Leş Kargası	10
<i>Corvus frugilegus</i>	Ekin Kargası	25
<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka	40
<i>Netta rufina</i>	Macar Ördeği	1
<i>Motacilla alba</i>	Akkuyruksallayan	2
<i>Oenanthe finschii</i>	Aksırtlı Kuyrukkakan	1
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	1
<i>Alcedo atthis</i>	Yalıçapkını	1
<i>Athena noctua</i>	Kukumav	1
<i>Hoplopterus spinosus</i>	Mahmuzlu Kızkuşu	2
<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Akbalıkçıl	1
<i>Delichon urbica</i>	Ev Kırlangıcı	
<i>Corvus corone</i>	Leş Kargası	6
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	10
<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	1
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	14
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	
<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	1
<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	6
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	
<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	
<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	6
<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	
<i>Corvus corone</i>	Leş Kargası	5
<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	
<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	1
<i>Upupa epops</i>	İbibik	1
<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	3
<i>Motacilla alba</i>	Akkuyruksallayan	1

<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	
<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	6
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	30
<i>Rhodospiza obsoleta</i>	Boz Alamecek	2
<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	12
<i>Ceryle rudis</i>	Alaca Yalıçapkını	3
<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Akbalıkçıl	NT- NT
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	44
<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	2
<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	1
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	1
<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	4
<i>Lanius collurio</i>	Kızılsırtlı Örümcekkuşu	4
<i>Hippolais pallida</i>	Ak Mukallit	2
<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	7
<i>Ardeola ralloides</i>	Alaca Balıkçıl	2
<i>Chlidonias leucopterus</i>	Akkanatlı Sumru	85
<i>Ceryle rudis</i>	Alaca Yalıçapkını	1
<i>Passer moabiticus</i>	Küçük serçe	4
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	10
<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	
<i>Geronticus eremita</i>	Kelaynak	3
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	5
<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	
<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Akbalıkçıl	1
<i>Riparia riparia</i>	Kum Kırlangıcı	
<i>Ixobrychus minutus</i>	Küçük Balaban	1
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	6
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	8
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Saz Bülbülü	2
<i>Corvus corone</i>	Leş Kargası	
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Büyük Kamışçın	2
<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi	1
<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	3
<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	5
<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	2
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	8
<i>Aythya nyroca</i>	Pasbaş Patka	4
<i>Sylvia mystacea</i>	Pembe Göğüslü Ötleğen	1
<i>Athena noctua</i>	Kukumav	3
<i>Prinia gracilis</i>	Dikkuyruklu Ötleğen	8
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	
<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük Batağan	28
<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	60
<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	11
<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Küçük Karabatak	64
<i>Botaurus stellaris</i>	Balaban	1

<i>Egretta garzetta</i>	Küçük Akbalıkcıl	3
<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkcıl	9
<i>Anas penelope</i>	Fiyu	83
<i>Anas strepera</i>	Boz Ördek	171
<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	59
<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga	24
<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş Patka	402
<i>Aythya nyroca</i>	Pasbaş Patka	8
<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli Patka	31
<i>Gallinula chloropus</i>	Saztavuğu	814
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	45930
<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu	4
<i>Limosa limosa</i>	Çamurçullğu	10
<i>Tringa totanus</i>	Kızılacak	4
<i>Tringa ochropus</i>	Yeşil Düdükçün	15
<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere Düdükçünü	3
<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş Martı	473
<i>Larus armenicus</i>	Van Gölü Martısı	2

Çizelge D.5 - 2007 kış ortası kuş sayımı (Doğa Derneği)

Kod	Türkçe	Latince	73.964
20	Kızılgerdanlı Dalgıç	<i>Gavia stellata</i>	0
30	Kara gerdanlı dalgıç	<i>Gavia arctica</i>	0
70	Küçük batağan	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	526
90	Bahri	<i>Podiceps cristatus</i>	20
100	Kızıl boyunlu batağan	<i>Podiceps grisegena</i>	0
120	Kara boyunlu batağan	<i>Podiceps nigricollis</i>	11
462	Yelkovan	<i>Puffinus yelkouan</i>	0
720	Karabatak	<i>Phalacrocorax carbo</i>	47
800	Tepeli karabatak	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	0
820	Küçük karabatak	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	156
880	Ak pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	0
890	Tepeli pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	0

950	Balaban	<i>Botaurus stellaris</i>	0
1010	Gece balıkçılı	<i>Nycticorax nycticorax</i>	0
1110	Sığır Balıkçılı	<i>Bubulcus ibis</i>	0
1190	Küçük ak balıkçıl	<i>Egretta garzetta</i>	0
1210	Büyük ak balıkçıl	<i>Egretta alba</i>	0
1220	Gri balıkçıl	<i>Ardea cinerea</i>	2
1310	Kara leylek	<i>Ciconia nigra</i>	0
1340	Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	0
1360	Çeltikçi	<i>Plegadis falcinellus</i>	0
1440	Kaşıkçı	<i>Platalea leucorodia</i>	0
1470	Flamingo	<i>Phoenicopterus ruber</i>	0
1520	Kuğu	<i>Cygnus olor</i>	0
1530	Küçük kuğu	<i>Cygnus columbianus</i>	0
1540	Ötücü kuğu	<i>Cygnus cygnus</i>	0
1590	Sakarca	<i>Anser albifrons</i>	0
1600	Tarla Kazı	<i>Anser fabalis</i>	0
1610	Boz Kaz	<i>Anser anser</i>	0
1690	Sibirya Kazı	<i>Branta ruficollis</i>	0
1710	Angıt	<i>Tadorna ferruginea</i>	0
1730	Suna	<i>Tadorna tadorna</i>	0
1790	Fiyu	<i>Anas penelope</i>	178
1820	Boz ördek	<i>Anas strepera</i>	157
1840	Çamurcun	<i>Anas crecca</i>	178
1860	Yeşilbaş	<i>Anas platyrhynchos</i>	358
1890	Kılkuyruk	<i>Anas acuta</i>	6
1910	Çıkrıkçın	<i>Anas querquedula</i>	0
1940	Kaşıkçaga	<i>Anas clypeata</i>	719
1960	Macar ördeği	<i>Netta rufina</i>	5
1980	Elmabaş patka	<i>Aythya ferina</i>	3.797

2020	Pasbaş patka	<i>Aythya nyroca</i>	16
2030	Tepeli patka	<i>Aythya fuligula</i>	420
2040	Karabaş Patka	<i>Aythya Marila</i>	0
2120	Telkuyruk	<i>Clangula hyemalis</i>	0
2180	Altingöz	<i>Bucephala clangula</i>	0
2200	Sütlabi	<i>Mergus albellus</i>	0
2210	Tarakdiş	<i>Mergus serrator</i>	0
2230	Büyük tarakdiş	<i>Mergus merganser</i>	0
2260	Dikkuyruk	<i>Oxyura leucocephala</i>	0
2600	Saz Delicisi	<i>Circus aeruginosus</i>	0
4070	Su kılavuzu	<i>Rallus aquaticus</i>	5
4240	Saztavuğu	<i>Gallinula chloropus</i>	144
4270	Sazhorozu	<i>Porphyrio porphyrio</i>	0
4290	Sakarmeke	<i>Fulica atra</i>	66.180
4330	Turna	<i>Grus grus</i>	0
4500	Poyrazkuşu	<i>Haematopus ostralegus</i>	0
4560	Kılıçgaga	<i>Recurvirostra avosetta</i>	0
4700	Halkalı cılibit	<i>Charadrius hiaticula</i>	6
4770	Akça cılibit	<i>Charadrius alexandrinus</i>	0
4850	Altın yağmurcun	<i>Pluvialis apricaria</i>	0
4860	Gümüş yağmurcun	<i>Pluvialis squatarola</i>	0
4930	Kızkuşu	<i>Vanellus vanellus</i>	102
4960	Büyük kumkuşu	<i>Calidris canutus</i>	0
4970	Ak Kumkuşu	<i>Calidris alba</i>	0
5010	Küçük kumkuşu	<i>Calidris minuta</i>	1
5020	Sarı bacaklı kumkuşu	<i>Calidris temminckii</i>	0
5120	Kara karınlı kumkuşu	<i>Calidris alpina</i>	0
5140	Sürmeli Kumkuşu	<i>Limicola falcinellus</i>	0
5170	Döğüşkenkuş	<i>Philomachus pugnax</i>	0

5190	Su çulluğu	<i>Gallinago gallinago</i>	0
5290	Çulluk	<i>Scolopax rusticola</i>	0
5320	Çamurçullğu	<i>Limosa limosa</i>	0
5340	Kıyı Çamurçullğu	<i>Limosa lapponica</i>	0
5380	Sürmeli Kervançulluğu	<i>Numenius phaeopus</i>	0
5410	Kervançulluğu	<i>Numenius arquata</i>	0
5450	Kara kızılback	<i>Tringa erythropus</i>	0
5460	Kızılback	<i>Tringa totanus</i>	48
5470	Bataklık düdükcünü	<i>Tringa stagnatilis</i>	0
5480	Yeşilback	<i>Tringa nebularia</i>	11
5530	Yeşil düdükcün	<i>Tringa ochropus</i>	44
5560	Dere düdükcünü	<i>Actitis hypoleucos</i>	0
5610	Taşceviren	<i>Arenaria interpres</i>	0
5730	Büyük karabaş martı	<i>Larus ichthyaetus</i>	0
5750	Akdeniz martısı	<i>Larus melanocephalus</i>	0
5780	Küçük martı	<i>Larus minutus</i>	0
5820	Karabaş martı	<i>Larus ridibundus</i>	244
5850	İnce gagalı martı	<i>Larus genei</i>	0
5900	Küçük gümüş martı	<i>Larus canus</i>	0
5910	Kara sırtlı martı	<i>Larus fuscus</i>	0
5921	Van gölü martısı	<i>Larus armenicus</i>	24
5925	Gümüş martı	<i>Larus cachinnans</i>	0
6060	Hazar sumrusu	<i>Sterna caspia</i>	0
6110	Kara gagalı sumru	<i>Sterna sandvicensis</i>	0
6260	Bıyıklı sumru	<i>Chlidonias hybridus</i>	0
8270	İzmir Yalıçapkını	<i>Halcyon smyrnensis</i>	0
8310	Yalıçapkını	<i>Alcedo atthis</i>	0
8330	Alaca Yalıçapkını	<i>Ceryle rudis</i>	1
	Uzunback	<i>Himantopus himantopus</i>	0

	Kızıl Kumkuşu	<i>Calidris ferruginea</i>	0
	küçük suçulluğu	<i>Lymnicopterus minimus</i>	0
	mahmuzlu kızkuşu	<i>Hoplopterus spinosus</i>	0
	Küçük Balaban	<i>Ixobrycus minitus</i>	0
Ördek ya da meke			400
Tanımsız ördek			158

Resim D.9 - Karkamış Sulak Alanından genel bir görünüm.

Resim D.10 - Karkamış Sulak Alanı Kuş Populasyonları

Resim D.11 - Karkamış'ta kuş popülasyonları

Memeliler

Karkamış sulak alanı ve yakın çevresinde çalışmalar sonucunda *Erinaceus concolor* (Kirpi), *Talpa caeca* (Köstebek), *Vulpes vulpes* (Tilki), *Canis aureus* (Çakal), *Canis lupus* (Kurt), *Caracal caracal* (Karakulak) ,Kör fare, *Lepus lepus* (Tavşan), *Hyaena hyaena* (Sırtlan)'nın bulunduğu tespit edilmiştir. 2001 yılında Sansar ve Saz kedisi (*Felis sylvestris*)'nin alanda ve yakın çevresinde avcılar tarafından görüldüğü belirlenmiştir.

Hyaena hyaena (Çizgili Sırtlan)'ın bir zamanlar Güney Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'da yaygın olarak yaşadığı bilinmektedir. Günümüzde ise ülkemizde çok az sayıda olduğu bilinmektedir. Çizgili sırtlan genellikle bozkırlarda yarı çöl alanlarında, kayalık ve seyrek ağaçlı yerlerde ve ormana yakın alanlarda yaşamaktadır. Çizgili sırtlanın rengi kirli açık sarıdır. Üzerinde siyaha yakın koyu renkli 6-10 cm eninde şeritler bulunmakta ve ensesinden beline kadar sert ve dik killardan oluşan bir yelesi vardır. Ön bacakları arka bacaklarına göre daha uzundur. Leşlerle beslenirler.

D.3.2. Güney Fırat Havzası Rumkale

Rumkale, Hz. İsa'nın havarilerinden Yuhanna'nın İncil'i kaleme almak ve Hıristiyanlığı yaymak amacıyla yaşadığı ve gömüldüğü yer olarak anılmakta ve Hıristiyanlarca kutsal bir yer olarak kabul edilmektedir.

Resim D.12 - Rumkaleden Bir Görünüm

Resim D.13 - Rumkaleye Gelen Ziyaretçiler

Antik dönemden günümüze kadar, Şitamrat, Kal-a Romayta, Hromklay, Ranculat, Kal'at el Rum, Kal'at el Muslimin, Kale-i Zerrin ve Rumkale olarak isimlendirilmiştir. Fırat vadisi'nin Atatürk Barajı ile Birecik ilçesi arasında Gaziantep il sınırları içerisinde uzanan kısımdır. Fırat vadisi genişliği kimi zaman 100 m.'yi bulan, yer yer de dar boğazlar oluşturan kıvrımlardan oluşan, ülkemizin biyoçeşitlilik bakımından en zengin vadilerinden birisidir. Rumkale civarında ve buranın batı ve kuzeyinde Fırat'ın oluşturduğu dik yarlar uzanır. Güneyinde Birecik barajı bulunmaktadır.

Alan, nehrin üstündeki kayalıklarda üreyen yırtıcı kuşlar, bazı su kuşları ve Sahra-Asya yarıçöl biyomu türleri için önemi bir alandır. Kelaynakların (*Geronticus eremita*) yarı yabani bir popülasyonu alanda üremeye devam eder. Ancak bu popülasyonun kaybının önlenmesi için bireyler kış aylarında üreme kafeslerinde tutulmaktadır. Fırat üzerindeki adalardan ve kıyıda plansız kum çekimi bölgenin doğal yapısına büyük zarar vermektedir. Bu alan tarihsel açıdan son derece zengin bir bölgedir. Alanda başlıca Zeugma antik kenti, Rumkale, Elif, Hisar tarihi yapıları ve yerleşim alanları bulunmaktadır. Güney Fırat havzasında bulunan Belkis/Zeugma bugünkü konumuyla, Gaziantep İli Nizip İlçesinin 10 km doğusunda, Fırat nehri kıyısında kurulmuş antik bir kenttir. Büyük İskender'in Generallerinden Selevkos, Nikator I. M.Ö. 300'de, İskender'in Fırat'ı geçtiği bu yerde, kendi adıyla Fırat'ın adını birleştirerek Selevkeya Eupharates ismiyle bu kenti kurmuştur. Bu kentin karşısında eşi Apameia'nın adıyla ikinci bir kent kurarak, bu ikiz kenti bir köprüyle birbirine bağlamıştır. Antik kent M.Ö. 64'de Roma imparatorluğunun topraklarına katılarak, ismi geçit köprü anlamına gelen Zeugma olarak değiştirilmiştir.

Resim D.14 - Zeugma Kalıntıları

Resim D.15 - Zeugma Kalıntıları

Resim D.16 - Zeugma Mozaik Portresi

Antakya'dan Çin'e uzanan tarihi ipek Yolu Zeugmadan geçmekteydi. Ticaretin yoğunluğu, askeri lejyonun ekonomiye katkısı dolayısıyla Zeugma kenti oldukça zenginleşmiştir. Bu zenginlikle birlikte Fırat manzaralı teraslara çok sayıda villa inşa edilmiştir. Villaların tabanı mozaik, duvarlar fresklerle bezenmiş olup, odalar mobilya, heykel ve heykelciklerle donatılmıştır. Mitolojik konulu taban mozaikleri sadece Gaziantep'in değil dünyanın ilgi odağı olmuştur.

Güney Fırat Havzasında yer alan bir diğer tarihsel alan da Rumkale (Hromgla)'dir. Gaziantep İli, Yavuzeli İlçesi, Kasaba Köyü yakınlarında, şehir merkezine 62 km uzaklıktadır. Görkemli yapısı ve tabiat güzellikleri ile görülmeye değer ender yerlerdendir. Hz. İsa'nın havarilerinden Johannes (Yohenna)'in incil'in nüshalarını Rumkalede çoğalttığı ve yine mezarının da burada olduğu rivayet edilmektedir.

Bölgede bulunan önemli yerler arasında Elif-Hisar Anıt Mezarları da bulunmaktadır.

Resim D.17 - Zeugmada Anıt Mezarları

Gaziantep İli Araban İlçesi Elif ve Hisar köylerinde yer alan bu anıt mezarlar M.S. 2. yy'da kesme taşlardan yapılmıştır. Ayrıca tarihsel yerlerden Elif Anıt Mezarı, Araban ilçesi'nin Elif Köyü'ndedir. Gaziantep ili Araban ilçesi Hisar Köyünde bulunmakta olan anıt mezar günümüze kadar sağlam olarak gelebilmiştir. Hisar Anıt Mezarı, 10-11 metre yüksekliktedir.

Süsleme yönünden çok sade bir özelliğe sahip olan bu yapının, kimin adına ve kim tarafından hangi tarihte inşa ettirildiği bilinmemektedir. Ancak M.S. 2. yüzyıl başlarında yapıldığı tahmin edilmektedir.

Resim D.18 - Arabanda Bulunan Hisar Anıt Mezarı

D.3.3. Tahtaköprü Baraj Gölü

Tahtaköprü Barajı, Karasu Çayı üzerinde, sulama amacı ile 1967 -1975 yılları arasında inşa edilmiş bir barajdır. Toprak gövde dolgu tipi olan barajın gövde hacmi 2142000 m³, normal su kotunda göl hacmi 200.00 hm³, normal su kotunda göl alanı 23.40 km²'dir. 11575 hektarlık bir alana sulama hizmeti vermektedir.

Gaziantep İli islahiye İlçesi; Yesemek, Ortaklı, Aşağıbilenler ve Ağalarobası köylerinin arazileri üzerinde bulunmaktadır. Bölge kuş türleri bakımından zengin bir potansiyele sahip olup birçok kuş türünün de üreme alanıdır.

Resim D.19 - Tahtaköprüden Bir Görünüm

Göçmen kuşların geliş dönüş zamanları Ekim sonlarında başlayıp kasım ayı içinde geçişlerini yaparlar. Barajda kışlayan kuşların gelmeleri yine Kasım, Aralık hatta Ocak ayının ilk haftasına kadar uzayabilmektedir. Dönüşleri ise Mart ayının ilk hafta sonunda başlar, Mayıs ayı sonuna kadar devam eder.

Çizelge D.6 - Tahta Köprüde Bulunan Kuş Türleri (Doğa Derneği,2013)

ALANDA GÖZLENEN KUŞ TÜRLERİ		
Kışlayan Kuşlar:	Kuluçkaya yatan kuşlar	Göçeden Kuşlar:
Bozkaz	Turaç	Uzunbacak Kılıçgaga
Bozördek	Kınalıkeklik	Küçük yağmur kuşu
Çamurcun	Bıldırcın	Akkuyruk, kız kuşu
Yeşilbaş	Bataklık Kırlangıcı	Yeşil Düdükçü
Kılördek	Üveyik	Karakuyruk
Macarördeği	Peçeli Baykuş	Bataklık kırlangıcı
Dikkuyruk	Arı Kuşu	Kadı Kuşu
	Kızıl Kırlangıç	Palamut kuşu
	Arap Bülbülü	Tepeli Gugukkuşu
	Saz bülbülü	Akkanat tarla kuşu
	Serçe	İbibik
	Saka	Dövüşken kuş
		Büyük balıkçıl
		Kızıl bacak

D.3.3. Karasu Çayı ve Kaynak Gölü(Karagöl)

Gaziantep'in batı kesiminde yer alan İslahiye ilçe topraklarının batı ve doğusu engebeli, orta alanları ise düzlüktür. Batısında Amanos Dağlarının doğu uzantıları, doğusunda ise, Sof (Kartal) Dağı bulunmaktadır. İslahiye Ovası bu dağların arasında güneybatı kuzeydoğu doğrultusunda uzanır. Amanos (Nur) ve Sof Dağlarından doğan çok sayıda çay ve dereler ovayı suladıktan sonra Asi Nehri'ne katılır. Bu akarsuların en önemlisi Karasu Çayı'dır. Bu çayın üzerine sulama ve taşkınları önlemek amacı ile Tahtaköprü Barajı kurulmuştur.

Karasu Çayının (Karaçay) akarsu yüzey alanı 60 ha'dır. Son yıllarda özellikle tarla açmak amacıyla bataklıklar kurutulmak istenmektedir. Karasu Çayının kaynağı durumunda olan Karasu Kaynak Gölünün (Karagöl) yüzey alanı 50 ha olup, etrafı sazlık ve kısmen de bataklıktır. Ayrıca gölün üzerinde birçok yüzen adacıklar mevcuttur. Göçmen kuşlarının göç yolu üzerinde olan ve bu kuşlara beslenme, barınma ve üreme imkanı sağlayan Karasu Çayı ve kaynak gölü bir çok kuş türüne de doğal yaşam ortamı sağlamaktadır.

Resim D.20 - Karasu ayı

Çizelge D.7 - Alanda Bulunan Bitki Trleri

ALANDA BULUNAN BİTKİ TRLERİ	
Hasırotu	<i>Juncus inflexus</i>
Topuz	<i>Echinops ritro</i>
Birant meşesi	<i>Quercus brantii</i>
	<i>Bellis perennis</i>
Meryemana dikenini	<i>Carduus nutans</i> subsp. <i>nutans</i>
Dikenli marul	<i>Lactuca syriaca</i>
Kanarya otu	<i>Senecio vernalis</i>
Dam koruğu	<i>Sedum litareum</i>
Yonca	<i>Trifolium arvense</i> var. <i>arvense</i>
	<i>Moltkia coerulea</i>
	<i>Asyneuma virgatum</i>
Papatya	<i>Anthemis pectinata</i>
Alman papatyası	<i>Anthemis tinctoria</i>
Yabani hindiba	<i>Cichorium intybus</i>
Konak	<i>Crepis foetida</i>
Mahmude otu	<i>Convolvulus arvensis</i>
Kevke	<i>Alyssum desertorum</i>
	<i>Thlaspi perfoliatum</i>
	<i>Carex otrubae</i>
Tilki kuyruğu	<i>Alopecurus pratensis</i>
Hatmi	<i>Alcea pallida</i>
	<i>Ceratophyllum submersum</i>
Dağ ayı	<i>Stachys cretica</i>
Su dikenini	<i>Cirsium vulgare</i>
Yıllanyastığı	<i>Arum dioscoridis</i>
	<i>Scandlx iberica</i>
Ayı penesi	<i>Acanthus syriacus</i>
Sarmaşık	<i>Hedera helix</i>
Ayı fındığı	<i>Styrax officinalis</i>
Yabani kiraz	<i>Cerasus microcarpa</i>

	<i>subsp microcarpa.</i>
Ada çayı	<i>Salvia indica</i>
	<i>Morina persica</i>
Yonca	<i>Trifolium campastre</i>
Yonca	<i>Trifolium repens</i>
	<i>Gaucium grandiflorum</i>
Gelincik	<i>Papaver rhoeas</i>
Kuzukulağı	<i>Rumex pulcher</i>
Düğün çiçeği	<i>Ranunculus argyreus</i>
Karaçalı	<i>Paliurus spina- christi</i>
Kuşburnu	<i>Rosa canina</i>
Böğürtlen	<i>Rubus sanctus</i>
Yoğurtotu	<i>Galium aperine</i>
	<i>Thypha latifolia</i>
	<i>Echium italicum</i>
İncir	<i>Ficus carica</i>
Alıç	<i>Crateagus orientalis</i>
Çirişotu	<i>Asphodelus giganteae</i>

Çizelge D.8 - Alanda Bulunan Kuş Türleri

ALANDA GÖZLENEN KUŞ TÜRLERİ		
Kışlayan Kuşlar	Kuluçkaya yatan kuşlar	Göçeden Kuşlar
Bozkaz	Turaç	Uzunbacak Kılıçgaga
Bozördek	Kınalıkeklik	Küçük yağmur kuşu
Çamurcun	Bıldırcın	Akkuyruk, kız kuşu
Yeşilbaş	Bataklık Kırlangıcı	Yeşil Düdükçü
Kılördek	Üveyik	Karakuyruk
Macarördeği	Peçeli Baykuş	Bataklık kırlangıcı
Dikkuyruk	Arı Kuşu	Kadı Kuşu
	Kızıl Kırlangıç	Palamut kuşu
	Arap Bülbülü	Tepeli Gugukkuşu
	Saz bülbülü	Akkanat tarla kuşu
	Serçe	İbibik
	Saka	Dövüşken kuş
		Büyük balıkçıl
		Kızıl bacak

D.4. Flora

D.4.1. Habitat ve Toplulukları

Bu konuda harita üzerinde dökülmüş bir çalışma bulunmamaktadır.

D.4.2. Türler ve Populasyonlar:

"Flora of Turkey"e göre Gaziantep ilinde 645 adet bitki türü bulunmaktadır. Bu bitki türleri içerisinde 56 tanesi endemiktir.

Çizelge D.9 - "Flora Of Turkey"e Göre İlimizde Yayılışı Gösterilen 55 Endemik Bitkinin
 Familya, Tür ve Türkçe Adı

Sıra No	Familya	Tür	Türkçe Adı
1	Apiaceae (Umbelliferae) (Maydonazgiller)	<i>Ferulago kurdica</i> Post	Kışniş
2	Araceae (Yılanıyastığıgiller)	<i>Arumdoiscoridis</i> Sm. Var. <i>Luscanii</i> R. Mill.	Yılan Yastığı
3	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Serratula oligocephala</i> DC.	
4	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Tanacetum argenteum</i> (Lam.) Willd. subsp <i>argenteum</i>	Pire Otu
5	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Anthemis tricornis</i> Eig.	Papatya
6	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Tanacetum nitens</i> (Bois. & Noe Grierson	Pire Otu
7	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Centaurea haradjanii</i> Wagenitz.	Peygamber Çiçeği
8	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Centaurea haussknechtii</i> Boiss.	Peygamber Çiçeği
9	Asteraceae (Conpositae) (Papatyagiller)	<i>Centaurea lycopifolia</i> Boiss. & Kotschy	Peygamber çiçeği
10	Boraginaceae (Hodangiller)	<i>Onosmobornmuelleri</i> Hausskn.	Emzik Otu
11	Boraginaceae (Hodangiller)	<i>Symphytum aintabicum</i> Hub.-Mor.&Wickens	Karakafes Otu
12	Boraginaceae (Crucifarea) (Hardalgiller)	<i>Alyssum liliforma</i> Nyar.	
13	Boraginaceae (Crucifarea) (Hardalgiller)	<i>Hesperis aintabica</i> Post	Antep Gece Menekşesi
14	Boraginaceae (Crucifarea) (Hardalgiller)	<i>Hesperis trullata</i> Dvorak	Gece menekşesi
15	Convolvulaceae (Sarmaşıkgiller)	<i>Convolvulus galaticus</i> Rotsan ex Choisy.	Sarmaşık
16	Clusiaceae (Guttifearae) (Binbirdelikotugiller)	<i>Hypericum capitatum</i> Choisy. Var. <i>Capitatum</i>	Binbirdelikotu

17	Clusiaceae (Guttiferae) (Binbirdelikotugiller)	<i>Hypericum salsolifolium</i> Hand. - Mazz.	Binbirdelikotu
18	Dipsaceae (Fescitarağigiller)	<i>Cephalaria salicifolia</i> Post.	
19	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus vexillaris</i> Boiss.	Geven
20	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus shepardii</i> Post	Geven
21	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus nervulosus</i> Eig & Reese emend.	Geven
22	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus balkisensis</i> Sirj & Rech.	Geven
23	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus dipodurus</i>	Geven
24	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Astragalus lycius</i> Boiss.	Geven
25	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Glycyrrhiza flavescens</i> Boiss.	Meyan
26	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Medicago shepardii</i> Post ex Boiss.	Yonca
27	Febaceae (Leguminosae) (Baklagiller)	<i>Hedysarum pogonocarpum</i> Boiss.	
28	İllicebraceae	<i>Paronychia imbricata</i> Boiss. & Hausskn.	
29	İridaceae (Süsengiller)	<i>Iris sari</i> Schott ax. Baker	Süsen
30	İridaceae (Süsengiller)	<i>Crocus biflorus</i> Miller subsp. <i>preudonubigena</i> Mathew	Çiğdem
31	Lamiaceae (Labiatae) (Ballıbabagiller)	<i>Teucrium paederotoides</i> Boiss. & Hausskn.	Kaya Meşesi
32	Lamiaceae (Labiatae) (Ballıbabagiller)	<i>Scutellaria orientalis</i> L. Subsp. <i>santolinoides</i> (Hausskn. Ex Bornm.) Edmondson	Doğu Kasidesi
33	Lamiaceae (Labiatae) (Ballıbabagiller)	<i>Stachys amanica</i> P.H. Davis	Karabaş Otu
34	Lamiaceae (Labiatae) (Ballıbabagiller)	<i>Stachys pumila</i> Banks. & Sol.	Karabaş Otu

35	Lamiaceae (Labiatae) (Ballıbabagiller)	<i>Salvia pilifera</i> Montbret & Aucher ex Bentham	Ada Çayı
36	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Aspodeline damascena</i> (Boiss.) Baker subsp. <i>gigantea</i> E. Tuzlacı	Çiriş
37	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Allium brevicaule</i> Boiss. & Bal	Yabani Sarımsak
38	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Allium flavum</i> L. var <i>pilosum</i> Kalman & Koyuncu	Yabani Sarımsak
39	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Fritillaria viridiflora</i> Post	Ağlayan Gelin
40	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Tulipa sintenisii</i> Baker	Lale
41	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Colchicum balansae</i> Planchon	Güz Çiğdemi
42	Liliaceae (Zambakgiller)	<i>Muscari discolor</i> Boiss. & Hausskn.	Arap Sümbülü
43	Melvaceae (Ebegemecigiller)	<i>Alcea apterocarpa</i> (Fenzl.) Boiss.	Hatmi
44	Papaveraceae (Haşhaşgiller)	<i>Papaver clavatum</i> Boiss. & Hausskn.	Gelincik
45	Poaceae (Gramineae) (Buğdaygiller)	<i>Alopecurus utricularatus</i> sol. subsp. <i>gaziantepicus</i> M. Doğan	Tilki Kuyruğu
46	Ranunculaceae (Düğünçiçeğigiller)	<i>Consolida glandulosa</i> (Boiss & Huet.) Bornm.	Süvari Mahmuzu
47	Rhamnaceae (Cehrigiller)	<i>Rhamnus petiolaris</i> Boiss.	Saplı Cehri
48	Rubiaceae (Kökboyasıgiller)	<i>Galium sopulorus</i> Shönb-Tem.	Yapışkan Otu
49	Rubiaceae (Kökboyasıgiller)	<i>Asperula cymulosa</i> (Post) Post	Yapışkan Otu
50	Rubiaceae (Kökboyasıgiller)	<i>Galium cappadocicum</i> Boiss.	Yapışkan Otu
51	Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)	<i>Verbasum germanicum</i> Boiss.	Sığır Kuyruğu
52	Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)	<i>Verbasum tenue</i> Murb.	Sığır Kuyruğu
53	Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)	<i>Verbasum cheiranthifolium</i> Boiss. var. <i>asperulum</i> (boiss.) Murb.	Sığır Kuyruğu

54	Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)	<i>Verbascum barbeyi</i> Post	Sığır Kuyruğu
55	Scrophulariaceae (Sıracaotugiller)	<i>Verbascum macrocephalum</i> & Kotschy Boiss.	Sığır Kuyruğu

Karasal ve sucul türlerin yaşama ortamları (habitatlar) ve özellikleri belirtilerek, il sınırları içerisinde belirlenen vejetasyon tipleri bir harita üzerinde gösterilmelidir.

Karasal ve akuatik türler (özellikle yörede doğal olarak bulunan türler, endemik, egzotik, tıbbi ve nesli tehlikede olan türler) ve mahalli popülasyonları, bilimsel adları yanında mevcut bitkilere göre yöresel adları

Resim D.22 - Türkçe Adı: Antep Geveni

Resim D.21 - Latince Adı: *Fritillaria viridiflora* Post
Türkçe Adı: Ters lale

Latince adı: *Astragalus ainaibicus* boiss

Resim D.23 - Türkçe Adı: Peygamber Çiçeği
Latince Adı: *Centaurea haussknechtii* Boiss

D.5.Fauna

Linariigenistifolia (L.) Miller subsp. *praealta* (Boiss.) Davis
Nevruz Otu

D.5.1. Habitat ve Toplulukları

Bu konuda harita üzerinde dökülmüş bir çalışma bulunmamaktadır.

D.5.2. Türler ve Populasyonları

Yapılan çalışmalar sonucunda Gaziantep'te 38 familyaya ait 93 kuş türü tespit edilmiştir. Bu türler içerisinde 9'unun neslinin tehlike altına girmeye yakın, 2'sinin tehlike altında, 6'sının durumunun hassas, 1'nin de neslinin yok olmak üzere olduğu belirlenmiştir. Güney Fırat Havzası Karkamış bölgesi Ülkemizde ve dünyada nesli tehlike altında olan ve kırmızı listede yer alan Turaç (*Francolinus frncolinus*) ve küçük karabatak türlerinin dağılım gösterdiği ve barındığı alanlardandır. Alan nesli dünya ölçeğinde tehlike altında olan Fırat kaplumbağası (*Rafetus euphraticus*) için son derece önemli bir alandır. Ayrıca alanda pasbaş pakta (*Aythya nyroca*), sazhorozu (*porphtyo porphyrio*) üremekte ve Çizgili sırtlanın (*Hyaena hyaena*) da bulunduğu bilinmektedir. Yabani ve mahalli populasyonlar ise; keklik, tilki, tavşan, çakal, domuz, gelinciktir. Ayrıca yayılım alanı olmamakla birlikte az da olsa Şahin, Doğan, gibi yırtıcı kuşlar bulunmaktadır.

1995 yılından bu yana Gaziantep'in Flora ve Fauna'sının tespitinde Huzur Yaylası, Nurdağı, Kartal dağı mevki, Gaziantep sınırları içerisinde kalan fırat nehri, sulu pınarlı köylerimizde bulunan meyve bahçeleri, Oğuzeli ilçemizin Tılbaşar Kalesi Mevkii, Araban ilçemizin Ardıl Mevkii, Karkamış ilçemizin baraj mevkilerinde bu kuşlar diğer hayvanlar görülmüştür.

İlimizde Doğal Olarak Yaşayan Hayvanların Listesi:

Çizelge D.10 - Kuşlarımız

Sıra No	ADI	LATİNCE ADI	FAMİLYASI
1	Dağ Serçesi	<i>Passer montanus</i>	Passeridaceae
2	Ev Serçesi	<i>Passer domesticus</i>	Passeridaceae
3	Bataklık Serçesi	<i>Passer hispaniolansis</i>	Passeridaceae
4	Kayalık Serçesi	<i>Passer petunia petronia</i>	Passeridaceae
5	Ölü Deniz Serçesi	<i>Passer moobiticus</i>	Passeridaceae
6	Sürmeli Çit Serçesi	<i>Passer</i>	Passeridaceae
	Sürmeli Dal Bülbülü		
7	Sakar Kuşu	<i>Prunella ocularis</i>	Passeridaceae
8	Taş Serçesi	<i>Petronia bracydactyla</i>	Passeridaceae
9	Sargıtlak Serçesi	<i>Petronia xantocollis</i>	Passeridaceae
10	Bozboğaz, Çit Serçesi	<i>Prunella modularis</i>	Prunellidea
	Dağ Bülbülü		
11	Kumru	<i>Streptopelia decaoccto</i>	Colombidea

12	Küçük Kumru	<i>Streptopelia Senegalensis</i>	Sitrigüidea
13	Kaya Güvercini	<i>Columba liva</i>	Columbidea
14	Mavi Güvercin	<i>Columba oenas</i>	Columbidea
	Yabana (Gaziantep)		
15	Tahtalı Güvercin	<i>Columba palumbus</i>	Columbidea
	Yabana (Gaziantep)		
16	Zevzir (Gaziantep) Sığırcık	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sturnidea
17	Kanarya, Küçük İskete	<i>Serinus serinus</i>	Fringillidea
18	Saka Kuşu	<i>Carduelis carduelis</i>	Fringillidea
19	Çifcaf, cırtlak, süğüt bülbülü	<i>Phylloscopus collylatta</i>	Sylvidea
20	Altın tavuk, Çalı kuşu	<i>Regulus regulus</i>	Sylvidea
21	Telli Turna	<i>Andropoides virgo</i>	Gruidea
22	Turna kuşu	<i>Grus grus</i>	Gruidea
23	Sedir kanaryası	<i>Serinos syriacus</i>	Passeridace
24	Arıcıl kuşu	<i>Pernis apivorus</i>	Accipitridae
25	Guguk kuşu	<i>Cuculus canorus</i>	Cuculidea
26	Okseotu Ardıcı	<i>Turdus viscivorus</i>	Turdidae
	Bülbülü, Kamış Bülbülü		
27	Dere Bülbülü, Öteğeni	<i>Cettia cetti</i>	Sylvidea
28	Bataklık Saz Ardıcı	<i>Acrocephalus palustris</i>	Sylvidea
	Bataklık Bülbülü		
29	Orman Kızılbacağı	<i>Tringa glareola</i>	Scolopacidae
	Orman düdükünü		
30	Kenevir Kuşu	<i>Carduelis cannabina</i>	Fringillidea
31	Kır Kırlangıcı	<i>Hirundo rustica</i>	Hirundinidae
32	Kaya Kırlangıcı	<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Hirundinidae
33	Pencere Kırlangıcı	<i>Delichan urbica</i>	Hirundinidae
34	Yeşilbaş Ördek	<i>Plathyrynchos</i>	Anatidae
35	Ak Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	Ciconidae
36	Kara Leylek	<i>Ciconia niğra</i>	Ciconidae
37	Bıldırın	<i>Cotornix cotorniw</i>	Phasianidae
38	Kınalık Keklik	<i>Alectoris chukar</i>	Tetraonidae
39	Çit Kuşu	<i>Troglodytestro glodytes</i>	Troglodytidae
40	Gri Bülbül, Arap Bülbülü	<i>Pycnonotus barbatus</i>	Pycnonotidae
41	Akkuyruksalayan	<i>Motacilla Alba</i>	Motacillidae

42	Dağ Kuyruksallayanı	<i>Motocilla Alba</i>	Motacillidae
43	Dere İncir Kuşu	<i>Anthus spinoletta</i>	Motacillidae
44	Tarla Kuşu	<i>Alauda arvensis</i>	Alaudidae
45	Boğmaklı Tarla Kuşu	<i>Melanacorypha calndra</i>	Alaudidae
46	Tepeli Toygar	<i>Calerida cristata</i>	Alaudidae
	Tepeli Tarla Kuşu Piypiy		
47	Orman Toygarı	<i>Lullula arborea</i>	Alaudidae
	Fundalık Toygarı		
48	Bıyıklı Baştankara	<i>Panurus</i>	Timalidae
49	Saz Baştankara	<i>Biarmicus</i>	Paridae
	Bataklık Baştankarası		
50	Söğüt Baştankarası	<i>Parus pastris</i>	Paridae
51	Çam Baştankarası	<i>Parus ater</i>	Paridae
52	Kiraz Kuşu	<i>Emberiza hortulana</i>	Emberizidae
53	Kızıl Çalibülbülü	<i>Cercotrichas Galactotes</i>	Turdidae
	Yelpaze Kuyruklu Bülbül		
54	Alacagögüs, Çalibülbülü	<i>Luscinia luscinia</i>	Turdidae
55	Bülbül	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Turdidae
56	Büyük Saz Ardiç Kuşu	<i>Acrocephalus arundineceus</i>	Sylviidae
57	Üvelik Kuşu	<i>Stroptopelia turtur</i>	Columbidae
58	Ebabil Kuşu	<i>Apus apus</i>	Arpodida
	İbibik Kuşu (Gaziantep)		
59	Çavuş Kuşu İbibik	<i>Upopo epops</i>	Upupidae
60	Bozkır toygarı	<i>Calandrella cinerae</i>	Alaudidae
61	Çekirge Kuşu, Kızılsırtlı	<i>lanius collorio</i>	lanidae
	Örümcek Kuşu		
62	Zeytinlik mukallidi	<i>Hippolais olivetosum</i>	Motoullidae
63	Çalı Öteğeni	<i>Sylvia commonis</i>	Motoullidae
64	Yeşil Söğüt Bülbülü	<i>Phylloscopus trocholidies</i>	Motoullidae
65	Söğüt Bülbülü	<i>Phylloscopus trochilluss</i>	Motoullidae
66	Kara Ağaçkakan	<i>Dryocopus martius</i>	Picidae
67	Suriye Ağaçkakanı	<i>Dendlocopus syrious</i>	Picidae
68	Yeşil Ağaçkakan	<i>Picus viridis</i>	Picidae
69	Paçalı Şahin	<i>Buteo lagopus</i>	Falconidae

70	Şahin	<i>Buteo buteo</i>	Accipitridae
71	Küçük Kartal	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Falconidae
72	Kaya Kartalı	<i>Aquila chrysaetos</i>	Falconidae
73	Şah Kartal	<i>Aquila heliaca</i>	Falconidae
74	Yılan Kartalı	<i>Circaetus gallicus</i>	Accipitridae
75	Büyük bağırğan kartal	<i>Aquile chrysaetos</i>	Accipitridae
76	Küçük bağırğan kartal	<i>Aquile pomorina</i>	Accipitridae
77	Ekin Kargası	<i>Corvus frugilugus</i>	Corvidae
78	Kızıl Gaga Dağ Kargası	<i>Phyrccorax phyrccorax</i>	Corvidae
79	Leş Kargası	<i>Corvus frugilugus</i>	Corvidae
80	Kuzgun Kara Karga	<i>Corvus corax</i>	Corvidae
81	Küçük Bağırğan Kartal	<i>Aquile pomorina</i>	Falconidae
82	Atmaca	<i>Hieraaetus fasciatus</i>	Falconidae
83	Gezginci Dogan	<i>Falco peregrinus</i>	Falconidae
84	Mavi Doğan, Gök Delice	<i>Circus cyranus</i>	Accipitridae
85	Kırmızı Doğan Saz Delice	<i>Circus aeruginosus</i>	Accipitridae
86	Bozkır Doğanı, Bozkır Delice	<i>Cirus macrourus</i>	Accipitridae
87	Güvercin Doğanı	<i>Falco columbarius</i>	Falconidae
88	Çayır Doğanı, Küçük Delice	<i>Circus cyanus</i>	Accipitridae
89	Delice Doğan, Ağaç Doğan	<i>Falco pygarus</i>	Accipitridae
90	Peçeli Baykuş, Beyaz Baykuş	<i>Tyto alba</i>	Tytonidae
91	Puhu Kuşu	<i>Bubo bubo</i>	Strigidae
92	Kulaklı Orman Baykuşu	<i>Asio otus</i>	Strigidae
93	Alaca Baykuş	<i>Strix aluco</i>	Strigidae
94	Çıplak Ayaklı Baykuş	<i>Aegolius funercus</i>	Strigidae

Çizelge D.11 - Diğer Hayvanlar

NO	ADI	LATİNCE ADI	FAMİLYASI
1	Ceylan Gazel	<i>Gazelle dorcas</i>	Bovidae
2	Yaban Domuzu	<i>Sus scrofa</i>	Nonruminantia
3	Çakal	<i>Canis aureus</i>	Canidae
4	Kurt	<i>Canis lupus</i>	Canidae
5	Yaban Tavşanı	<i>Cuniculus cuniculus</i>	leporidae
6	Tilki	<i>Vulpes vulpes</i>	Canidae

7	Sincap	<i>Sciurus vulgaris</i>	Sciuridae
8	Porsuk Meles	<i>meles</i>	Nustelidae
9	Boz Ayı	<i>Ursus arctos</i>	Ursidae
10	Kara Ayı	<i>Ursus americanus</i>	Ursidae
11	Tazı	<i>Canis familiaris molossus</i>	Canidae hibernicus
12	Evcil Kedi	<i>Fecil ocreata domesticca</i>	Felidae
13	Köpek	<i>Canis Familiaris</i>	Canidae
14	Tosbağa (Gaziantep)	<i>Testudinata Chelionia</i>	Trionychoidae
	Kara Kaplumbağası	<i>L. testuda</i>	
15	Kirpi	<i>Erinaeus eurapaeus</i>	Erinacaedae
16	Oklu Kirpi	<i>Erinaeus eurapaeus</i>	Erinacaedae
17	Küçük Kertenkele	<i>Lacerta parva</i>	Lacartidae
	Yılana ağuveren(Gaziantep)		
18	Kaya Kertenkelesi	<i>Lacerta parva</i>	Lacartidae
19	Yeşil Kertenkele	<i>Lacerta Viridis</i>	Lacartidae
	Yılana ağuveren(Gaziantep)		
20	Sülük	<i>Hirido Medicinalis</i>	Hiridunae

a) Kürklü Hayvanlar

İlimiz deniz kenarında olmadığından kürklü hayvanların varlığı söz konusu değildir.

b) Balıklar

Baraj göl ve göletlerde tatlı su balığı yetiştirilmektedir.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Gaziantep'te Bulunan Tescilli Anıt Ağaçlar

D.6.1.1.Gaziantep Merkez Kalealtı Dut Ağacı(Marus albaL.)

Gaziantep kalesi altı, Naip hamam sokak ile köprübaşı sokağın kesiştiği yerde Naip Hamam sokağı arkasında tarihi kahvehane önü (Osmanlı Dönemi (Geç) Sebilin yanbaşı, kaldırım üzerinde bulunan beyaz dut ağacı 33 pafta, 351 ada üzerinde yer almaktadır. Ağacın gövde çapı 6m, yüksekliği15-20 m, gövde yüksekliği 3.5m yüksekliğindedir.

Ağacın yaşı 250-300 olarak tespit edilmiştir. Beyaz dut ağacı 2000 yılında Anıt Ağaç olarak tescil edilmiş ve koruma altına alınmıştır.

Resim D.24 - Kalealtı mevkiinde bulunan dut ağacı

D.6.1.2.Nizip İlçesi Bahçeli Mahallesinde Bulunan İran Palamut Meşesi (Quercus brantii)

Gaziantep İli Nizip İlçesi Bahçeli Köyü sınırları içerisinde Keldağ mevkiinde bulunan beyaz İran Meşe Palamut ağacı Y=0385730, X=4090977 koordinatlarında yer almaktadır. İran Meşe Palamudu 685 rakımında, 100cm gövde çapı, 12m yüksekliğe, gövde yüksekliği 3m. dir. Ağacın yaşı 230 yıl olarak tespit edilmiştir. Quercus brantii(İran Palamut Meşesi) 2009 yılında Anıt Ağaç olarak tescil edilmiş ve koruma altına alınmıştır.

Resim D.25 - Nizip Bahçeli köyünde bulunan İran Meşe Palamutu

D.6.1.3.Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesinde bulunan Dut Ağacı(Marus albaL.)

Şahinbey İlçesi, Geneyik Köyü İlköğretim Okulunun Bahçe konturunda bulunan dut ağacı 59 pafta, 2432 parselde bulunmaktadır. Ağacın gövde çapı 6.5m, üst gövde çevresi 5.5m, alt gövde çapı 6.5m ağacın yüksekliği 15-20m gövde yüksekliği 4.5-5m ölçülerinde bulunmaktadır.

Yapılan yaş tespiti çalışmalarında yaklaşık 300-350 yaşında olduğu tespit edilen ağaç Tabiat Varlığı özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gereken, doğal yaşam tarzı

bakımından benzerlerinden farklı yetiştirme nitelikleri göstermektedir. Görsel açıdan doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermesi ve dikkat çekici olması dolayısıyla 2000 yılında Anıt Ağaç olarak tescilli yapılarak koruma altına alınmıştır.

Resim D.26 - Şahinbey İlçesi Geneyik Köyünde bulunan dut ağacı

Resim D.27 - Şahinbey İlçesi Geneyik Mahallesinde bulunan dut ağacı

D.6.1.4.Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrası Antep Fıstığı(pistacia vera L.)

Yavuzeli İlçesi, Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrası, 103 ada, 73 parsel ve Y= 379504, X= 41229 koordinatlarında bulunmaktadır. Ağacın gövde çapı 5m, yüksekliği 8-10m, Kuzey-güney taç genişliği 14m, Doğu-batı taç genişliği 13.70m., ağacın çevresi 3.35m. ölçülerinde olup, 600m. rakımda bulunmaktadır.

Yapılan yaş tespiti çalışmalarında yaklaşık 200-300 yaşında olduğu tespit edilen ağaç Tabiat Varlığı özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gereken, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı yetiştirme nitelikleri göstermektedir. Görsel açıdan doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermesi ve dikkat çekici olması dolayısıyla 2012 yılında Anıt Ağaç olarak tescilli yapılarak koruma altına alınmıştır.

Resim D.28 - Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı(*pistacia vera* L.) ağacı

Resim D.29 -Yavuzeli İlçesi Tokaçlı Köyü Göbekli Mezrasında bulunan Antep Fıstığı(*pistacia vera* L.) ağaçları

D.6.1.5. Şahinbey İlçesi Morcalı Köyü Çınar Ağacı

Çınar Ağacı Şahinbey İlçesi, Morcalı Köyü, Y= 329352, X= 4087825 koordinatlarında, 109 ada, 4 parselde bulunmaktadır. Ağacın çevresi 710cm, boyu25m.,yapılan incelemede yaşınının 500 üzeri olduğu tespit edilen ağaç, Korunan alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 17. Maddesi (g) ve (ğ) bendleri gereğince 31.07.2014 tarih ve 7867 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.30 - Morcalı Köyü Çınar Ağacı(Platanus Orientalis)

D.6.1.6. Nizip İlçesi Sekili Mahallesi Çınar Ağacı(Platanus Orientalis)

Çınar Ağacı İlimiz Nizip İlçesi, Sekili Mahallesi sınırları Y:380932, X:4092646 koordinatlarında, 2688 parsel ve 233 ada üzerinde bulunmakta bulunmaktadır. Ağacın çevresi 1000cm, boyu 26m., yapılan incelemede yaşının 500 üzeri olduğu tespit edilen ağaç, Korunan alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 17. Maddesi (g) ve (ğ) bendleri gereğince 27.10.2014 tarih ve 10792 sayılı Bakanlık Makamı Oluru ile Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.

Resim D.31 - Sekili Mahallesi Çınar Ağacı(Platanus Orientalis)

D.6.1.5.3. Gaziantep'te Anıt Niteliği taşıyan Ağaçlar **D.6.1.5.4. Araban İlçesi Elif Beldesi (Meşe Palamut Ağacı)**

İlimiz Araban İlçesine bağlı Elif Beldesinde bulunan üç adet Meşe Palamut ağacı “Taşınmaz Tabiat Varlığı” özellikleri ve güzellikleri bakımından korunması gerekli yer üstünde bulunan taşınmaz, doğal yaşam tarzı bakımından benzerlerinden farklı yetiştirme nitelikleri göstermektedir. Halen meyve vermeye devam eden ağaçlar, görsel açıdan doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermekte, dikkat çekici olduğu, ağacın tür özelliği bakımından sert odunlu bir ağaç olduğu, yapılan yaş tespiti çalışmalarında ağaçların yaşlarının yaklaşık 300 yıl kadar olduğu tespit edilmiştir. Bu ağaçları koruma altına alma amacıyla ağaçlara ait dosyalar Bölge komisyonuna sunulmuş, Bölge Komisyonu tarafından Anıt Ağaç olmaya uygun görülen dosyalar TVK Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Anıt ağaç olarak tescil için Genel Müdürlüğümüz onayını beklemektedir.

1 Nolu ağaç: Y=401880, X=4135901 koordinatlarında, ağacın üst gövde çapı 3.65m, alt gövde çapı 2.75m. ağacın yüksekliği 10m., gövde yüksekliği 1.80m. Kuzey-güney taç genişliği 16.70m, Doğu-batı taç genişliği 13.40m. ölçülerinde bulunan ağaç yörede Koyunbaba Türbesi olarak bilinen türbenin bahçesinde bulunmaktadır.

2 Nolu ağaç: Y= 401918, X= 4135894, ağacın üst gövde çapı 4.50m, Ağacın alt gövde çapı 8.10m, Ağacın yüksekliği 10.30m, gövde yüksekliği 3.10m, doğu-batı taç genişliği 11.40m, kuzey-güney taç genişliği 13.50m ölçülerinde bulunan ağaç yörede Koyunbaba Türbesi olarak bilinen türbenin çevresinde bulunmaktadır.

3 Nolu ağaç: Y= 401904, X= 4135911, ağacın üst gövde çapı 3.20m, alt gövde çapı 4.50m, yüksekliği 11m, gövde yüksekliği 2.30m, Doğu-Batı Taç genişliği 18.50m, Kuzey-Güney Taç Genişliği 19.50m ölçülerinde bulunmaktadır. Ağaç yörede Koyunbaba Türbesi olarak bilinen türbenin çevresinde bulunmaktadır.

Resim D.32 - Araban İlçesi Elif Mahallesiinde bulunan Meşe Palamut Ağaçları

D.6.1.5.5.Şehitkamil İlçesi Göksuncuk Mahallesi

Şehitkamil İlçesi Göksuncuk Mahallesiinde korunmaya değer 1 adet buttum ağacı bulunmaktadır.

Şehitkamil İlçesi, Göksuncuk Köyü, köy mezarlığı içinde ki Memik dede türbesi avlusunda bulunan Buttum Ağacı(Pistacia khinjuk stocks)Y=354659, X= 4118243 koordinatlarında, 974m rakımda bulunmaktadır.

Ağacın gövde çapı 133cm, yüksekliği 15m, çevresi 420cm, yapılan yaş ölçümlerinde yaşının yaklaşık 315 olduğu tespit edilmiştir. “Korunması gereken Tabiat Varlığı

“özeliklerine haiz olması, güzellik açısından doğal görünümünden esaslı şekilde sapma göstermesi gibi sebeplerden dolayı koruma altına alma çalışmaları başlatılmıştır.

Resim D.33 -GöksuncukMahallesiButtumAğacı.

Resim D.34 - Göksüncük Mahallesi Buttum Ağacı

Resim D.35 - Şahinbey Göksuncuk Mahallesi Buttum Ağacı

Resim D.36 - Şahinbey Göksüncük Mahallesi Buttum Ağacı

D.6.1.5.4.

D.6.1.5.6.Şehitkamil İlçesi Arıl Mahallesi Doğu Çınarı(Platanus orientalis L.)

Çınar ağacı Şehitkamil İlçesi Arıl Mahallesinde, 368620 ve 4106736 koordinatlarında bulunmaktadır. Ağacın çevresi 630cm., boyu 25m. Yaşı 500 üzeri olarak ölçülmüştür. Korunması gereken Tabiat Varlığı özellikleri taşıdığından koruma altına alma çalışmalarımız başlatılmıştır.

Resim D.38 - Şehitkamil İlçesi Arıl Mah.Doğu Çınarı

D.6.1.5.7.Şahinbey İlçesi Gülpınar Mahallesi Doğu Çınarı(Platanus orientalis L.)

Doğu Çınarı Şahinbey İlçesi Gülpınar mahallesi cami avlusunda, 339793 ve 4092702 koordinatlarında bulunmaktadır. Ağacın çevresi 446cm., boyu 27m., yaşı 140 olarak tespit edilmiştir.

Resim D.40 - Gülpınar Mah.Doğu Çınarı (Platanus orientalis L.)

D.6.2.Tabiatı Koruma Alanları:

Tabiatı Koruma alanı olarak, dünyada sadece Gaziantep Dülükbaba ormanı(Dülükbaba Tabiat Parkı) içerisinde yetişen lokal endemik bir bitki türü olan Antepkayakekiği {*Satureja aintabensis*} adlı bitkiyi koruma altına alma ve bölgeyi "Koruma Alanı" ilan etme çalışmalarımız devam etmektedir. Bitkiyi koruma altına almak için Bölge Komisyonu uygun bulmuş, ancak Genel müdürlük kararı beklenmektedir.

Lokal Endemik Antepkayakekiği'nin (satureja aintabensis p.h. davis) yayılışı, populasyon durumu, habitat özellikleri ve türü tehdit eden faktörler

Antepkayakekiği (*Satureja aintabensis* P.H. Davis) Ballıbabagiller (*Lamiaceae*) familyasına ait, dünyada sadece Gaziantep Dülükbaba Mesire yeri içerisinde yetişen lokal endemik bir bitki türüdür.

Bitkinin günümüzdeki populasyonu oldukça küçük olup, arkeolojik yerleşim alanı içerisinde bulunması ve kekik olarak toplanma olasılığı nedeniyle nesli tehdit altındadır. Bu nedenle Uluslararası Doğa Koruma Kurumu Kırmızı Listesi (IUCN Red List Categories Version 3.1) kategorilerinden CR [Critically Endangered (Vahim= Çok

Tehlikede]] kategorisinde yer almaktadır. Bu kategoriye giren türler eğer koruma önlemleri alınmazsa gelecekte yok olma tehlikesi altına girecektir.

Satureja L. (Kayakekiği) cinsi 70'den fazla tür ihtiva etmektedir. *Satureja* L. türleri başta Batı Akdeniz Havzası olmak üzere tüm Avrupa Kıtası'nda yayılış göstermektedir. Türkiye'nin dışında İran ve Kuzey Afrika'da yetişen bazı türleri de vardır. (Greuter, 1986).

Ülkemizde *Satureja* L. cinsinin 15 türü bulunmaktadır. (Davis, 1980, 1982) Bu türlerden 4 tanesi endemiktir (Öztek'in ve ark. 2004) *Satureja* L. türleri çay, baharat ve halk ilacı olarak "kekik, sater, zahter, sivrikekik" gibi isimler altında kullanılmakta olup ekonomik öneme de sahiptirler.

Resim D.41 - *Satureja aintabensis* P.H. Davis

Türünün Tanımı:

Bitki çok yıllık, tabanda sert odunsu ve çok gövdelidir. Gövdesi basit dallanmış, kırılğan, ince yapılı, 10- 45 cm. boyundadır. Tüylere geriye kıvrık ve diktir. Yapraklar açık yeşil, dikdörtgenimsi- çizgisel, 5-15 mm. boyunda, 1-2 mm. genişliğinde, sapsız, küt uçlu, kenarda düz, tabana doğru daralmış durumdadır. Tüylere kısa, yumuşak ve az sayıda, yoğun kırmızı renkli salgı noktalıdır. Çiçek durumu seyrek Çanak yapraklar 2-4 mm. uzunluğunda belirgin iki dudaklı, Taç yapraklar morumsu leylak, çiçeklenmenin başlangıcında beyaz renkli, 5-6 mm. uzunluğundadır. Tohumu açık kahverengi, 1-1.5 mm. boyunda, genişçe dikdörtgeni (findıkçık) şeklindedir.

S. aintabensis P.H. Davis çiçek durumu'nun seyrek olması ve çiçek kümelerinin birbirinden uzak olması ile Doğu Anadolu'da yayılış gösteren *S. macrantha* türüne benzemektedir. Ayrıca taç yaprak boyutları ve rengi açısından da, Türkiye'nin yaklaşık tüm bölgelerinde yayılış gösteren *S. hortensis* türüne yakındır. Fakat yetişme şekli, yaprak yapısı, kök sistemi ve pedunkul boyutları ile diğer türlerden ayrılmaktadır. Çiçeklenme zamanı Temmuz- Ekim ayları arasındadır.

Çiçekleri yayılış alanı:

Dünyada sadece Gaziantep- Adana karayolu üzerinde, Gaziantep şehir merkezine 12 km. uzaklıkta mesire alanı içerisinde Dülük antik kenti kaya mezarları çevresinde 0.3 km² lik bir alanda yayılış göstermektedir

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sadece Gaziantep İli'nde yetişen *Satureja aintabensis* P.H. Davis (Antepkayakekiği) türü lokal endemik bir tür olup, ilk olarak Haussknecht tarafından Gaziantep'ten 1865 yılında toplanmıştır.

Resim D.42 - *Satureja aintabensis* P.H. Davis

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Karkamış sulak Alanı, uygun iklim koşulları, zengin besin varlığı ve farklı ekolojik karakterdeki habitatlarıyla başta su kuşları olmak üzere Ülkemizin zengin yaban hayatına sahip sulak alanlarından birisidir. Alanda bu çalışmalarımızdan elde ettiğimiz bulgularla, bugüne kadar alanda yapılan çalışmalar ve tarafımızca yapılan bu çalışma birleştirilerek incelendiğinde toplam 78 familyaya ait 813 bitki taksonu, 13 balık, 46 Sürüngen ve çift yaşamlı, 13 balık, 6 kelebek, 57 örümcek, 11 memeli ve 110 kuş taksonunun tespit edildiği görülmüş ve bu makalede liste halinde verilmiştir.

Karkamış ve çevresinde bulunan bitki ve hayvan türlerinin çeşitliliği alanın önemini daha da artırmaktadır. Akarsuyun besin elementleri bakımından zengin oluşu, gerek çeşitlilik gerekse, yoğunluk bakımından yüksek düzeyde yaban hayatının gelişmesine ve barınmasına olanak sağlamıştır. Güney Fırat Havzası-Karkamış, kuş toplulukları, su basar ağaç toplulukları, bitki örtüsü ve fauna bakımından Türkiye'nin en zengin bölgelerinden birisidir.

Karkamış sulak alanında, akarsu akış rejimi ve su seviyesinin yüksekliği mevsimlere göre değişiklik göstermektedir. İlkbaharda nehir suları yükselerek kıyıları kaplamakta, Yaz aylarında ise geri çekilmektedir. Bu ritmik olay her yıl düzenli olarak tekrarlanmaktadır. Yaz aylarında suların çekildiği yerlerde kum alanları ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Karkamış sulak alanında ekolojik ilişkilerin temelini su teşkil etmektedir. Akarsu yönetiminden sorumlu kuruluş olan DSİ Genel Müdürlüğüne Karkamış Barajı yapılmış ve su akış rejimi düzenlenmeye çalışılmıştır. Bu uygulama sonucunda Gölün güneyinde yer alan taşkın alanı kontrol altına alınmıştır. Bu çalışmamızda barajın üst tarafındaki alanlarda, baraj göletinde su biriktirilmesi sebebiyle su seviyesi yükseldiği ve birçok habitatın sular altında kaldığı, ağaçlar ve kıyı bölgelerinde kuşların ve diğer hayvanların kuluçka alanlarının yok olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, yetkililerce acil önlem alınması gerekmektedir.

Karkamış sulak alanında faaliyet gösteren kum ocakları alanın kalitesinin bozulmasına neden olmuştur. Alandaki su kalitesinin ve doğal su rejiminin bozulması ekolojik döngü üzerinde etkili olmuş ve bazı türlerin alandan uzaklaşmasına sebebiyet vermiştir. Sadece Fırat kıyılarında yaşayan Fırat kaplumbağası Türkiye için oldukça önemli bir canlı türüdür. Barajlar nedeniyle Fırat kıyılarının yok olmasından dolayı Fırat kaplumbağasının yaşam alanlarını kaybetmeye başladığı belirlenmiştir. Bu türün alandan uzaklaşmaması ve neslinin devam edebilmesi için doğal ortamının korunması gerekmektedir.

Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabına göre (Ekim ve ark., 2000) *Satureja aintabensis* (Antepkayakekiği) tehlike altında bulunan türler arasında yer almaktadır. Günümüzde Dünyada sadece Gaziantep Dülükbaba ormanları içerisinde yetiştiği bilinen Antepkayakekiği lokal endemik türüne yönelik herhangi bir koruma tedbiri bulunmamaktadır. Bu sebeple türün acil olarak koruma altına alınması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için, alanın sınırları çevresine tel örgü çekilerek insan ve hayvan girişi engellenmeli ve antropojen etkiler azaltılmalıdır. Bitkinin yaşam alanının muhafazası için alanda bulunan patika yolun genişletilmesine, beton, asfalt ve parke taşı gibi yol yapımına müsaade edilmemelidir.

Kaynaklar

- Davis, P.H. 1980. Materials for a Flora of Turkey XXXVII: Labiatae, Plumbaginaceae, Plantaginaceae, Notes RBG Edinburgh. 38 (1): 23-64, Edinburgh.
- Davis, P.H., 1982. Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. 7, p. 322, Edinburg Univ. Pres, Edinburgh.
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Duman, H., Aytaç, Z., adıgüzel, N., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı (Eğrelti ve Tohumlu Bitkiler), Türkiye Tabiatını Koruma Derneği- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ankara.
- Greuter, W. 1986. Med- Checklist (Dicotyledones, Convolvulaceae- Labiatae, Vol. 3, Conservatoire et Jardin Botaniques de la ville de Geneva.
- IUCN, 2001. IUCN Red List Categories: Version 3,1, IUCN Species Survival Commission, IUCN, Gland and Cambridge.
- Öztekin, M., Erik, S. ve Özuslu, E., 2004. Yöresel Endemik Bir *Satureja L.* Türü: *Satureja aintabensis* P.H. Davis, XVII. Ulusal Biyoloji Kongresi 5. Seksiyon Sözlü, Poster ve Serbest Bildiri Özetleri Kitabı, sy., 115, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- E. Özuslu ve A. Z. Tel / Derleme Dergisi, 3(2): 9-30, 2010
- İç Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü, Ankara.
- Gaziantep'in Tabiat Varlıkları- Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü -2013
- Erdem, O. *Sulak alanlar, Önemi, Temel Sorunları, Türkiye'nin Uluslar arası Öneme Sahip Sulak alanları.* Haber Ekspres Gazetesi İzmir Gediz Deltası ve Kuşları Eki, İzmir, 2004.
- Haktanır, K.; Arcak, S. *Çevre Kirliliği*, Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 1503, Ders Kitabı: 457, Ankara, 1998.
- Anonim. *Türkiye'nin Çevre sorunları '99.* Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Yayın No: 131, Ankara, 1998.
- Keşaplı Can, Ö. *Kuş Göçü araştırmaları.* Bilim Teknik Dergisi, Yeni Ufuklar Eki, Ankara, 2004.15 E.
- Özuslu ve A. Z. Tel / Derleme Dergisi, 3(2): 9-30, 2010 Welch, H. J. *GAP Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi 2001-2003- Sonuç Raporu.* DHKD (Türkiye Doğal Hayatı Koruma Derneği), İstanbul, Türkiye, 2004.
- Kılıç, D. T.; Eken, G. *Türkiye Kuşları Kırmızı Listesi: Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları – 2004 Güncellemesi.*- Doğa Derneği, Ankara, 2004.
- Atamov, V.; Aslan, M.; Ayalp, G. *Flora of Mezra City (Birecik, Şanlıurfa- Turkey).* Asian Journal of Plant Sciences, 2007, 2(2): 225-238.
- Anonim, 1998. Türkiye'nin Çevre sorunları'99. Türkiye Çevre Vakfı Yayınları, Yayın No: 131, Ankara.
- Anonim, 2005. 2005 yılı kuş sayımı verileri, İstanbul.
- Anonim, 2007. Çevre Durum Raporu. Gaziantep Valiliği Yayınları, Gaziantep.
- Anonim, 2007. İl Tarım Müdürlüğü Kayıtları. Gaziantep.
- Gaziantep İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü.(2015)
- Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü.(2015)

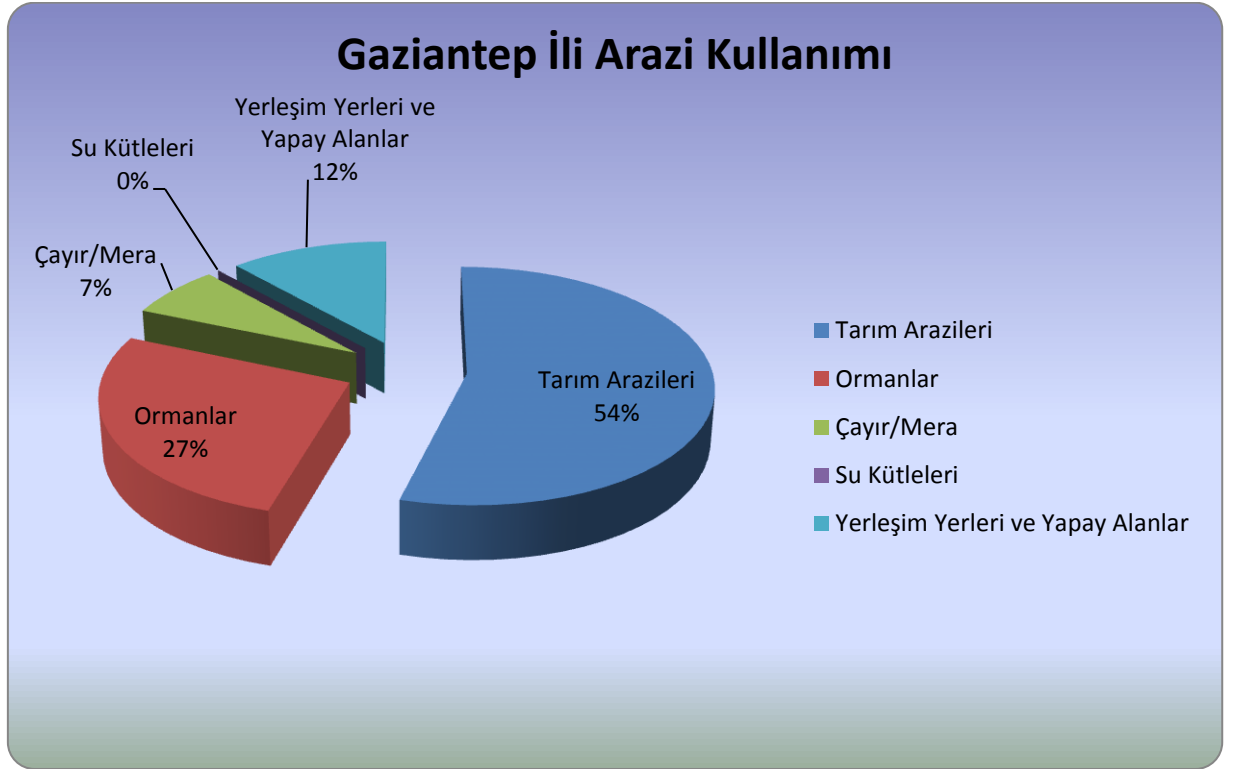
E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

E.1.1. Arazi Varlığı

Gaziantep ilinde orman ve fundalık olarak nitelendirilen arazi 183.861 hektar alan ile il yüzölçümünün % 27 'ini kaplamaktadır. İl içinde meraların yüz ölçümü 48.041 hektar ve oranı % 7 alanlar üzerinde hayvancılık yapılmaktadır.

Çıplak kaya ve molozlar, ırmak taşkın yatakları ve sazlık-bataklıklar gibi toprak örtüsünün bulunmadığı araziler ile su yüzeyleri ve yerleşim alanlarının bulunduğu alanlar 110.905 hektar olup, il yüzölçümünün % 19'unu oluşturmaktadır.

Grafik E.1 – İlimizin 2014 Yılı Arazi Kullanım Durumu (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,2013)

Çizelge E. 1. Arazi kullanımının İlçeler İtibarı İle Dağılımı(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,2013)

İLÇENİN ADI	YÜZ ÖLÇÜM ORAN%	TARIM ALANI		ORMAN VE FUNDALIK		ÇAYIR VE MERA		TARIM DIŞI ARAZI	
		MİKTAR	YÜZ ÖLÇÜM ORAN %	MİKTAR	YÜZ ÖLÇÜM ORAN %	MİKTAR	YÜZ ÖLÇÜM ORAN %	MİKTAR	YÜZ ÖLÇÜM ORAN %
ŞAHİNBEY	93.282	54.986	59	5.946	6	11.459	12	20.891	22
ŞEHİTKAMİL	127.002	47.852	38	48.382	38	5.713	4	25.056	20
ARABAN	52.100	32.838	63	13.148	25	4.006	8	2.108	4
İSLAHİYE	89.883	27.257	30	48.908	54	5.543	6	8.175	9
KARKAMIŞ	29.505	26.636	90	0	0	425	1	2.444	8
NİZİP	97.175	71.269	73	10.518	11	7.160	7	8.228	8
NURDAĞI	71.430	26.104	37	38.453	54	4.800	7	2.074	3
OĞUZELİ	70.978	59.702	84	456	1	2.990	4	7.831	11
YAVUZELİ	50.926	24.093	47	18.050	35	5.949	12	2.602	5

E.1.1.1. Arazi Sınıfları

Sınıf 1

Topografyaları hemen hemen düzdür. Su ve rüzgar erozyonu zararı yok veya çok azdır. Toprak derinliği fazla, drenajları iyidir. Kültür bitkileri yetiştirilmesinde olduğu kadar çayır-mera ve orman içinde kullanılabilir. 1. sınıfların toplam alanı 70.316 hektar olup, İl yüzölçümünün % 10.9 unu teşkil etmektedir. En çok yayılım 29.969 hektarla İslahiye'de görölmektedir.

Sınıf 2

Bu sınıftaki topraklar, işleme sırasında hava ve su ilişkilerini iyileştirmek için yapılan koruma uygulamalarını içeren dikkatli bir toprak idaresini gerektirir. Bu topraklar kültür bitkilerini çayır, mera ve orman için kullanılabilir. 2. sınıf araziler 100.578 hektar yüzölçümü ile % 15.5'lik bir oran teşkil etmektedir.

Sınıf 3

Sınıf 3'deki topraklar 2. sınıflardakilerden daha fazla sınırlandırmalara sahiptir. Kültür bitkileri için kullanıldıklarında muhafaza önlemlerini uygulamak ve sürdürmek zordur. Bu topraklar kültür bitkileri, çayır, mera ve orman için kullanılabilir. Gaziantep ilinde 3. sınıf topraklar % 9.9'luk bir alan kaplamakta olup yüzölçümleri 63.916 hektardır. Daha çok Merkez ilçe, Nizip ve İslahiye ilçelerinde yer almaktadır. Bu sınıftaki arazilerin % 17.4 Kolluviyal, % 1.6 Organik, % 3.1 Kireçsiz Kahverengi Orman, % 5 Kırmızı Akdeniz, % 1.4 kırmızı kahverengi Akdeniz, % 7 Kahverengi, % 18.7 Bazaltik topraklardır.

Sınıf 4

Bu topraklar işlendiklerinde daha dikkatli idare gerektirir ve muhafaza önlemlerini uygulamak zordur. Bu sınıftaki topraklarda kültür bitkileri, çayır, mera ve orman için

kullanılabilir. İlde 4. sınıf araziler 66.687 hektar yüzölçümüne ve % 10.3'lük bir orana sahiptir. Yoğun olarak Merkez, Nizip ve Oğuzeli ilçelerinde görülmektedir.

Sınıf 5

Sınıf 5'teki topraklar yetişecek bitki cinsini kısıtlayan ve kültür bitkilerinin normal yetiştirilmesini önleyen sınırlandırmalara sahiptir. Gaziantep ilinde 5. sınıf araziler yer almamaktadır.

Sınıf 6

Bu sınıfa giren toprakların fiziksel koşulları, gerektiğinde tohumlama, kireçleme, gübreleme ve drenaj hendekleri, saptırma yapıları ve su dağıtıcıları ile su kontrolü gibi çayır ve mera iyileştirmelerinin uygulanmasını pratik kılar. İlimizde 48.880 hektar ile % 7.6'lık bir oran teşkil etmektedir. Bu sınıf araziler merkezde daha yaygın olarak görülür.

Sınıf 7

Bu sınıftaki toprakların fiziksel koşulları, tohumlama, kireçleme, gübreleme ve hendekler, saptırma yapıları veya su dağıtıcıları ile su kontrolü gibi çayır ve mera iyileştirilmelerinin uygulanmasının pratik olmasını önler. 291.801 hektar yüz ölçümle ilin % 45.2'sini oluşturmaktadır. En çok buldukları ilçeler sırayla merkez, İslahiye ve Nizip'tir.

Sınıf 8

Bu sınıftaki topraklar ve arazi şekilleri kültür bitkileri, otlar veya ağaçlar için yapılacak amenajman masraflarının üzerinde gelir getirmez; fakat yaban hayatı için ve dinlenme yeri olarak kullanılabilir. 3.848 hektar ile ilin % 50'sini teşkil eder. En fazla yayılımı Nizip ilçesinde görülür. Bu arazilerin 176 hektarı sazlık, bataklık, 1.647 hektar ırmak taşkın yatakları, 2.025 hektarı ise çıplak kayalık ve molozlardan ibarettir. Bütün bu arazilerin dışında Gaziantep'te 3.254 hektar su yüzeyi bulunmaktadır

Çizelge E.2 – 2013 Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması(Gaziantep İl Özel İdaresi Köye Yönelik Hizmetler Birimi,1992)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	70.316	% 10.8
2. Sınıf Araziler	100.578	% 15.5
3. Sınıf Araziler	63.916	% 9.8
4. Sınıf Araziler	66.687	% 10.1
5. Sınıf Araziler	0	0
6. Sınıf Araziler	48.880	% 7.6
7. Sınıf Araziler	291.801	% 40.2
8. Sınıf Araziler	3.848	% 5
TOPLAM	646.026	% 100

E.1.2. Genel Toprak Yapısı

İklim topografya ve ana madde farklılıkları nedeniyle zamana bağlı olarak Gaziantep'te çeşitli büyük toprak sınıfları oluşturmuştur. Gaziantep sınırları içerisinde bulunan toprak çeşitleri şunlardır:

1.Aluviyal Topraklar:

Yüzey sularının tabanlarında veya tesir sahalarında akarsular tarafından taşınarak yığılmış bulunan genç sedimentler üzerinde yer alan; düz, düze yakın meyile sahip genç topraklardır.

Gaziantep'te Gavur Gölü civarında ve Fırat nehri boyunca cep araziler şeklinde yer almaktadır. Toplam alanlar 13.438 hektar olup, bunun 12.324 hektarı 1. sınıf, 114 hektarı ise yetersiz drenajlı ve kaba bünyeli olup 2. sınıftır.

2.Koluvyal Topraklar:

Genellikle dik eğimlerin eteklerinde ve vadi ağzlarında yer alırlar. Yerçekimi, toprak kayması, yüzey akışı ve yan derelerle taşınarak biriken materyaller üzerinde oluşmuş topraklardır. 129.788 hektarlık bir sahayı kaplamaktadır. İl yüzölçümünün % 19.9'unu oluşturmaktadır.

3.Organik Topraklar:

Profilinde yüksek derecede organik madde muhtevasına sahip olan topraklardır. İslahiye ilçesinde bulunmaktadır. 2.260 hektarlık bir sahayı kaplamaktadır.

4.Kahverengi Orman Toprakları:

Kahverengi Orman Toprakları kireççe zengin ana madde üzerinde oluşur. 8.499 hektarlık alanda yayılım gösterirler.

5.Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları:

Kireçsiz kahverengi orman toprakları genellikle yaprağını döken orman örtüsü altında oluşur. Gaziantep'in güneybatı ve batı kısmında yaygın olan bu topraklar 65.544 hektarlık bir alan kaplamaktadır. Büyük bölümü orman, funda ve orman görünümündedir.

6.Kırmızı Akdeniz Toprakları:

Akdeniz iklim bölgesindeki kireç kayası üzerinde 600 mm veya daha fazla yağış altında teşekkül eden koyu kırmızı renkli topraklardır. 48.878 hektarlık bir alan kaplar. İl yüzölçümünün % 7.5'ini oluşturmaktadır.

7.Kırmızı Kahverengi Akdeniz Toprakları:

Bu topraklar Kırmızı Akdeniz ve Kahverengi Akdeniz topraklarının karışık halidir. Gaziantep'te 8.412 hektarlık bir alanı kaplamaktadır.

8.Kahverengi Topraklar:

Gaziantep'te 25.331 hektarlık alan kaplar. Bunun % 64'ü Nizip İlçesi'nde yer almaktadır. Kahverengi topraklarının 3/4'ünde nadaslı kuru tarım yapılmaktadır.

9.Kireçsiz Kahverengi Topraklar:

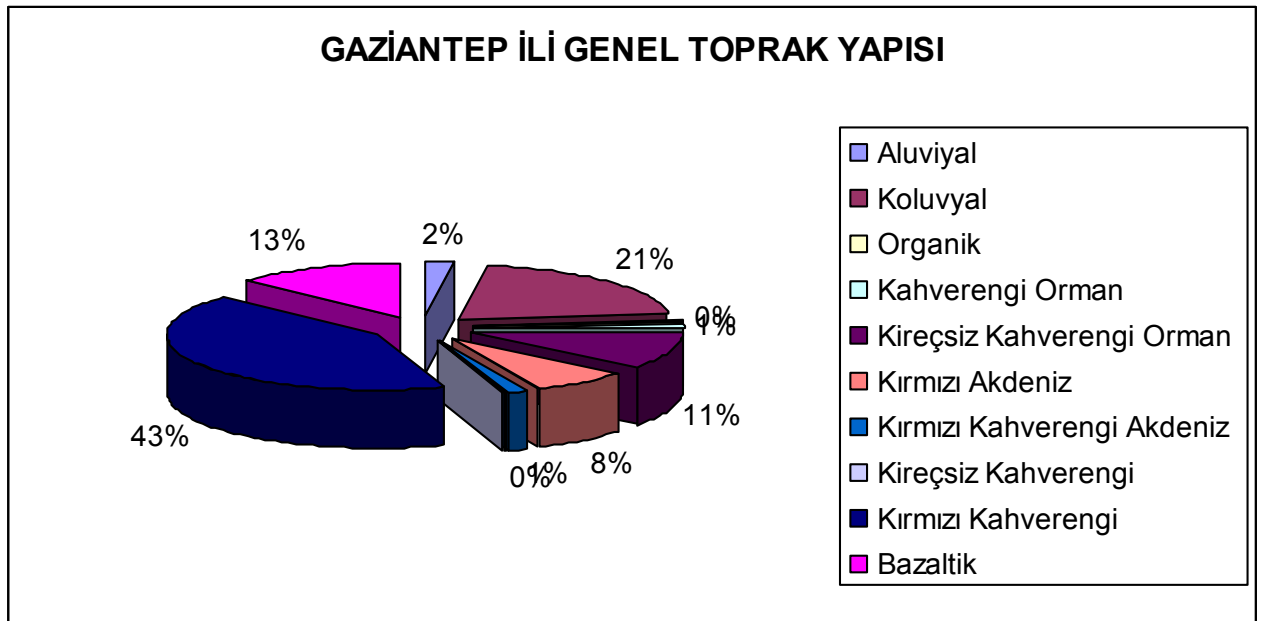
Kireçsiz kahverengi topraklar asit ana madde üzerinde olduğu kadar, kireç taşı üzerinde de oluşabilir. Doğal bitki örtüsü uzunca otlar ve çalılıklardır. Sadece 366 hektarlık bir alan İslahiye İlçesi'nde yer almaktadır.

10.Kırmızı Kahverengi Topraklar:

Kırmızı kahverengi topraklar çeşitli ana maddeler üzerinde oluşur. Bu topraklar Gaziantep ilinde en yaygın olarak bulunmakta olup, il yüzölçümünün % 39.6'sını kapsamaktadır. 259.339 hektarlık bir alanda yayılım göstermektedir. İlin doğu ve kuzeydoğu bölgesinde yaygındır. Merkez, Araban, Nizip ve Yavuzeli İlçeleri'ndeki yüzölçümünün %50'inden fazlasını bu gruptaki topraklar oluşturmaktadır. Yarısının 7. sınıf arazi özelliği gösterdiği bu toprakların 7.569 hektarı (% 25) mera örtüsü altında bulunmaktadır.

11.Bazaltik Topraklar:

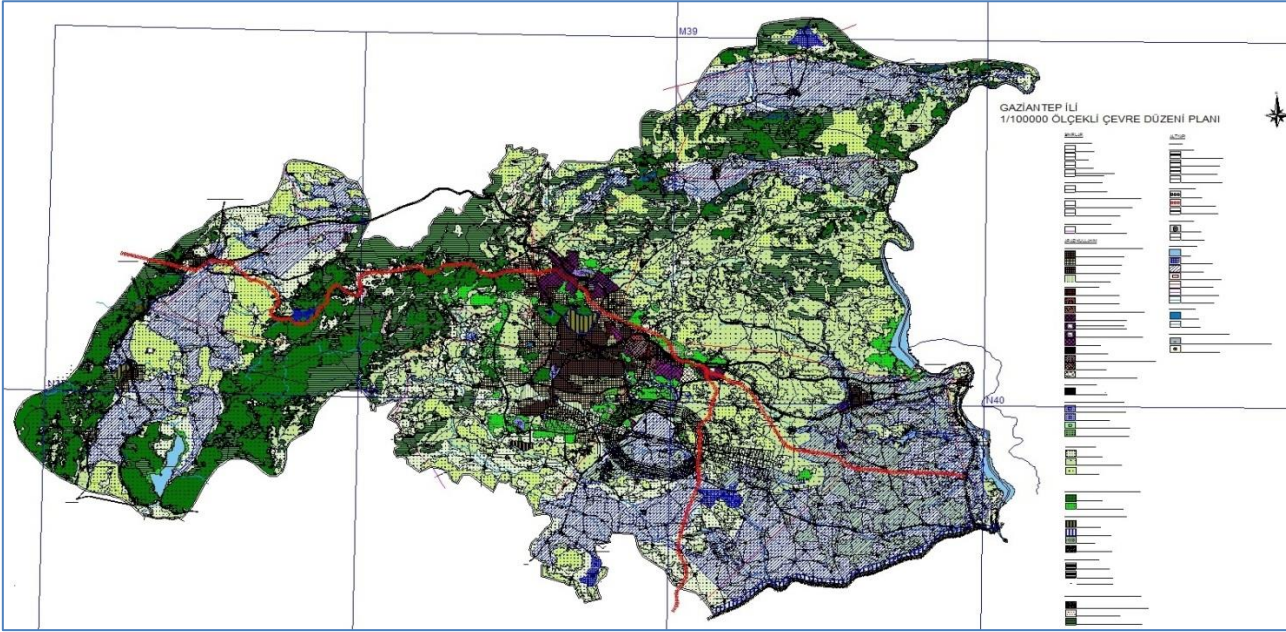
Bu toprakların özellikleri aynı iklim şartları altında kireç taşı üzerinde teşekkül etmiş olan Kahverengi ve Kırmızı Kahverengi topraklara benzerlik gösterir. 81.323 hektarlık bir alanla kırmızı kahverengi ve kollüviyal topraklardan sonra 3. sırada yer almaktadır. İlin güney kısımlarında rastlanmakla birlikte bütün ilçeler bu gruptaki topraklara sahiptir. Taşlı Arazi ıslahı projesinin hemen hemen tamamını bu grup topraklara ait araziler üzerinde uygulanmaktadır.

Grafik E.2 – İlimizin 2013 Yılı Arazi Kullanım Durumu (Gaziantep Gıda.Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,2013)

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Harita E.1. Gaziantep ili 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2013)

Gaziantep ili 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında kent merkezi çevresi ile kentin çeperlerinde yer alan sanayi alanları ile üniversite alanı ile birlikte gelişme konut alanları, kuzeyinde mevcut organize sanayi bölgesi ile birlikte önerilmiş sanayi alanı kentin batısında önerilmiş sanayi alanları planlanmıştır. 1/100000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında Genel olarak kompakt bir gelişme planlanmıştır.

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Gaziantep ili sınırları içerisinde genel olarak tarım arazileri yoğunlukta yer almaktadır. Mekansal planlamada konut alanları ile sanayi bölgeleri arasında kompakt bir gelişme planlanmıştır.

Kaynaklar:

1. Gaziantep İl Özel İdaresi Köye Yönelik Hizmetler Birimi 1992
2. Gaziantep Gıda.Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü 2013
3. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Çevre Düzeni Planı 2014

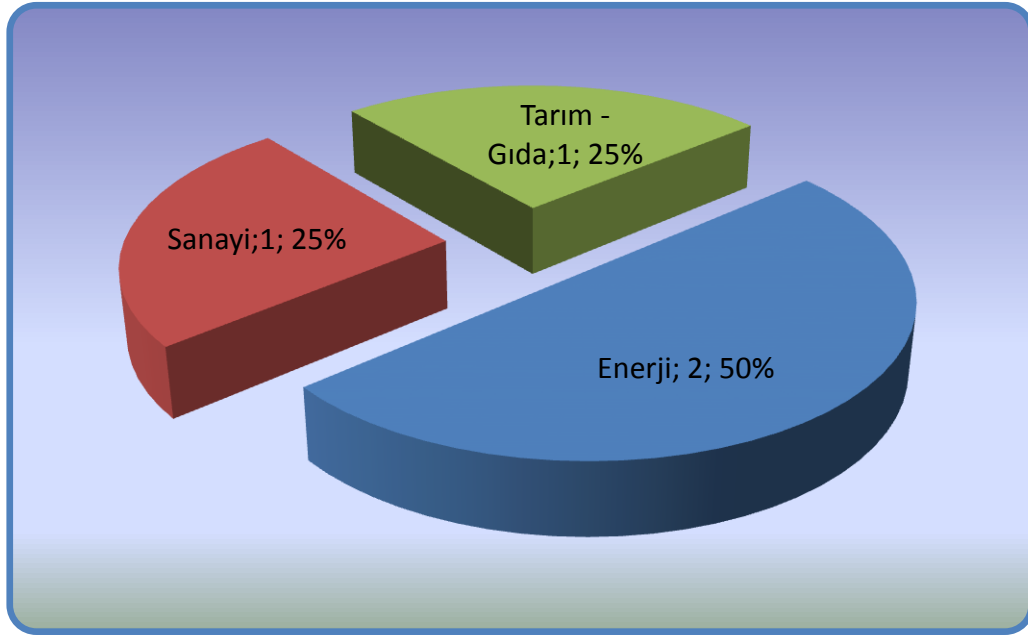
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

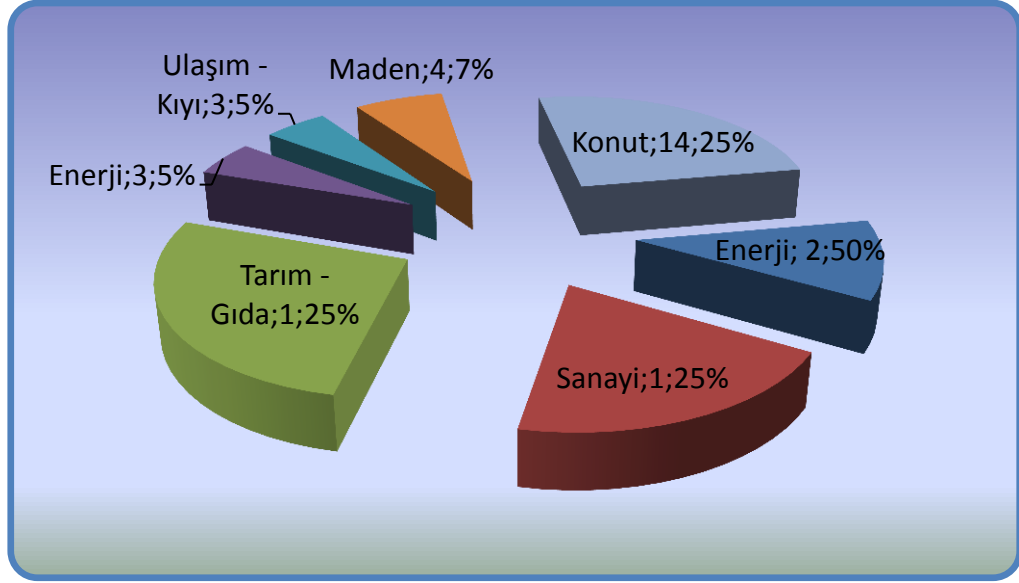
2014 yılı içerisinde “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği” kapsamında ÇŞİM tarafından verilen Ek-2 Listesi ÇED Gereklidir ya da Gerekli Değildir Kararları, sayıları ve bunların sektörel dağılımları aşağıda verilmiştir.

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2015)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım- Gıda	Atık- Kimya	Ulaşım- Kıyı	Turizm- Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	4	3	11	15	6	3	14	55
ÇED Olumlu Kararı	0	2	1	1	0	0	0	4

Grafik F.1 – İlimizde 2014 Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2015)

Grafik F.2 – İlimizde 2014 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇŞİM, 2015)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY), 10.09.2014 tarihinde yayımlanarak 01.11.2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 5.maddesi gereğince aynı yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan işletmelerin, çevre izni veya çevre izin ve lisansı alması zorunlu hale getirilmiştir.

Bu kapsamında Gaziantep Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından verilen geçici faaliyet belgeleri, ret edilen geçici faaliyet başvuruları, çevre izni ve çevre izni ve lisansı belgeleri, ret edilen çevre izni/lisansı başvuru sayıları ile Çevre İzni konusunda verilen muafiyetler Çizelge F.2, Çizelge F.3, Çizelge F.4, Grafik F.3, Grafik F.4 ve Grafik F.5 te verilmektedir.

Çizelge F.2 – İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (Kaynak: Gaziantep ÇŞİM-2014)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	11	79	90
Çevre İzini	9	66	75
Lisans	9	3	12
TOPLAM	29	148	177

Çizelge F.3- Red Edilen Başvuru Sayıları

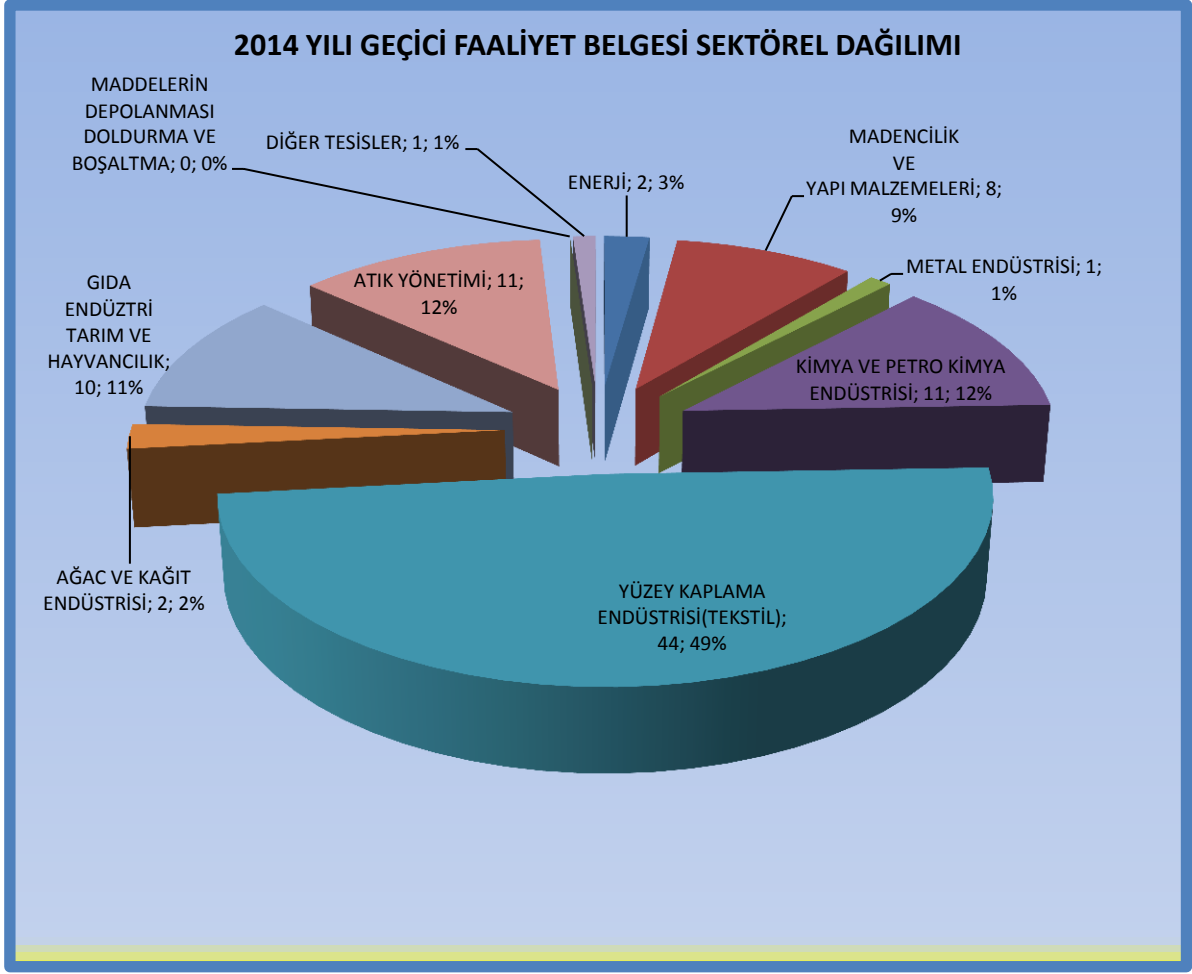
2014 YILI	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi Başvurusu Red Sayısı	2	1	3
Çevre İzni Ve Çevre İzni Ve Lisansı Başvurusu Red Sayısı	1	1	2
TOPLAM	3	2	5

Çizelge F.4- Çevre İzni Muafiyeti Verilen Tesis Sayısı

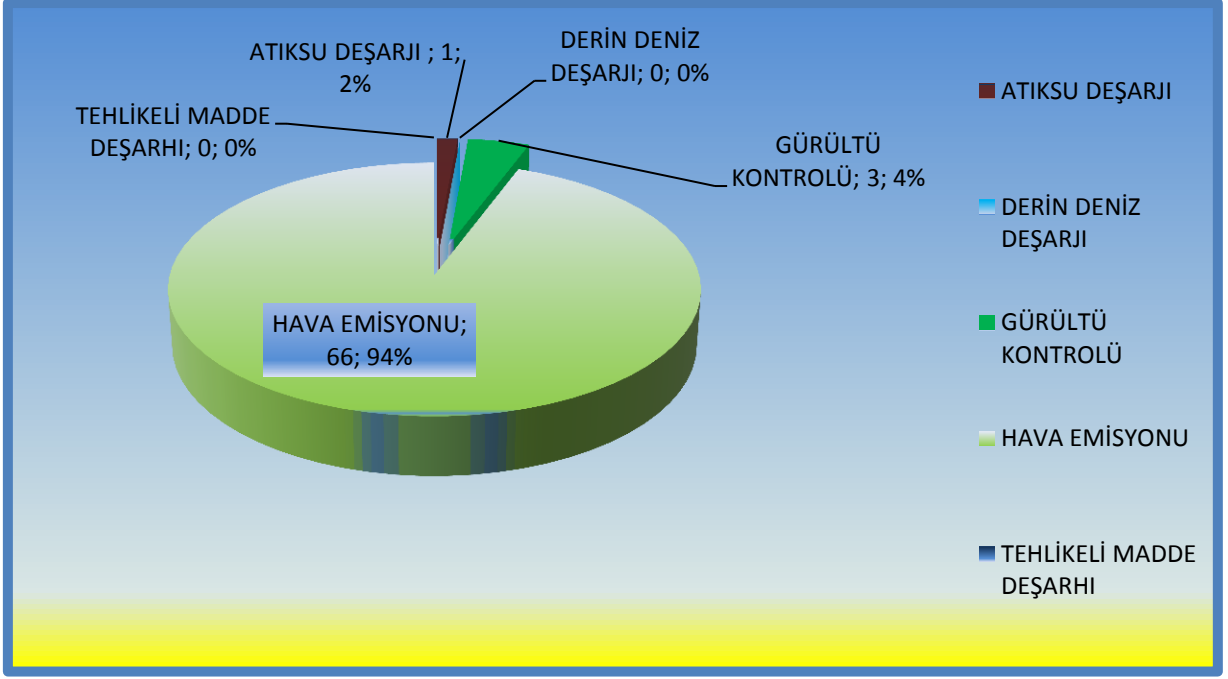
YILLAR	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
Hava Emisyonu konulu çevre izni muafiyeti	35	97	98	70	300
Gürültü İzni Konulu Çevre İzni Muafiyeti	1	63	77	22	216
TOPLAM	36	160	175	92	516

Çizelge F.5- 2014 Yılı Geçici Faaliyet Belgesi Sektörel Dağılımı

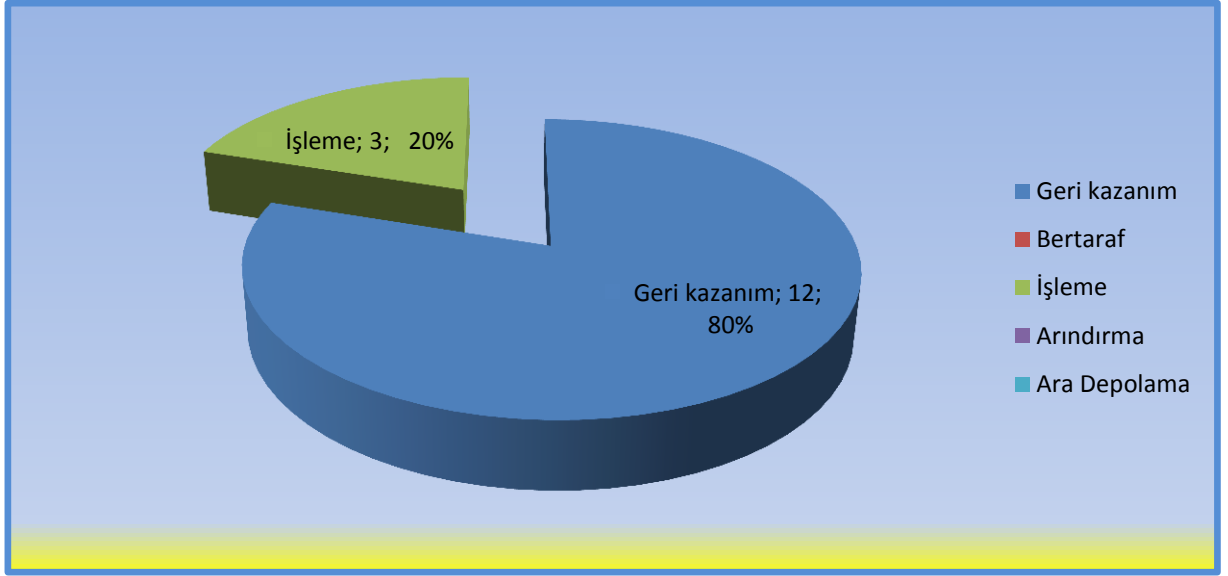
Enerji	Madencilik Ve Yapı Malzemeleri	Metal Endüstrisi	Kimya Ve Petro Kimya Endüstrisi	Yüzey Kaplama Endüstrisi (TEKSTİL)	Ağac Ve Kağıt Endüstrisi	Gıda Endüstri Tarım Ve Hayvancılık	Atık Yönetimi	Maddelerin Depolanması Doldurma Ve Boşaltma	Diğer Tesisler
2	8	1	11	44	2	10	11	0	1

Grafik F.3 – İlimizde 2014 Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgelerinin Sektörlere Göre Dağılımı (Kaynak: Gaziantep ÇŞİM-2014)

Grafik F.4 - İlimizde 2014 Yılında Verilen Çevre İzni Konuları (Kaynak:Gaziantep ÇŞİM-2014)

Grafik F.5- İlimizde 2014 Yılında Verilen Lisansların Konuları (ÇED-İzin-Denetim Genel Müd.ÇŞİM-Gaziantep/2014)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Çevre İzin Ve Lisans Yönetmeliği (ÇİLY) kapsamında ilimizde 2014 yılı içerisinde toplamda 90 firmaya Geçici Faaliyet Belgesi düzenlenmiştir. 2014 yılı içerisinde 40 tane GFB Çevre İzni Ve Çevre İzni Ve Lisansı Belgesine dönüştürülmüştür. Geriye kalan 50 adet tesisin Çevre izni ve Çevre İzni ve lisansı alma süreci devam etmektedir.

Kaynaklar:

- ÇED-İzin-Denetim Genel Müdürlüğü
- Gaziantep Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

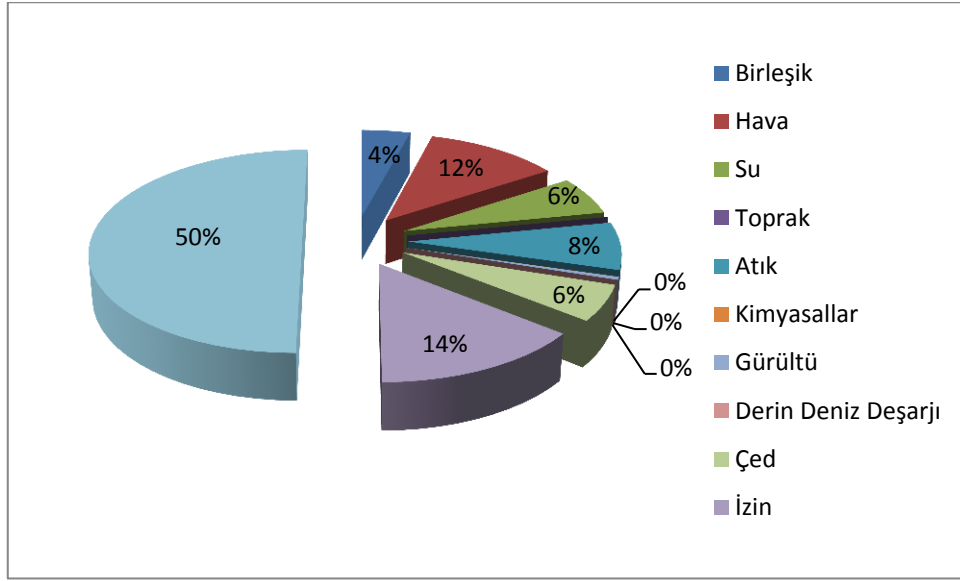
G.1. Çevre Denetimleri

İl Müdürlüğümüz Çevre birimi olarak, 2014 yılında yapılan denetimler, 02.01.2014 tarihi itibari ile kayıt altına tutulmaya başlanmış olup 12 aylık süreci kapsamaktadır.

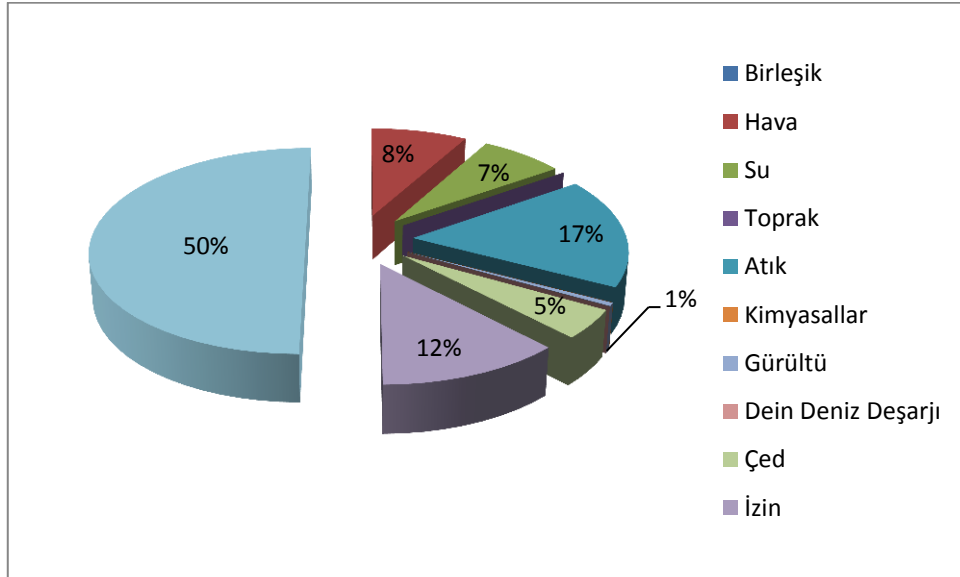
Müdürlüğümüz personelleri tarafından 335 işyerine ani, 346 işyerine planlı, 147 işyerine şikayet ve 71 işyerine birleşik olmak üzere toplam 899 denetim yapılmıştır. Ayrıca Müdürlüğümüz personelleri tarafından yapılan denetimlerde, birleşik, hava, su, toprak, atık, gürültü, ÇED ve kimyasallar konularında denetim yapılmış olup bir işletmeye birden fazla konularda denetimler yapılmıştır.

Çizelge G.1 -İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Konu Sayısı (ÇŞİM, 2015)

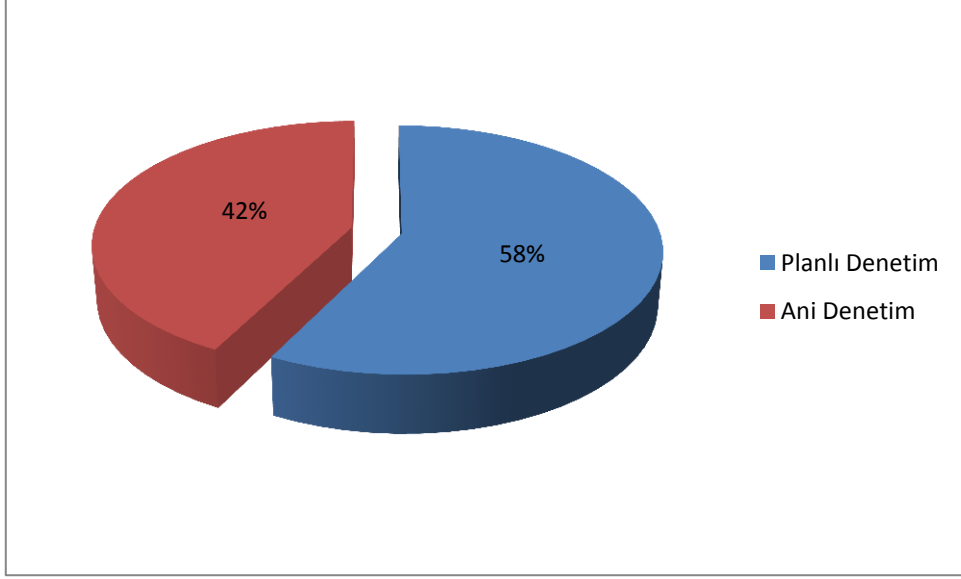
Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	71	195	103	-	127	-	8	-	96	242	842
Ani (plansız) denetimler	-	98	86	-	207	-	6	-	55	147	599
Genel toplam	71	293	189		334	-	14	-	151	399	1441

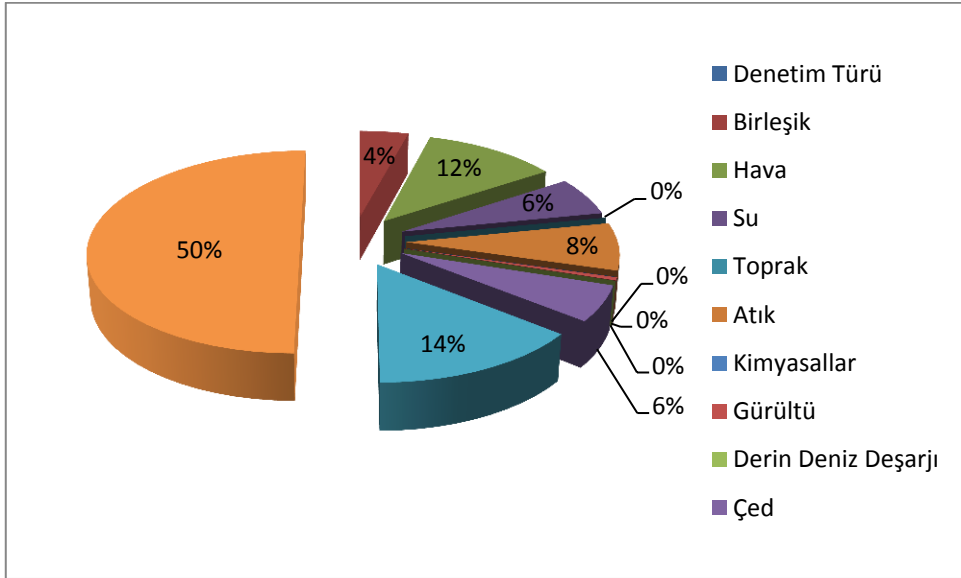
Grafik G.1 - İlimizde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

Grafik G.2 – İlimizde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Ani Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

Grafik G.3- İlimizde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

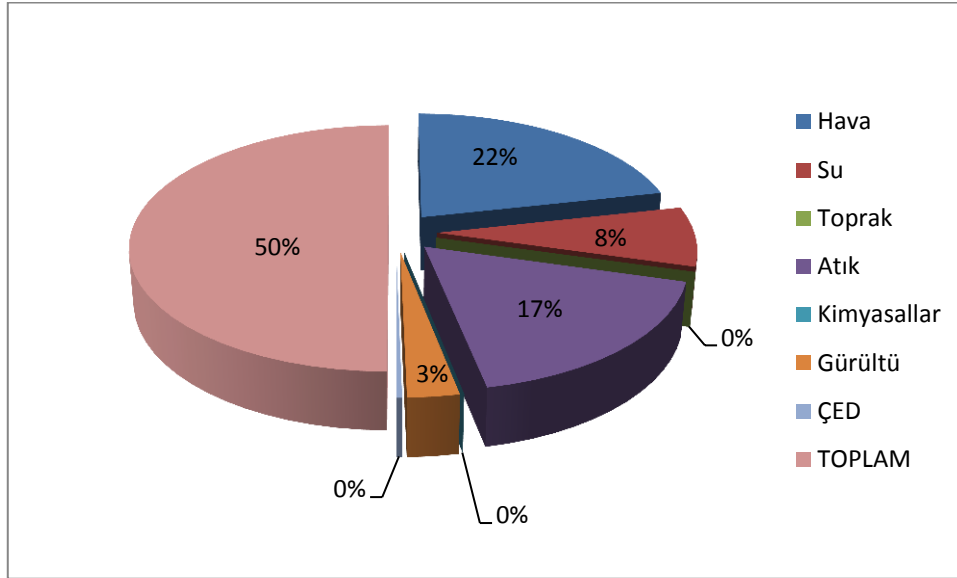

Grafik G.4- İlimizde ÇŞİM Tarafından 2014 Yılında Gerçekleştirilen Tüm Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 – İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları(ÇŞİM, 2014)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	69	25	-	56	-	9	1	160
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	69	25	-	56	-	-	1	151
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100		100	-	-	100	100

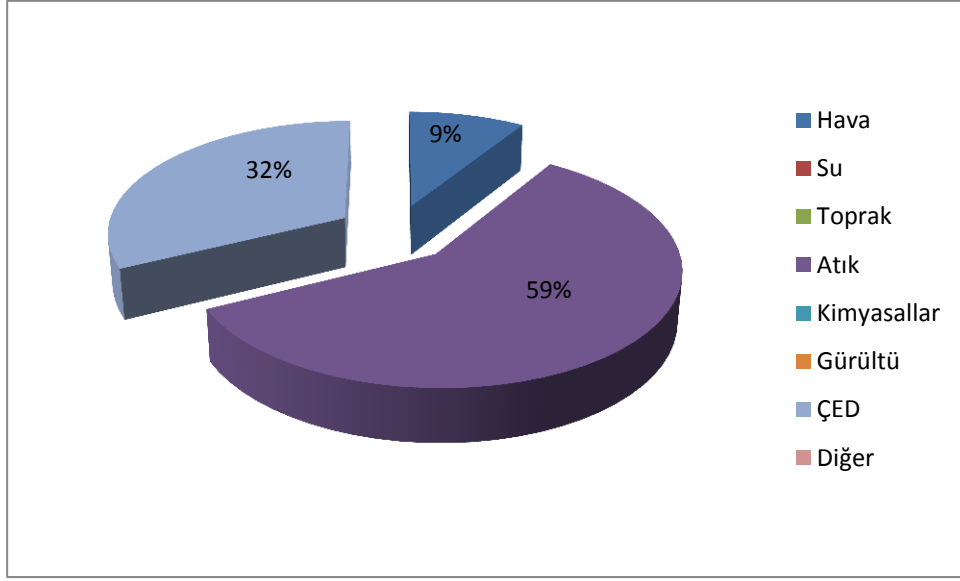
Grafik G.5 – İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

G.3. İdari Yaptırımlar

İl Müdürlüğümüz personelleri tarafından 2014 yılında yapılan bu denetimlerden 178 firma ve şahsa 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri gereğince 659.239,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Çizelge G.3 – İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı(ÇŞİM, 2014)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	42.232,00	0	0	275.343,00	0	0	151.558,00	190.106	659.239,00
Uygulanan Ceza Sayısı	1	0	0	15	0	0	12	150	178

Grafik G.6 – İlimizde 2014 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı(ÇŞİM, 2014)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2014 yılında, 2872 sayılı Çevre Kanununun 15. Maddesinin III. Bendi doğrultusunda 4 tesis (2 Tekstil sektörü ve 2 Gıda sektörü) olmak üzere 4 tesise faaliyeti durdurma/kapatma kararı verilmiştir.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İl Müdürlüğümüz tarafından 2014 yılında toplam 899 adet tesise Ani ve Planlı denetimler gerçekleştirilmiş olup bu denetimler sonucu 178 tesise/şahsa 659.239,00 TL idari para cezası verilmiştir. Ayrıca 4 tesise faaliyeti durdurma/kapatma kararı verilmiştir.

Kaynaklar

1. Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

İl Müdürlüğümüz, Milli Eğitim Müdürlüğü ve Çevre Kuruluşları Dayanışma Derneği işbirliği ile Müdürlüğümüz teknik personellerince Çevre Kirliliği, İklim Değişikliği, Atıklar, Geri Dönüşümle Enerji konularında ve yerinde incelemelerle birlikte atölye çalışmalarını içeren eğitimcilerin eğitimi olarak öğretmenlere 4 günlük eğitim verilmiştir.

Ayrıca İlimizde halkın çevre kirliliği ve çevre sorunlarına dikkatini çekebilmek amacıyla Şehitkâmil İlçesinde bulunan sosyal tesislere her hafta gidilerek çevre konusunda bayanlara eğitimler verilmiştir. Ayrıca görsel olarak da Gaziantep İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü olarak bünyemizde yapılan çalışmalarımız slaytlarla anlatılmıştır.

Bitkisel atık yağların çevre ile uyumlu yönetiminin sağlanması ile insan ve çevre sağlığının korunması ve geri kazanımı ile ekonomik değeri olan ürünler üretilerek ülkemiz ekonomisine katkı sağlanarak çevresel bir problemin çevresel avantaja dönüştürülmesi için Gaziantep'te Milli Eğitime bağlı okullarımızda Bitkisel atık yağların evsel atıklarla birlikte atılmaması, kanalizasyon sistemi gibi kolektör sistemlerine verilmemesi veya kontrolsüz bir şekilde açık alanlara bırakılmaması konusunda eğitim seminerleri düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere hastane ve benzeri kuruluşlardan kaynaklanan tıbbi atıklar, insan ve çevre sağlığı açısından potansiyel bir tehlike oluşturduğundan özel olarak işleme tabi tutulması gerektiğinden İlimizde ve ilçelerimizde Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde denetimlerden önce yerinde her kurum ve kuruluşta ayrı ayrı eğitim verilmiştir.

Her yıl olduğu gibi 2014 yılında da 5 Haziran Dünya Çevre Günü Etkinlikleri 1 hafta boyunca 02-08 Haziran tarihlerinde büyük coşkunlukla kutlandı.

Kutlama Programının ilk gününde Çevre Haftası için düzenlenen ilkokullar arası resim yarışması eserlerinin sergilenmesi için AVM de Resim Sergisi Açılışı düzenlenmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları, Öğrencilerin katılımıyla Çelenk Koyma, Saygı Duruşu ve Çevre Yürüyüşü yapıldı

Temel Eğitim okulları öğrencileri için, 4 gün boyunca Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Şehitkâmil Belediyesi birlikte Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (MÖP)Geri Kazanımın Önemine Dair Teknik Gezi düzenlemiştir.

Ortaöğrenim okulları öğrencileri için Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü – Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından 4 gün boyunca Su Tasarrufu ve Atık Suyun Arıtılmasının Önemine Dair Oğuzeli Atıksu Arıtma Tesisine Teknik Gezi yapılmıştır.

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, TEMA Vakfı Gaziantep Temsilciliği Alışveriş Merkezinde Çevre Dostu Bez Torba Dağıtımı yapılmıştır.

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Gaziantep Kolej Vakfı Okulları ile birlikte İller Bankası Kavşağında Korna Kirliliği ile Mücadele Projesi kapsamında Broşür Dağıtımı yapılmıştır.

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü – Bahçeşehir Koleji - Çağdaş Bilgi okulları arasında Şehitkâmil Kültür Merkezinde Çevreyi yasalar mı korur, bilinç mi? Konulu Münazara düzenlenmiştir.

Resim, şiir, kompozisyon ve pil toplama yarışması yapılarak ödülleri verilmesi için Ödül Töreni ve Çevre Şenliği düzenlenmiştir.

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Personeli arasında Masa Tenisi Turnuvası yapılmış ve dereceye giren yarışmacı personellere ödülleri için Ödül Töreni düzenlenmiştir.

Çevre Konusunda Gaziantep'te yer alan tüm camilerde Cuma Hutbesi verilmiştir.

Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü – Çevre Mühendisleri Odası Gaziantep Temsilciliği birlikte Dülükbaba Ormanında Çevre Gezisi ve Çevre Temizliği yapılmıştır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından Onat Kutlar Salonunda çevre konulu Büyükşehir Belediyesi Kreşleri Gösterileri yapılmıştır.

Kaynaklar:

1.Gaziantep Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1. GENEL

1.1. NÜFUS

NÜFUS						
GÖSTERGE: Nüfus artış hızı						
TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.						
Önerilen Kaynak: TÜİK						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2013 dönemi İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km ²)						
Durum ve eğilimler;						
Veri formatı						
Yıllar	1990	2000	2007	2008	2009	2010
Nüfus (Kişi)	1.140.594	1.285.249	1.560.023	1.612.223	1.653.670	1.700.763
Nüfus Artış Hızı (‰)	1.8	1.27	2.138	0.335	0.257	0.285
Yıllar	2011	2012	2013	2014		
Nüfus (Kişi)	1.723.596	1.799.558	1.844.438	1.889.466		
Nüfus Artış Hızı (‰)	0.134	0.44	0.249	0.244		

Nüfus Artış Hızı

Yıl	Nüfus Artış Hızı (‰)
1990	1.8
2000	1.27
2007	2.138
2008	0.335
2009	0.257
2010	0.285
2011	0.134
2012	0.44
2013	0.249
2014	0.244

Kaynak: TÜİK

Değerlendirme ve Sonuçlar

İlimizde nüfus artış hızı 1990 yılında %18 iken, 2000 yılında %12,7'e gerilemiş; 2007 yılında ise %21,38'lik bir artışla toplam nüfus 1.560.023 olmuştur. Türkiye nüfusu ile beraber kentimizin nüfusu yüksek oranlarda olmasa da artmaya devam etmiş ve 2014 yılı itibari ile nüfusumuz 1.889.466 'ya yükselmiştir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.

NÜFUS

GÖSTERGE: Kentsel nüfus oranı

TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.

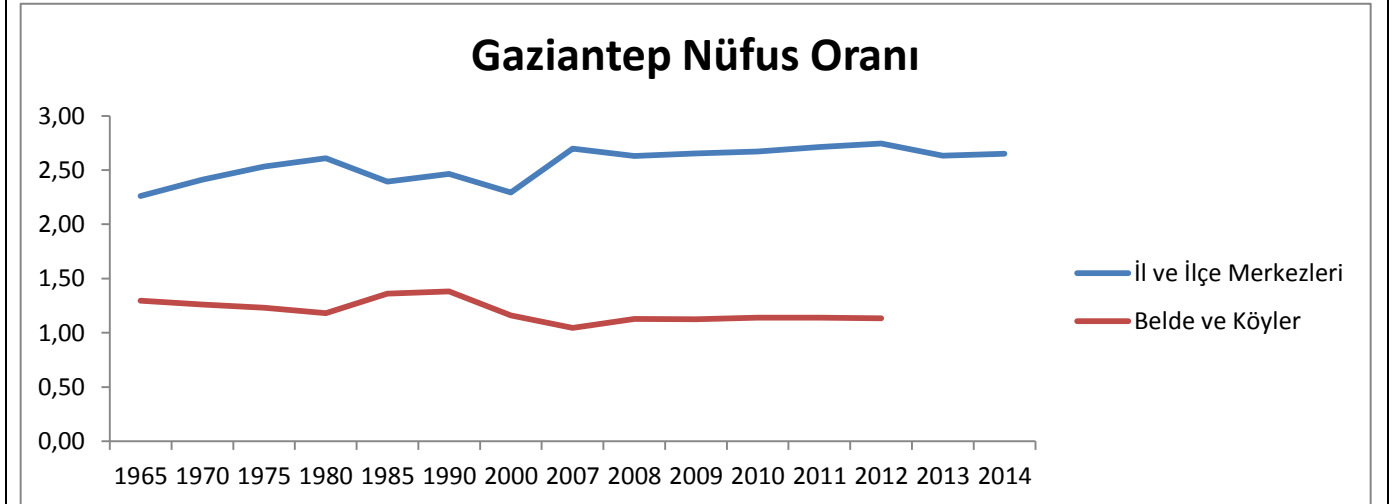
Önerilen Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi yıllık (1927, 1950 ve 1980 yılları da olacak şekilde) kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması

Durum ve eğilimler:

Veri formatı

	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
1965	2.26	1.30
1980	2.61	1.18
1990	2.46	1.38
2000	2.29	1.16
2010	2.67	1.14
2011	2.71	1.14
2012	2.75	1.13
2013	2.63	-
2014	2.65	-

Kaynak:TÜİK

Değerlendirme ve Sonuçlar

Gaziantep Nüfus oranının Türkiye genel oranıyla karşılaştığımızda; 1965 yılında %2,26 olan nüfus oranının 2012 yılında %2,75'e yükseldiği görülmektedir. Yurt içi ve Yurt dışından (Suriye) alınan göçlerle beraber bu oranın hızlı bir şekilde artacağı ve paralelinde sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlarında ortaya çıkacağı düşünülmektedir.06.12.2012 tarih ve 284489 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren

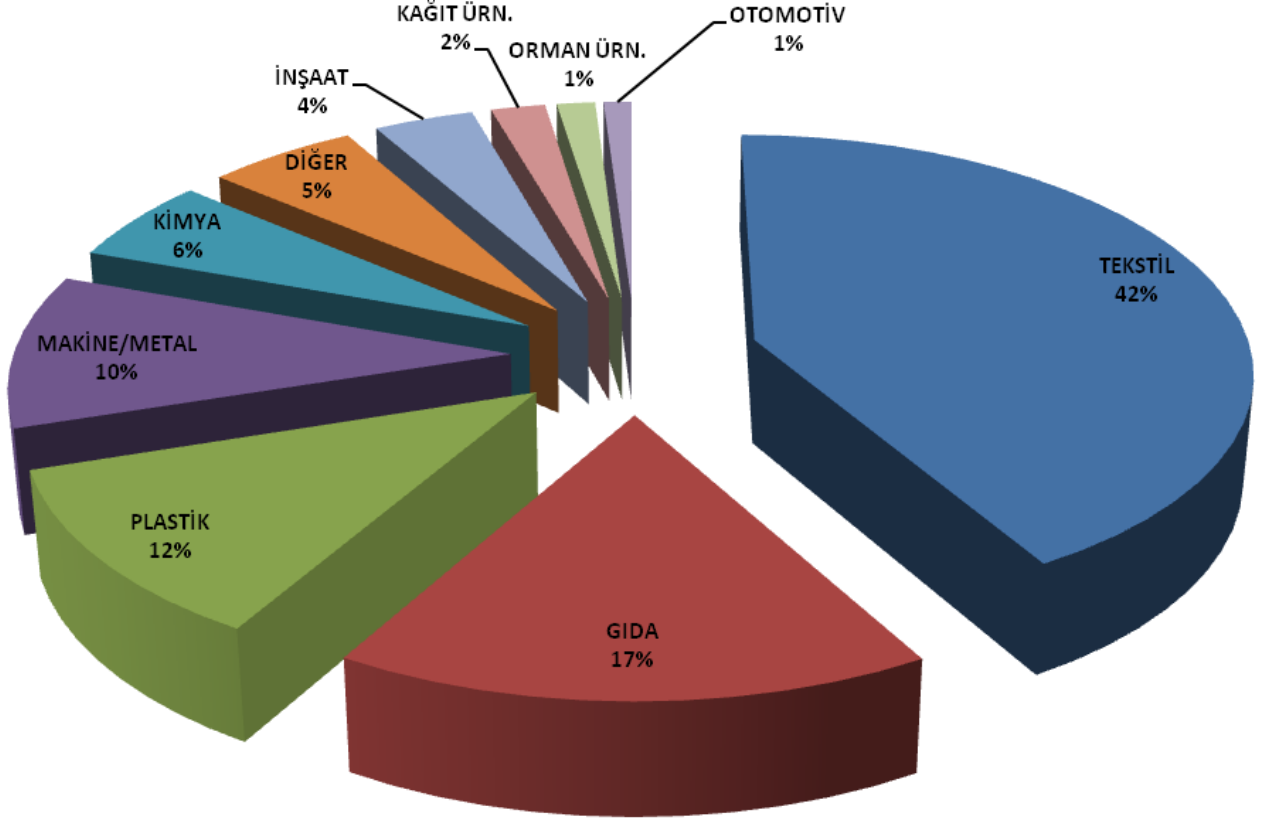
6360 sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Belde ve Köyler Büyükşehir Belediyelerine aktarıldığından 2013 verilerine ulaşamamıştır.

1.2 SANAYİ

GAZİANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ GENEL BİLGİ TABLOSU						
Bölge İsmi	Faaliyete Geçtiği Yıl	Alanı (ha)	Parsel Sayısı	Firma Sayısı	Faal Firma Sayısı	İstihdam(Kişi)
1.Bölge	1972	210	171	148	129	20.000
2.Bölge	1991	450	284	279	253	33.500
3.Bölge	1997	540	290	289	249	33.000
4.Bölge	2004	1170	125	115	67	33.500
5.Bölge	-	1905	-	-	-	-
TOPLAM		4275	870	831	698	120.000

GAZİANTEP ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ SEKTÖREL DAĞILIM TABLOSU						
	Tekstil	Gıda	Plastik	Kimya	Diğer	Toplam
TOPLAM	343	196	82	91	157	869

FİRMA SAYILARINA GÖRE SEKTÖREL DAĞILIM

Bakanlık Kredisi İle Yapılmış Sanayi Siteleri

Sıra No	Sanayi Sitesinin Adı	İlçesi	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Bir İşyerinde Çalışan Ort. İşçi Sayısı
1	Gaziantep Merkez Küsget	Şehitkâmil	2391	2326	65	6
2	Gaziantep 25 Aralık	Şehitkâmil	347	345	2	6
3	Gaziantep Ayakkabıcılar	Şehitkâmil	300	300	-	5
4	Gaziantep İslahiye	İslahiye	95	95	-	2
5	Gaziantep Nizip	Nizip	616	561	55	3
6	Gaziantep Oğuzeli	Oğuzeli	64	64	-	4

Bakanlık Kredisi İle Yapılmamış Sanayi Siteleri						
Sıra No	Sanayi Sitesinin Adı	İlçesi	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Bir İşyerinde Çalışan Ort. İşçi Sayısı
1	Havaalanı-Şahinbey	Oğuzeli	132	62	70	20
2	Gaziantep Saraciye ve Sayacılar	Şehitkâmil	380	200	180	6
3	Gaziantep Trikotajcılar ve Konfeksiyoncular	Şehitkâmil	186	186	-	10
TOPLAM			4583	4131	452	

GAZİANTEP SANAYİ SİTELERİ GENEL BİLGİ TABLOSU			
Bölge İsmi	Faaliyete Geçtiği Yıl	Alanı (m ²)	İş Yeri Sayısı
Gaziantep Merkez	1967	1.500.000	2391
25 Aralık Küçük Sanayi Sitesi	2004	220.000	347
Ayakkabıcılar Küçük Sanayi Sitesi	2000	163.000	300
Gaziantep Örnek Sanayi Sitesi	1988		50
Havaalanı Şahinbey			132
İslahiyeKüçük Sanayi Sitesi	1992	81.328	95
Nizip Küçük Sanayi Sitesi	1984	195.850	616
Nurdağı Küçük Sanayi Sitesi	2009	25.000	72
Oğuzeli Küçük Sanayi Sitesi	1995	22.000	64
Gaziantep Saraciye ve Sayacılar			380
Gaziantep Trikotajcılar ve Konfeksiyoncular			186

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Yıllar ilerledikçe Gaziantep'te sanayinin geliştiği ve de çalışma alanlarının genişlediği ve çalışma standartlarının arttığı gözlemlenmiştir.

SANAYİ
GÖSTERGE: Madencilik
TANIM: Bu gösterge, İlde yer alan farklı ruhsatlandırma grubuna göre verilen bir yılda kayıt altına alınmış maden ocakları, zenginleştirme tesisleri ve depolama alanlarının miktarının yıllara göre değişimini gösterir. Tesislerin isim bazında listelenmesine gerek olmayıp, farklı ruhsatlandırma grubuna göre sayı ve alanların değişiminin belirtilmesi gerekmektedir.
Önerilen Kaynak: İl Özel İdare, MİGEM
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Türlerine göre maden ocağı ve tesisi sayısı, alanları (ha) ve yıllara göre değişimleri (%),
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır) <ul style="list-style-type: none">• 2010 yılında 28 adet maden işletmesi• 2011 yılında 25 adet maden işletmesi• 2012 yılında 15 adet maden işletmesi<ul style="list-style-type: none">-2012 yılından ilde bulunan madenlerin türleri:<ul style="list-style-type: none">4 adet Krom ocağı2 adet Çimento hammaddesi ocağı8 adet Taş ocağı1 adet Alüminyum ocağı• 2013 yılında 12 adet Maden işletmesi bulunmaktadır.<ul style="list-style-type: none">-2013 yılından ilde bulunan madenlerin türleri:<ul style="list-style-type: none">3 adet Krom ocağı2 adet Kil ve Kaya ocağı1 adet Bazalt ocağı1 adet Demir ocağı2 adet Kalker ocağı3 adet Malzeme ocağı• 2014 yılında 19 adet maden işletmesi bulunmaktadır.
Kaynak: Migem
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Madencilik faaliyetlerinde 2014 yılına kadar düşüş görülmektedir. Ancak 2014 yılında, 2013 yılına göre %58 'lik bir artış bulunmaktadır.</i>

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ										
GÖSTERGE: Sıcaklık										
TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.										
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2013 yılları arası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (°C), Türkiye Ortalama Değerleri										
Durum ve eğilimler;										
Veri formatı										
YILLAR	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Türkiye ort. sıcaklık	13.5 °C	12.8 °C	12.2 °C	12.6 °C	12.5 °C	12.6 °C	12.0 °C	12.8 °C	13.1 °C	13.6 °C
İlin ort. sıcaklık	15 °C	14.2 °C	13.1 °C	14.3 °C	14.4 °C	14.2 °C	14.1 °C	14.9 °C	15.2 °C	15.5 °C
YILLAR	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Türkiye ort. sıcaklık	12.7 °C	13.3 °C	12.1 °C	12.3 °C	12.8 °C	12.8 °C	13.1 °C	12.5 °C	12.4 °C	13.0 °C
İlin ort. sıcaklık	14.8 °C	15.3 °C	14.0 °C	14.1 °C	14.4 °C	14.7 °C	15.2 °C	14.5 °C	14.3 °C	15.3 °C
YILLAR	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Türkiye ort. sıcaklık	12.8 °C	12.5 °C	11.2 °C	12.1 °C	13.6 °C	12.9 °C	13.3 °C	12.5 °C	13.8 °C	14.1 °C
İlin ort. sıcaklık	15.2 °C	15.0 °C	13.3 °C	14.5 °C	15.9 °C	15.1 °C	15.4 °C	14.7 °C	16.2 °C	16.5 °C
YILLAR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Türkiye ort. sıcaklık	13.1 °C	14.2 °C	13.2 °C	13.3 °C	13.1 °C	13.3 °C	13.4 °C	13.7 °C	13.4 °C	13.6 °C
İlin ort. sıcaklık	15.7 °C	16.1 °C	15.3 °C	15.3 °C	15.7 °C	15.6 °C	15.7 °C	16.0 °C	16.3 °C	15.5 °C
YILLAR	2010	2011	2012	2013	2014	-	-	-	-	-
Türkiye ort. sıcaklık	14.3 °C	12.5 °C	13.6 °C	13.2 °C	14.3 °C					
İlin ort. sıcaklık	17.3 °C	15.2 °C	16.0 °C	15.9 °C	16.4 °C					
Kaynak: Gaziantep Mereoroloji İstasyon Müdürlüğü										
Değerlendirme ve Sonuçlar:										
<i>İlimizin Sıcaklık ortalaması Türkiye Sıcaklık ortalamasının üzerinde olmuştur. 2003 yılından sonra da sıcaklıkta yaklaşık 2 C artış görülmektedir.</i>										

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ**GÖSTERGE: Yağış****TANIM:** Birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.**Önerilen Kaynak:** Meteoroloji Genel Müdürlüğü**Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:** İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m²)**Durum ve eğilimler;**

Veri formatı										
YILLAR	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
ortalama (mm)	330.6	540.4	568.1	325.1	584.7	544.2	766.3	490.6	517.6	518.4
YILLAR	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
ortalama (mm)	611.3	586.5	399.3	521.1	529.6	479.2	504.3	648.2	719.6	409.6
YILLAR	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
ortalama (mm)	375	622.4	436.9	542.4	743.1	399.8	994	662.2	599.8	381.1
YILLAR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ortalama (mm)	577.1	696.4	496.4	762.2	632	483.4	671.2	509.3	338.8	554.1
YILLAR	2010	20011	2012	2013	2014	-	-	-	-	-
ortalama (mm)	467.2	635.3	864.8	450.2	446.0					

Kaynak: Gaziantep Mereoroloji İstasyon Müdürlüğü**Değerlendirme ve Sonuçlar.**
Yağış Ortalamamızda 2003 yılından itibaren artış görülmekte iken 2014 yılında bir önceki yıla büyük bir değişim olmamıştır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ											
GÖSTERGE: Deniz suyu yüzey sıcaklığı											
TANIM: Bu gösterge, deniz suyu yüzey sıcaklığının 1975'ten bu yana yıllık değişimini ifade eder.											
Önerilen Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Denize kıyısı olan iller için 1975'ten bu yana uzun yıllar ortalama deniz suyu yüzey sıcaklığı değerleri (°C)											
Durum ve eğilimler;											
Veri formatı											
	1975	2010	2011	2012	2013	2014
Yıllık Ortalama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kaynak:											
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.</i>											

3. HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ																																								
GÖSTERGE: Hava Kirleticileri																																								
TANIM: Bu gösterge; havadaki SO ₂ ve PM ₁₀ konsantrasyon miktarını göstermektedir. (SO ₂ yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirlenici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküller, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküller maddelere PM ₁₀ denir.)																																								
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																																								
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO ₂ ve PM ₁₀ miktarları ortalamalarının yıllara göre değişimi ve yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi (İldeki ölçüm istasyonlarının kurulma tarihinden itibaren)																																								
Durum ve eğilimler;																																								
<div style="text-align: center;">PM</div> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>PM</th></tr></thead><tbody><tr><td>2006</td><td>101</td></tr><tr><td>2007</td><td>107</td></tr><tr><td>2008</td><td>128</td></tr><tr><td>2009</td><td>83</td></tr><tr><td>2010</td><td>71</td></tr><tr><td>2011</td><td>101</td></tr><tr><td>2012</td><td>109</td></tr><tr><td>2013</td><td>74</td></tr><tr><td>2014</td><td>58</td></tr></tbody></table> <div style="text-align: center;">SO2</div> <table border="1"><thead><tr><th>Yıl</th><th>SO2</th></tr></thead><tbody><tr><td>2006</td><td>41</td></tr><tr><td>2007</td><td>41</td></tr><tr><td>2008</td><td>27</td></tr><tr><td>2009</td><td>17</td></tr><tr><td>2010</td><td>17</td></tr><tr><td>2011</td><td>18</td></tr><tr><td>2012</td><td>13</td></tr><tr><td>2013</td><td>12</td></tr><tr><td>2014</td><td>7</td></tr></tbody></table>	Yıl	PM	2006	101	2007	107	2008	128	2009	83	2010	71	2011	101	2012	109	2013	74	2014	58	Yıl	SO2	2006	41	2007	41	2008	27	2009	17	2010	17	2011	18	2012	13	2013	12	2014	7
Yıl	PM																																							
2006	101																																							
2007	107																																							
2008	128																																							
2009	83																																							
2010	71																																							
2011	101																																							
2012	109																																							
2013	74																																							
2014	58																																							
Yıl	SO2																																							
2006	41																																							
2007	41																																							
2008	27																																							
2009	17																																							
2010	17																																							
2011	18																																							
2012	13																																							
2013	12																																							
2014	7																																							
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü																																								
Değerlendirme ve Sonuçlar: SO ₂ yıllara göre düşüş göstermektedir ve Sınır Değerleri Aşan Gün yoktur. PM Sınır değerlerini Aşan gün sayıları 2009'da 3 gün , 2010 'da 18 gün ,2011'de 40 gün, 2012 'de 86 gün ve 2013 yılında ise 42 gün olarak belirlenmiştir. PM'de Ölçüm değerleri yıllara göre aşağı yukarı aynı seviyelerde olmasına rağmen Aşan gün olmasının sebebi sınır değerlerin her yıl düşürülmesidir.																																								

4. SU-ATIKSU

SU-ATIKSU											
GÖSTERGE: Su Kullanımı											
TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.											
Önerilen Kaynak: DSİ, TÜİK											
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:											
Durum ve eğilimler; Veri Formatı											
	1990		2004		2008		2010		2012		2030
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	
Toplam	-		-		-		-		-		
Sulama	-		-		67.679.900		157.566.600		-		
İçme- Kullanma	92.504.000		121.251.000		145.564.000		100.367.000		107.480.000		
Sanayi	-		-		-		-		-		

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İçme kullanma suyunun kullanımında 1990'da 2008'e kadar %15'lik bir artış meydana gelmişken 2008'den 2013 yılına kadarda % 45'lik azalma meydana gelmiştir.

SU-ATIKSU						
GÖSTERGE: Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları						
TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.						
Önerilen Kaynak: TÜİK						
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (%)						
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)						
Veri Formatı						
Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (m3)						Toplam
	Baraj	Kuyu	Kaynak	Akarsu	Göl-Gölet	
1990	-	-	-	-	-	
2004	-	-	-	-	-	121.251.000
2006	-	-	-	-	-	128.402.000
2008	-	-	-	-	-	145.564.000
2010	69.908.000	27.975.000	2.264.000	220.000	-	100.367.000
2012	73.472.000	30.032.000	3.630.000	346.000	-	107.480.000
2013	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizin kullandığı su miktarının % 68'ini barajlardan % 28'sini kuyulardan kalan %4'ünde kaynak ve akarsulardan temin etmektedir.

SU-ATIKSU										
GÖSTERGE: Atıksu Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler										
TANIM: Bu gösterge atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.										
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atıksu arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)										
Durum ve eğilimler;										
Veri Formatı										
YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2013	2014
Atıksu Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı			1	1	1	1	1	2	2	
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)			86	86	82	85	86	87	-	
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
<i>İlimizde 2012 yılına kadar atıksu arıtma tesisi bulunan 1 adet merkez belediyemiz bulunurken 2012 'de bu sayı 2 ye çıkmıştır. Ve şehirde meydana gelen atıksu miktarının % 80'i arıtılmaktadır.</i>										

SU-ATIKSU										
GÖSTERGE: Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu										
TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)										
Önerilen Kaynak: TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü										
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)										
Durum ve eğilimler;										
Veri Formatı										
YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2013	2014
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	-	-	-	-	-	-	17	18	-	
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	-	95	97	97	96	97	97	98	-	
Kaynak:Gaziantep Büyükşehir Belediyesi										
Değerlendirme ve Sonuçlar.										
<i>İlimizde 17 adet belediye kanalizasyon şebekesi ile hizmet vermektedir. Bu belediyelerin hitap ettiği nüfusun toplam nüfusa oranı % 97'dir.</i>										

SU-ATIKSU**GÖSTERGE:** Sanayiden Kaynaklanan Atıksu ve Bertarafı**TANIM:** Bu gösterge yıllar itibariyle sanayi faaliyetlerinden kaynaklanan atıksu miktarları, atıksu arıtma tesisi ile hizmet veren sanayi bölgeleri ve oluşan atıksuyun arıtılma oranını ifade eder.**Önerilen Kaynak:** TÜİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü**Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:** Yıllara göre, ildeki sanayi bölgelerinden ve diğer sanayiden kaynaklanan atıksu miktarı, arıtma tesisi sayısı ve arıtılan atıksuyun kısmının toplam atıksu miktarına oranı (%)**Durum ve eğilimler;**

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası koordinatları	Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
	Var	İnşa/pla n aşaması nda	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri						
İl Merkezleri	Merkez Oğuzeli		X	X	X		200000	2,89	37.0337 37.430156		1000000	176,2
	Kızıllıhsar		X	X	X	X	8000	0,08	36.935688 37.51559		40000	2
	Burç		X	X	X	X	46500	0,23	36.940022 37.440997		300000	11,3
İlçeler	Burç		X		X		1000	0,012	37.022261 37.179842		5000	0,1
	Arslan		X		X		800	0,009	37.105256 37.623017		4000	0,05
	Bilek Akçaburç		X		X		Faaliyet dışı					
	Gülpinar		X		X		400	0,005	37.251097 37.333718		2000	0,025
	Gaskispor		X		X		200	0,002	37.199063 37.199063		1000	0,013
			X		X		20	0,0002	37.074825 37.215952		100	0,0012

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
GAZİANTEP OSB MÜDÜRLÜĞÜ EVSEL VE ENDÜSTRİYEL ATIKSU ARITMA TESİSİ	FAALİYETTE	<u>1.KADEME</u> 30.000m ³ /gün <u>2.KADEME</u> 60.000m ³ /gün <u>Mevcut gelen debi:</u> 50.000m ³ /gün <u>Toplam tesis kapasitesi:</u> 90.000m ³ /gün	Fiziksel Arıtma Kimyasal Arıtma Biyolojik Arıtma	100	Samözü Deresi	Coğrafi Koordinatlar y:357835,13 x:4114011,20 Memleket koordinatları y:624357,13 x:4115435,11

YILLAR	Ortalama Debi İle Hesaplanmış Yıllık Arıtılan Atıksu Miktarı (m ³ /yıl)
2005	10.220.000
2006	12.410.000
2007	14.600.000
2008	14.600.000
2009	15.330.000
2010	16.425.000
2011	16.425.000
2012	17.885.000
2013	18.980.000
2014	18.980.000

Kaynak: Gaziantep Organize Sanayi Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde sanayiden kaynaklı atıksu miktarının büyük bir bölümü OSB'lerdeki evsel ve atıksu arıtma tesisleri vasıtasıyla arıtılmakta ve bu arıtım her geçen yıl artmaktadır.

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI		
GÖSTERGE: Arazi Kullanımı		
TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.		
Önerilen Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990, 2000 ve 2006 yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).		
Durum ve eğilimler;		
Veri Formatı		
	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ	
	2013	
Arazi Sınıfı	Ha	%
1. Yapay Bölgeler	79.409	12
2. Tarımsal Alanlar	370.736	54
3. Orman ve Yarı Doğal Alanlar	183.861	27
4. Çayır-Mera	48.041	
5. Su Yapıları	-	0

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar:
Gaziantep ilinde orman ve fundalık olarak nitelendirilen arazi 183.861 hektar alan ile il yüzölçümünün % 27 'ini kaplamaktadır. İl içinde meraların yüz ölçümü 48.041 hektar ve oranı % 7 alanlar üzerinde hayvancılık yapılmaktadır. Çıplak kaya ve molozlar, ırmak taşkın yatakları ve sazlık-bataklıklar gibi toprak örtüsünün bulunmadığı araziler ile su yüzeyleri ve yerleşim alanlarının bulunduğu alanlar 110.905 hektar olup, il yüzölçümünün % 19'unu oluşturmaktadır.

6. TARIM

TARIM		
GÖSTERGE: Kişi Başına Tarım Alanı		
TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade edilir.		
Önerilen Kaynak: TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)		
Durum ve eğilimler;		
Ekilebilir Arazi Toplamı	Ha	370.736
Toplam Nüfus	Kişi	1.889.466
Kişi Başına Düşen Tarım Arazisi	Ha/kişi	0,196
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü		
Değerlendirme ve Sonuçlar:		
<i>Gaziantep ilinin 2014 yılı verilerine göre hızlı nüfus artışı ile beraber kişi başına düşen tarım arazilerinin yıllar itibariyle azaldığı görülmektedir.</i>		

TARIM		
GÖSTERGE: Kimyasal Gübre Tüketimi		
TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.		
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha) ve yıllar itibariyle değişimi		
Durum ve eğilimler;		
Yıllık Tüketilen Gübre Miktarı	Ton	121.005
Toplam Tarımsal Alan	Ha	370.736
Hektar Başına Kullanılan Gübre Miktarı	Ton/Ha	0.326
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü		
Değerlendirme ve Sonuçlar:		
<i>2014 yılı verileri göz önüne alındığında hektar başına düşen yıllık gübre miktarının 0,326 ton/ha olduğu görülmektedir.</i>		

TARIM		
GÖSTERGE: Tarım İlacı Kullanımı		
TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.		
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TÜİK		
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha) ve yıllar itibarıyla değişimi		
Durum ve eğilimler;		
Toplam Tarımsal İlaç Kullanımı	Ton	502,654
Toplam Tarımsal Alan	Ha	370.736
Hektar Başına Düşen Tarım İlacı	Ton/ha	0,0014
Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü		
Değerlendirme ve Sonuçlar.		
<i>Hektar başına 0,879 ton tarım ilacı kullanılmıştır. Genel olarak tarım ilacı kullanımında yıllar itibarıyla sürekli düşüş yaşanmıştır.</i>		

TARIM				
GÖSTERGE: Organik Tarım				
TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.				
Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri				
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)				
Durum ve eğilimler;				
Veri Formatı				
Yıllar	Toplam üretim		Üretim miktarı	
	Alan (ha)	Artış* (%)	Miktar (ton)	Artış* (%)
2002		-		-
2003				
2004				
2005				
2006				
2012	29.649		70.006	
2013				
(.....)				
*Artışlar 2002 yılı baz alınarak hesaplanmıştır.				

Yukarıda belirtilen veri formatındaki bilgiye ulaşılamamıştır. Alınan veriler 2012 yılına ait olup aşağıda belirtilmektedir.

Organik Alanların Toplam Büyüklüğü	Hektar	29.649
Toplam Tarım Alanına Oranı %	Yüzde	12%
Türkiye Toplam Organik Tarım Alanı İçerisindeki Oranı	Yüzde	4,21%
Organik Tarım Alanında Üretim Miktarı	Ton	70.006
Türkiye Toplam Organik Tarım Alanı	Hektar	702.909
Toplam Tarımsal Alan	Hektar	370.736

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Gaziantep ilinde 2013 yılına ait organik tarım alanının Türkiye'nin toplam organik tarım arazilerinin yaklaşık olarak %4,21 kadar olduğu görülmektedir. Artan organik ürünlere talep göz önünde bulundurulduğunda Gaziantep ilinin organik tarım alanında daha fazla gelişme potansiyeline sahip olduğu ve değerlendirileceği taktirde ülke ekonomisine büyük yarar sağlayacağı söylenebilir. (Güncel Verilere ulaşılamamıştır.)

7. ORMAN

ORMAN

GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar

TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ve yıllara göre değişimini ifade eder.

Önerilen Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha), yıllık değişimi (ha/yıl), Orman vasfına göre dağılımı (%), ağaç türleri, sayıları ve oranları (sayı, %)

Durum ve eğilimler;

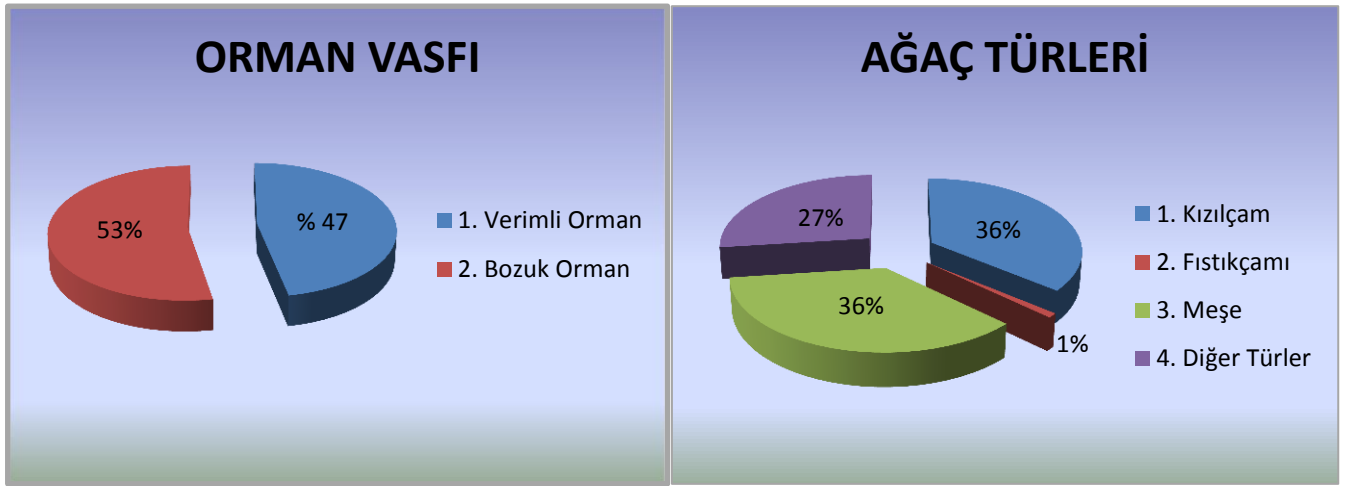
GAZİANTEP İLİ ORMAN VARLIĞI, SERVETİ VE SAHA DÖKÜMÜ

ORMANSIZ ALANLAR						Genel saha Toplamı (Ha)
Z,Ts,Su, Ku,OY,OT - Z,OC,Mes, İs,T,EH	Orman Toprağı		Başarısız Ağaçlandırma Sahaları(Ago)	Ormansız Saha Toplamı (Ha)	Ormansız Saha Yüzdesi (%)	
	OT	OT-T, OT-E				
506776.6	11974.4	55881.6	1055.5	575688.1	84.0	688610.7
ORMANLIK ALANLAR						
Bozuk Toplam	Verimli Orman Toplamı	Ormanlık Saha Toplamı (Ha)	Ormanlık Saha Yüzdesi (%)	Servet (m³)	Yıllık Artım (m³)	
59670.0	53252.6	112922.6	16	1532702.0	75879.0	

GAZİANTEP İLİ ORMANLARI AĞAÇ TÜRLERİNE DAĞILIMI

	Çz(Kızılçam)	Çk(Karaçam)	S(Sedir)	Çf(Fıstıkçamı)	Sr(Servi)	Kn(Kayın)	M(Meşe)
İl Toplamı	40480.8	949.6	1064.6	1000.3	10.8	502.9	40388.9
	Bm(Badem)	Mg(Menengiç)	İbrelili Kendi Arasında Karışım Ormanlar	Yapraklı Kendi Arasında Karışım Ormanlar	İbrelili Yapraklı Karışım Ormanlar	Ormanlık Saha Toplamı	

İl Toplamı	117.6	11.3	1837	20333.4	6225.4	112922.6	
-------------------	-------	------	------	---------	--------	----------	--

Kaynak: Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar:

Ağaçların üzerinde buldukları "toprağı örtme derecesi" %10'dan az olan orman ekosistemleri "bozuk yapılı" yahut "verimsiz" olarak nitelendirilir. İlimizde de bozuk orman oranı maalesef fazladır. Ormanlık alanlarda yapılacak özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü ve özel imar-ihya çalışmaları ile bu oranın düşmesi beklenmektedir.

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK

GÖSTERGE: Balıkçılık

TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.

Önerilen Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), Su ürünleri üretimi (bin ton) ve yıllara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağılımı (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

YILLAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
İçsu Avcılığı (ton)	-	-	-	-	-	-	-
Deniz Balıkları Avcılığı (ton)	-	-	-	-	-	-	-
Diğer Deniz Ürünleri Avcılığı (ton)	-	-	-	-	-	-	-
Yetiştiricilik Ürünleri (ton)	375	282	-	596	1.163	1.393	2.044

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

--

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde 2010 yılı itibari ile durma noktasına gelen alabalık üretimi, 2011 yılında başladığı artışa 2012 yılında ivme kazanarak yaklaşık %95, 2013 yılında %17 ve 2014 yılındada %46 'lık bir artışla alabalık üretimi devam etmektedir.

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA													
GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı													
TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.													
Önerilen Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri													
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)													
Durum ve eğilimler;													
Veri Formatı													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Karayolu Ağı Uzunluğu (km)	3359	3359	3168	3168	3220	3217	3200	3246	3316	3348	-	-	-
Demiryolu Ağı Uzunluğu (km)	240	240	240	240	240	240	254	254	254	254	-	-	-
Kaynak: Güncel verilere ulaşılamamıştır.													
Değerlendirme ve Sonuçlar.													
<i>Karayolları ve Demir yollarımızın uzunluğunda yıllara göre büyük artışlar bulunmamaktadır.</i>													

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA													
GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı													
TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıtı sayısını ifade eder													
Önerilen Kaynak: TÜİK													
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı													

Durum ve eğilimler;

Yıl	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Yol ve İş Makineleri	Özel Amaçlı Taşıtlar	Traktör	Diğer	Toplam Araç Sayısı
2000	58435 (%39)	4253 (%3)	1270 (%1)	10872 (%7)	6381 (%4)	49168 (%33)	1350 (%1)	1420 (%1)	16041 (%11)		149190
2001	61463 (%40)	4515 (%3)	1286 (%1)	12134 (%8)	6498 (%4)	49597 (%31)	1468 (%1)	1448 (%1)	16490 (%11)		15899
2002	64422 (%40)	4591 (%3)	1348 (%1)	13427 (%8)	6570 (%4)	49909 (%31)	1527 (%1)	1471 (%1)	16836 (%11)		160101
2003	68193 (%40)	4819 (%3)	1473 (%1)	16266 (%10)	6793 (%4)	50494 (%30)	1820 (%1)	1536 (%1)	17538 (%10)		168932
2004	77050 (%41)	7841 (%4)	1598 (%1)	19494 (%10)	12408 (%7)	53868 (%29)		334 (%1)	15970 (%8)		188563
2005	84135 (%40)	8613 (%4)	1673 (%1)	23768 (%11)	13853 (%7)	61683 (%29)		403 (%1)	16645 (%8)		210773
2006	91673 (%38)	9547 (%4)	1835 (%1)	28371 (%12)	14411 (%6)	74437 (%31)		484 (%1)	17463 (%7)		238221
2007	99502 (%38)	10594 (%4)	2100 (%1)	33162 (%13)	14356 (%6)	80964 (%31)		566 (%1)	18577 (%7)		259821
2008	107756 (%38)	11018 (%4)	2464 (%1)	37433 (%13)	14593 (%5)	87663 (%31)		547 (%1)	19568 (%7)		281042
2009	116564 (%39)	11105 (%4)	2611 (%1)	41578 (%14)	14465 (%5)	91836 (%31)		512 (%1)	19887 (%7)		298558
2010	127324 (%40)	11108 (%3)	2906 (%1)	46619 (%15)	14382 (%5)	96470 (%30)		546 (%1)	20677 (%6)		320032
2011	141142 (%40)	11284 (%3)	3314 (%1)	52851 (%15)	15102 (%4)	102757 (%30)		516 (%1)	22173 (%6)		349139
2012	155052 (%41)	11543 (%3)	3768 (%1)	59448 (%16)	16028 (%4)	108126 (%29)		484 (%1)	23695 (%6)		378144
2013	170637 (%42)	12250 (%3)	4114 (%1)	65178 (%16)	9281 (%4)	110804 (%27)		569 (%0,14)	25226 (%6,21)	7750 (%1,9)	405809
2014	184458 (%43)	11996 (%3)	4102 (%1)	69532 (%16)	9387 (%2)	112573 (%27)		664 (%0,15)	26923 (%6)	8335 (%1,85)	427970

2014 yılı için kişi başına yaklaşık 0.22 araç düşmektedir.

Kaynak:Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

Yıllara göre Araç sayılarında artış hızla yükselmektedir. Yaklaşık olarak her yıl araç sayısında %10 bir artış görülmektedir.

10. ATIK**ATIK****GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı**

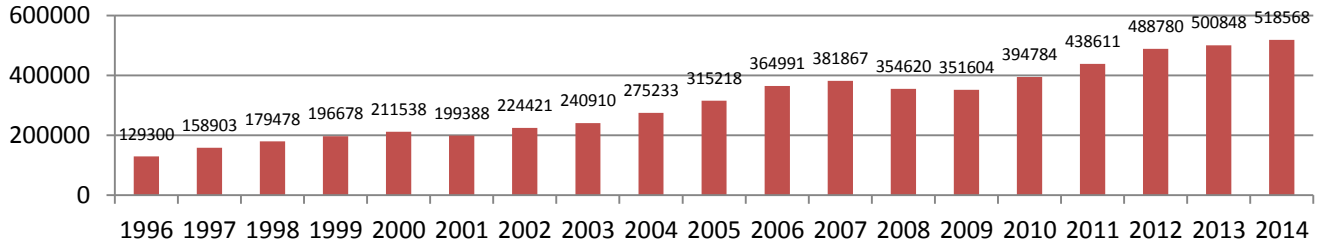
TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır

Önerilen Kaynak: TÜİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)

Durum ve eğilimler;

Gaziantep Katı Atık Düzenli Depolama Alanına Depolanan Katı Atık Miktarı

Kaynak: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü**Değerlendirme ve Sonuçlar.**

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Katı Atık düzenli Depolama Alanında Şehitkamil Belediyesi, Oğuzeli Belediyesi ve Şahinbey Belediyesinden toplanan katı atıklar depolanmaktadır.

ATIK**GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması**

TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.

Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)

Durum ve eğilimler;**Kaynak:****Değerlendirme ve Sonuçlar.**

İlimizde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Nizip Belediyesi ait olmak üzere iki adet düzenli depolama tesisi bulunmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu 2014 verilerine göre Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin nüfusu 1.889.466 kişi, Nizip Belediyesinin nüfusu ise 136.365 kişidir.

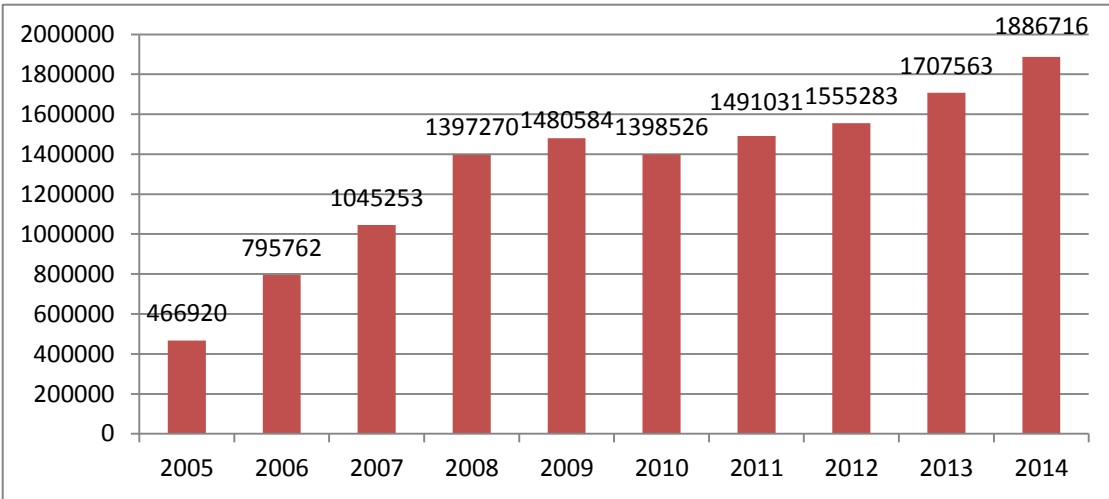
ATIK**GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar**

TANIM: İl için, Ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir

Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı

Durum ve eğilimler;

Kaynak: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 2014 yılında toplanan tıbbi atık miktarı 1.886.716 kg'dır. Toplanan tıbbi atıklar, tıbbi atık sterilizasyon tesisinde sterilize edildikten sonra katı atık düzenli depolama tesisinde depolanarak bertaraf edilmektedir. İlimizde bir adet sterilizasyon tesisi bulunmaktadır.

ATIK

GÖSTERGE: Atık Yağlar

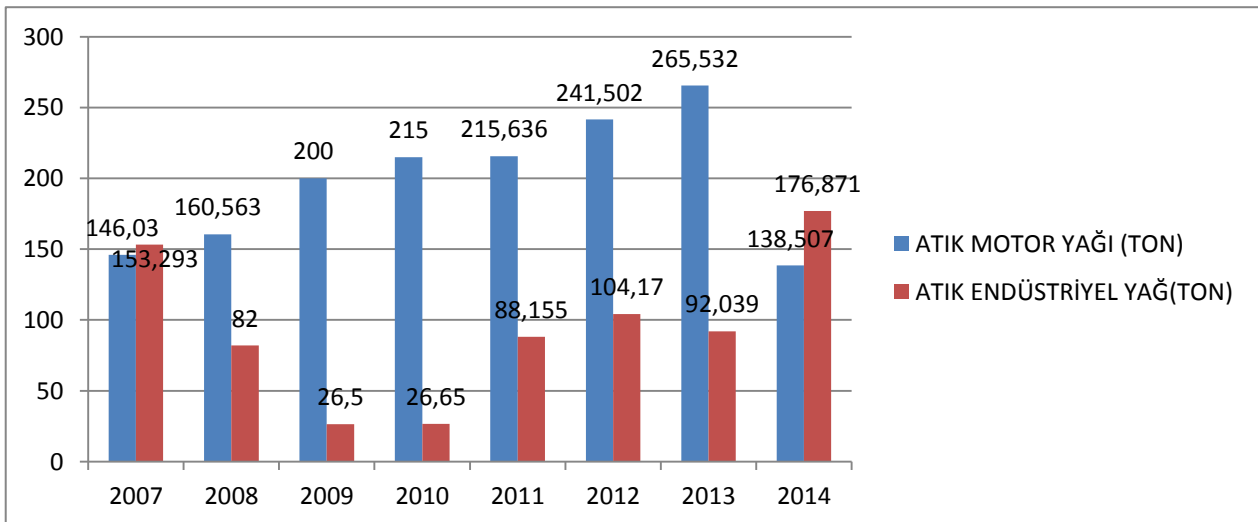
TANIM: İl içinde toplanan atık yağların miktarını ve geri kazanım ya da bertaraf oranlarını ifade eder.

Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Göstergeler Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)

Durum ve eğilimler;

İlimizdeki Atık Yağ Toplama Miktarları;

Kaynak: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde Atıkyağ toplama miktarı her yıl arttığı görülmektedir, ancak 2014 yılında Atık Motor Yağı düşüş göstermektedir.

ATIK

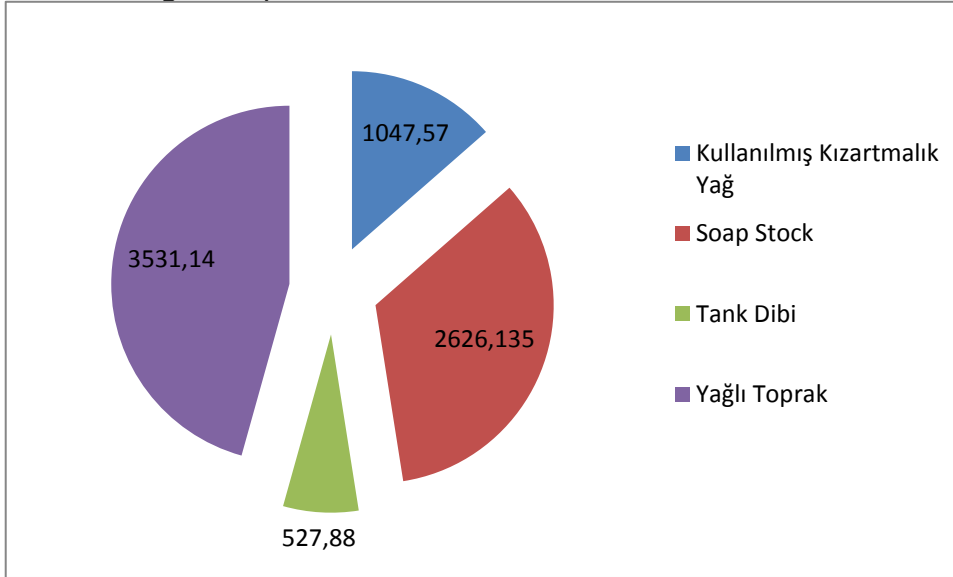
GÖSTERGE: Bitkisel Atık Yağlar

TANIM: İl içinde toplanan bitkisel atık yağların miktarını ve geri kazanım-bertaraf oranlarını ifade eder.

Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle ilde toplanan bitkisel atık yağın türlerine göre miktarı (ton), bertarafa ve geri kazanıma ilişkin oranları (%)

Durum ve eğilimler;

Kaynak: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İlimizde 2014 yılında Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım tesislerinde 2626,135 ton Soap Stock, 527,88 Ton Tank Dibi, 3531,14 ton Yağlı Toprak toplanarak geri kazanımı sağlanmıştır.

ATIK**GÖSTERGE: Ambalaj Atıkları**

TANIM: İl içerisinde oluşan ambalaj atıklarının miktarlarını ve geri kazanımına ilişkin bilgileri içerir.

Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre; Üretilen toplam ambalaj atık miktarı ve ambalaj cinsi (ton), geri kazanılan toplam ambalaj atık miktarı (ton), piyasaya sürülen ambalaj miktarı (ton), hedeflenen geri kazanım oranları (%), geri kazanılması gereken miktar (ton), kayıtlı ekonomik tesis sayısı ve lisanslı tesisi sayısı

Durum ve eğilimler;

Kaynak: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Değerlendirme ve Sonuçlar.

İl bazında Bakanlığımızın veri tabanına kayıtlı 1482 ekonomik işletme bulunmaktadır. İlimizde Ambalaj atıklarının toplanması ve ayrılması konusunda geçici faaliyet belgeli/çevre lisanslı 14 adet, ambalaj atığı geri kazanımı yapan geçici faaliyet belgeli/çevre lisanslı 46 adet işletme bulunmaktadır. 2014 yılında atık ambalaj sisteminden alınan verilere göre üretilen ambalaj miktarı 536.597.770 kg, piyasaya sürülen ambalaj miktarı 536.369.033 kg'dır.2014 yılı geri kazanım hedefi ahşap için %5, diğer ambalaj cinsleri için %48'tür.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
<p>Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.</p>
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar
TANIM: İl genelinde yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır)
<p>Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.</p>
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
Atık Elektrikli -Elektronik Eşyalar
TANIM: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları ve işleme tesis sayılarını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarı (ton) ve işleme tesis sayısı
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır) <i>Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.</i>
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK
Maden Atıkları
TANIM: İl genelinde, cevher tiplerine göre, zenginleştirme tesisi sayısı ve zenginleştirme proses atıklarının dağılımını ifade eder.
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle cevher tiplerine göre zenginleştirme tesisi sayısı, zenginleştirme proses atıkları miktarları (ton)
Durum ve eğilimler; (Şekil, çizelge ya da grafik yer alır) <i>Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.</i>
Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar. <i>Durum ve eğilimlerde sunulan verilerin değerlendirildiği ve bu değerlendirmenin özetlendiği bölümdür.</i>

ATIK			
Tehlikeli Atıklar			
TANIM: İl genelinde, yıllar itibariyle toplanan tehlikeli atıkların miktarı ile geri kazanımı, yakma ve nihai bertaraf edilenlerin miktarlarını ifade eder.			
Önerilen Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü			
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl içinde toplanan tehlikeli atıkların miktarı (ton), ara depolama geri kazanım, yakma ve nihai bertaraf miktarları (ton) ve geri kazanım türlerine göre oranları (%)			
Durum ve eğilimler;			
Yıl	Oluşan Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	Tehlikeli Atık Geri Kazanım Miktarı (ton)	Tehlikeli Atık Bertaraf Miktarı (ton)
2012	2.266,767	1.811,461	245,190
2013	2.162,377	2.035,848	126,529
2014	1.887,009	1.795,035	91,974
Kaynak:Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü			
Değerlendirme ve Sonuçlar.			
<i>İlimizde 2014 yılında oluşan tehlikeli atık miktarı 1.887,009 ton olup, 1.795,035 ton tehlikeli atık geri kazanıma, 91,974 ton tehlikeli atık bertarafa gönderilmiştir.</i>			

11.TURİZM

TURİZM													
Yabancı Turist Sayıları													
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder													
Önerilen Kaynak: TÜİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü													
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı													
Durum ve eğilimler;													
YILLAR	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	TOPLAM
2000	1454	1599	5700	2391	2433	5665	6987	6053	3562	2219	3218	2621	43.902
2001	1719	2007	5966	7037	2882	5452	7564	6659	4627	3207	2238	2147	51.505
2002	1759	3154	5849	5758	6047	8033	11006	9074	5926	2127	3475	5980	68.188
2003	3452	4316	5676	2554	2305	4030	7138	7175	6780	4470	4016	5166	57.078
2004	5053	6209	7032	6593	7692	7482	16545	12816	9690	6880	5046	6719	97.757
2005	5448	8297	4120	3070	5028	5921	4438	3665	3534	3067	3245	4471	54.304
2006	3475	5176	5164	2178	2315	4857	4912	5804	4799	3539	4056	4705	50.980
2007	6012	4123	4326	4590	7725	10012	14967	10896	7932	7013	5388	5755	88.739
2008	5590	5280	7204	9466	11309	12836	19430	14599	10503	8958	6123	2852	114.150
2009	6623	4797	8328	9354	9284	12649	16310	10328	8706	8492	7105	9463	111.439
2010	4447	6259	11717	10544	10523	13079	13755	11824	10001	11573	9086	11347	112.438
2011	8389	8533	12590	15262	14527	14981	16765	12036	12473	10386	12392	13797	152.131
2012	12903	16770	16701	17972	19604	19759	20227	19085	20014	22143	17775	10844	213.797
2013	12256	12634	13082	18893	23434	24038	21326	20551	22898	23336	14117	11859	218.424
2014	9971	7164	5217	8306	8543	9255	14759	13370	10574	11170	4680	3831	106.840
Değerlendirme ve Sonuçlar.													

2012 yılında giriş yapan yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık %40 artış göstermektedir. 2013 yılında yatay seyir eden bu sayı 2014 yılında yaklaşık olarak % 50 oranında düşmüştür.

TURİZM
Mavi Bayrak Uygulamaları
TANIM: (Denize Kıyısı Olan İller İçin) Gerekli standartları taşıyan nitelikli plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağın, Türkiye’de 1997 yılından itibaren verildiği plaj ve marinaların yıllar itibari ile toplam sayılarının belirtilmesidir.
Önerilen Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle, mavi bayrak almaya hak kazanmış plaj ve marina sayıları
Durum ve eğilimler; İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır. Kaynak:
Değerlendirme ve Sonuçlar.

**EK-1: 2013YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ
ARAŞTIRMA FORMU
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ**

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500^L	201-500	10001-16000^L	161-180^B	101-260^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850^U	501-1000	16001-24000	181-240^U	261-400^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer
B: Bilgi Eşiği
U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlinize ait 2014 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																													
ŞUBAT	X																													
MART	X																													
NİSAN	X																													
MAYIS	X																													
HAZİRAN	X																													
TEMMUZ	X																													
AĞUSTOS	X																													
EYLÜL	X																													
EKİM	X																													
KASIM	X																													
ARALIK	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Gaziantep Hava Ölçüm İstasyonu verileri

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2013 yılı Ekim- 2014 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	X																													

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Gaziantep Hava Ölçüm İstasyonu verileri

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2014 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																																			
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀											
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6						
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	X																															X				

* Hava Kalitesi indeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: Gaziantep Hava Ölçüm İstasyonu verileri

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ ⁴	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Eysel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	3	3	
c. Maden İşletmeleri	4	4	
d. Termik Santraller	-	-	
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....	-	-	
f. Karayolu Trafik	2	2	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz).....	-	-	

⁴En önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1.Şehitkamil	X	X	X	X	X	X	X	X	
	2.Şahinbey	X	X	X	X	X	X	X	X	
	3.Oğuzeli	X		X	X	X	X	X	X	
	.									
İLÇELER	1.Araban	X		X	X	X	X	X	X	
	2.Nizip	X		X	X	X	X		X	
	3.İslahiye	X		X	X	X	X		X	
	4.Nurdağı	X		X		X	X		X	
	5.Yavuzeli	X		X		X	X		X	
	6.Karkamış	X		X		X	X		X	

Kaynaklar: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Tedbirler:

a. Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b. Doğalgaz kullanımı
c. Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d. Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e. Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f. Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g. Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h. Denetim
i. Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	6	6	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	7	7	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	5	5	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	4	4	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	3	
f. Toplumda bilinç eksikliği	1	1	
g. Meteorolojik faktörler	2	2	
h. Topografik faktörler	8	8	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1.3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
Sacı Deresi					X		X		X				Kalite Sınıfı Yer Değişiyor
Samözü Deresi					X		X		X				Kalite Sınıfı Yer Değişiyor

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i	
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)	

Kaynaklar: Yeterli bilgiye ulaşılamamıştır.

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

İlimizin denize kıyısı bulunmamaktadır.

Kaynaklar: Verinin nereden alındığı

II.2. Yıl içinde, il sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri "X" ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.'de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen "İl Merkezi" ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.Şehitkamil													Büyükşehir Belediyesinin Atıksu Arıtma tesisine Bağlı
	2.Şahinbey													Büyükşehir Belediyesinin Atıksu Arıtma tesisine Bağlı
	3.Oğuzeli													Büyükşehir Belediyesinin Atıksu Arıtma tesisine Bağlı
İlçeler	1.Nizip		X	X	X									
	2.İslahiye		X											
	3.Nurdağı		X											
	4.Araban		X											
	5.Yavuzeli		X											
	6.Karkamış		X											

Kaynaklar: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kirlilik Nedenleri:

- a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- c. Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- e. Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- f. Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- g. Ziraî mücadele ilaçlarının kullanımı
- h. Kimyasal gübre kullanımı
- i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- k. Hayvancılık atıkları
- l. Maden atıkları
- m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1.									
2.									
3.									
.									
Akarsular									
1.Samözü			X		X				
2.									
3.									
.									
Havzalar									
1.									
2.									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4’de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. “Karşılaşılan güçlükler” altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	2	2	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	3	
d. Toplumda bilinç eksikliği			
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,...şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek * belirtiniz.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	1	1	
b. Madencilik atıkları	2	2	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	8	8	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	3	3	
e. Plansız kentleşme	6	6	
f. Aşırı gübre kullanımı	5	5	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	4	4	
h. Hayvancılık atıkları	7	7	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

Kaynaklar: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam * ile belirtiniz.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	3	3	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	2	2	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	5	5	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	4	4	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

Kaynaklar: Gaziantep Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibarıyla, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	1	
b. Su kirliliği	2	2	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar	3	3	
e. Gürültü kirliliği	4	4	
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1'de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2'de, IV.1'de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

- Çevre sorununun nedenlerini,
- Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,
- Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini
- Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,
- Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,
- Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,

sistemik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde hava kirliliğine neden olan kaynaklar arasında sırasıyla evsel ısınma, trafik, sanayi işletmeleri sıralanabilir.

Hava Kirliliğinin önlenmesi amacıyla kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, doğal gaz kullanımı yaygınlaştırılmalı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri düzenli olarak yaptırılmalıdır. Ayrıca sanayi kuruluşlarının emisyon konulu çevre izni almaları hususunda denetimler İl Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir.

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde su kirliliğine neden olan faktörler arasında bazı ilçelerimizde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması, sanayi kuruluşlarının atık sularını arıtmaması, küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması sıralanabilir.

Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alt yapısı olmayan yerleşim merkezlerinde fosseptik kullanılması gerekmektedir. Ayrıca sanayi kuruluşlarının atık suları için deşarj konulu çevre izni almaları hususunda denetimler İl Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir.

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması konusunda 2013 yılında 8 ilçe belediyesinde ambalaj atığı yönetim planı Bakanlığımız tarafından onaylanmış olup, bu atıkların kaynağında ayrı ayrı biriktirilerek geri kazanımı gerçekleştirilmektedir.

İlimizdeki sanayi kuruluşlarından kaynaklanan ambalaj atıkları, tehlikeli, tehlikesiz atıkların evsel atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması, nihai bertarafı ve/veya geri kazanımın sağlanması amacıyla çalışmalar Gaziantep Valiliği, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından etkin bir şekilde devam etmektedir.

Sağlık kurum ve kuruluşlarından kaynaklanan Tıbbi Atıklar İçin Kaynağında ayrı toplama ve taşıma ile ilgili çalışmalar arttırılmış, Tıbbi atık eğitim seminerleri düzenlenmiş ve sağlık kurum ve kuruluşlarının etkin bir atık yönetimi için Ünite içi atık planları oluşturmaları sağlanmıştır.

IV ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde gürültü kirliliğine neden olan faktörler arasında şehir içi ulaşım, şantiye alanları, açık hava aktiviteleri (düğün, konser vb.), yerleşim alanları içerisinde bulunan atölye, imalathane vb. yerler sıralanabilir.

İnşaat hafriyat gürültüsü sürekli olmadığından çevreye olan etkisi diğer gürültülere göre daha az rahatsız edicidir. İnşaat gürültüsünün en az düzeye indirilmesi için insanların istirahat zamanında, cumartesi ve pazar günlerinde ise Belediyeden alınacak çalışma izin ile belirlenen zaman aralıklarında çalışmalarına izin verilmesi gerekmektedir.

İlimizde özellikle sanayiden kaynaklanan gürültünün önüne geçilebilmesi amacıyla sanayi alanlarının yer seçimleri kent yerleşimlerinin dışında belirlenmiştir. Örneğin 1., 2., 3., 4. Ve 5.OSB'ler kent yerleşiminden yaklaşık 15 km kadar uzaklıktadır.

Trafik gürültüsünün önüne geçilebilmesi amacıyla özellikle yeni kent yerleşiminde de yollarla binalar arasındaki mesafeler geniş tutulmakta ve yol kenarları ağaçlandırılmaktadır.

TEŞEKKÜR EDERİZ...